

Հորիզոն

2012 | ԴԵԿԱՆԱՅԻ | DECEMBER | DÉCEMBRE

horizon

COME SEE US FOR YOUR HEARING NEEDS

699 Coxwell Avenue
Toronto, ON M4C 3C1
Tel: 416.463.4327

1949 Kennedy Road Unit 2
Scarborough, ON M4C 3C1
Tel: 416.754.4327

www.hearingaidsource.ca

Images copyright Oticon Canada Ltd.

hearing aid source
invisible, custom & comfortable

BARRY

KAREN

GARO

KAZANDJIAN

METTRE NOS CLIENTS EN PREMIER
NOUS CLASSE AUSSI PARMI LES PREMIERS

EXPERTISE

EXPÉRIENCE

EXCELLENCE

RÉSULTATS

514

333-3000

AGENCE IMMOBILIÈRE RE/MAX 3000 | FRANCHISÉ INDÉPENDANT ET AUTONOME DE RE/MAX QUÉBEC

ՄԵՐ ԽՈՍՔԸ

«Հորիզոն»ի 12-րդ բացառիկի թիւի կողքը կը զարդարէ Շուշիի ազատագրման 20-ամեակի տօնակատարութենէն դրուագ մը:

Բացառիկի այս թիւով կը ներկայացնենք Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ Բակո Սահակեանի հետ մեր հարցագրոյցը:

Յատուկ յօդուածներով անդրադարձ կայ Միջին Արեւելքի տագնապի մասին եւ այդ ծիրէն ներս Սուրբոյ հայութեան դիմագրաւած մարտահրաւէրներուն մասին:

Հարաւային Կովկասի քաղաքական փորձագէտին հետ Հարցագրոյցը նոր լոյս կը սփռէ տարածաշրջանի այսօրուան իրավիճակին մասին:

Հայերէն լեզուի ուսուցման մասին յօդուածը

կ'անդրադառնայ Սփիւռքի մէջ հայեցի կրթութեան ու դաստիարակութեան դիմագրաւած դժուարութիւններուն:

Անգլերէն հատուածին մէջ տեղ գտած յօդուածներով կը ներկայացնուին Հայկական Յեղասպանութեան ճանաչման գործընթացին առնչուող հարցեր, ինչպէս նաև Հայրենիքի մէջ կրթական կառոյցներու եւ այդ բնագաւառին մասին շահեկան տեղեկութիւններ:

Ֆրանսերէն բաժնին մէջ լայն անդրադարձ կայ Մուսա Լերան պատմութեան եւ Վագրֆիլի գիւղի հայ բնակչութեան մասին:

«Հորիզոն»

ԲԱՑԱՌԻԿԻ ԱՅՍ ԹԻՒՌՎ

ՀԻԲԱՆԱՆԷՆ ԵՏՔ ՍՈՒՐԻԱ՞, էջ 4

Խ. ՏԵՐ ՊՈՒԿԱՍԵԱՆ

Հարցագրոյց Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ Բակո Սահակեանի հետ, էջ 14

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՎԱՐԵՑ ՎԱՀԱԳՆ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԶԱՓԵԼ ՀԱՅԵՐԷՆԻ ՈՒՍՈՒՅՄԱՆ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆԸ, էջ 18
Յ. ՊԱԼԵԱՆ

Հարցագրոյց ՀՅԴ Գանատայի Կեդրոնական Կոմիտէի ներկայացուցիչ Բաֆֆի Տօնապետեանի հետ, էջ 22

«ԵՂԻԿՆԵՐ»Ը մի օր կը վերադառնան Շահումեան, էջ 26
ԲԵԼԼԱ ԼԱԼԱՅԵԱՆ

ԵՐԵԿ իրաքահայերը այսօր՝ սուրիահայերը Համեմատական ակնարկ, էջ 28
Նայիրի Մկրտիչեան- Տաղեան

Հարցագրոյց Հարաւային Կովկասի աշխարհաքաղաքականութեան փորձագէտ Անմէլա Էլիպէքովայի հետ, էջ 31
ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՎԱՐԵՑ ՎԱՀԱԳՆ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Արցախը միայն «Տատիկ Պապիկ»Ը էջ, էջ 34
Բելլա Լալայեան

«ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԼՈՂՈՒԹԻՒՆԸ», էջ 38
ՎՐԵՖ-ԱՐՄԵՆ

ԵՐԿՈՒ մաքով եմ, էջ 44
Բուրքն ձանպազեան

Արաքս Մանսուրեանը եւ մենք, էջ 52
Նայիրի Մկրտիչեան- Տաղեան

ՌՈՒՐՔՆ ՄԱԹԵԼՈՍԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 70-ԱՄԵԱԿ եւ բեմական կեանքի 50-ԱՄԵԱԿ, էջ 54
ԶՐՈՅՑ Վարեց՝ Նայիրի Մկրտիչեան-Տաղեան

Genocide Recognition and a Quest for Justice, page 67

By Harut Sassounian

Shifting the paradigm in Syria, page 71

By Mona Yacoubian

Keeping it Real, page 73

By Azzie Mekhitarian

How to Choose the Right School in Armenia , page 79

By Tamar Kabassakalian

OPERATION HAYASDAN, page 83

By Varak Babian

Surviving in the diaspora, page 85

By Sevag Haroutunian

De la Cilicie au sandjak d'Alexandrette,
la double trahison de la France. page 90

Par Anahide Ter Minassian

Musa Dagh: les vestiges d'un passé glorieux, page 93

Par Vahe Ter Minassian

Այս էջը կը հովանաւորէ Սովորէալի Խաչ կերպով Անդրեանեան միութիւնը

ԼԻԲԱՆԱՍԻՆ ԵՏՔ ՍՈՒՐԻԱՌ

Սիրիութեան նորորեայ տագնապն ու անոր համազգային հարցադրումները

2011-ին սկսած եւ 2012-ին խորացած Սուրիոյ քաղաքական ճգնաժամը ծանր հարուած հասցուց տեղւոյն հայ համայնքին: Զոհեր, քանդում, նիւթական հաւարոր վնասներ, բայց մանաւանդ՝ ապագայի բացարձակ անորոշութիւն:

Դժուար է, եթէ ոչ պարզապէս անկարելի, որեւէ կանխատեսում ընել այս ճգնաժամի աւարտին ու անոր հետեւանքներուն մասին: Ի՞նչ ալ ըլլայ ներ-սուրիական միջ-համայնքային բաժանման գիծերու խորութիւնը, յստակ է, որ Պատականական կուսակցութեան, աւելի ճիշդ՝ Ասսատի վարչակարգի, աւելի քան քառասնամեայ կայունութիւնը եւ յարաբերական յաջողութիւնը՝ համայնքային ինքնութիւններէն վեր ազգային արաբական միասնականութիւն ստեղծելու՝ այնքան ալ հաստատակամ չէր, որ կարենար դիմադրել միջազգային եւ տարածաշրջանային ուժերու քաղաքական սադրանքներուն: Ի տարբերութիւն Լիբանանի եւ Իրաքի, միջին արեւելեան երկու երկիրներ, որոնց հասարակութիւնները, Սուրիյ նման, մեծամասնական ու փոքրամասնական համայնքներէ բաղկացած են, Հաֆէզ Ալ Ասսատի օրով իսկ սուրիական Պատասի վարչակարգը, որ միակուսակցական ամբողջատիրութիւն մըն էր, կարծես յաջողած էր հասարակութեան մէջ միջ-համայնքային բաժանման գիծերէն անդին քաղաքացիական ինքնութիւն մը ստեղծել, թէկուզ եւ գոնէ մէկ առիթով (1981, Համա) սիւննի անջատողականները վայրագ ճնշումի ենթարկելով: Իրեն յաջորդած Պաշշար Ալ Ասսատը նոյնիսկ նախաձեռնեց անտեսական բարեկարգումներուն, որոնք միջին խալին ու համալսարանաւարութ մասնագէտներուն կենսամակարդակը ակնյայտութէն բարելաւեցին: Շատ հաւանաբար համոզուած, որ իր վարչակարգը կարող է յաջող կերպով դիմադրել տարածաշրջանային բոլոր ճգնաժամներուն, ինչպէս պատահած էր անցեալին, եւ, վատահաբար, խաբուած Անգարայի <դրացիներու հետ գէրօ խնդիր> արտաքին քաղաքականութեան ծովանուշային մեղեղին, Պաշշար Ալ Ասսատ իր երկրի յարաբերութիւնները սերտացուց թուրքիոյ հետ եւ քաղաքական, եւ տնտեսական ոլորտներուն մէջ: Ի վերջոյ էրտողանը չէ՞ր որ հրապարակային մարտահրաւէր կը կարգար Սուրիոյ թշնամի հարյէլին...

2011-ի Յունուարէն իսկ յստակ դարձաւ, որ արաբական աշխարհը կը թեւակուիէր ճգնաժամային նոր հանդրուան մը, որ շատերուն «Գարուն»ի մը աւետիսին խաբեկանքը ներշնչեց: Քաղաքացիական բողոքի զանգուածային գօրաշարժեր, որոնք անակնկալի բերին նոյնիսկ Արեւմտեան աշխարհը, թունուզի եւ եղիպատոսի մէջ տապալեցին ժառանգատիրութիւններու վերածուելու պատրաստուող Պըն Ալիի եւ Մուպարաքի վարչակարգերը: Քանի մը բացառութիւններով, մէկը՝ Լիբանանը, որու ամէն իմաստով թերի համայնքային ժողովակարութեան համակարգը այնուամենայնիւ ամենէն նուազը ազդուեցաւ այս ալեկոծումներէն, բառին իսկական իմաստով յեղափոխական թունուզեան եւ եղիպատական այս

երեւոյթները, իրենց անմիջական արձագանգը ունեցան արաբական գորեթէ բոլոր երկիրներուն մէջ:

Զօրաշարժերու եւ զօրաշարժերու փորձերու արդիւնքը սակայն չեղաւ միակուուր: Բոնի ճնշումներն ու քաղաքացիական պատերազմները, համայնքային թէ աշխիքթական հաւատարմութիւններու առաջնահերթութեան հետեւումով ներքին պառակատումները, եւ, ինչպէս սպասելի էր, արտաքին, այսինքն՝ Արեւմտեան, զինուրական միջամտութիւնը շուտով երեւան հանեցին թէ որքան աճապարած էին Եւրոպայի 1848-ի «Ժողովուրդներու գարուն»ին ներշնչումով «Արաբական գարուն»ի մը մասին խօսողները: Նոյնիսկ օրինակելի զօրաշարժերով յեղափոխութիւն իրականացուցած թունուզի եւ եղիպատոսի մէջ քաղաքական գործընթացները ժողովրդավարականորէն իշխանութեան հասցուցին իսլամական ուժեր, որոնք ընտրական զօրաշարժի ու քուէններու ապահովման գործին մէջ շատ աւելի կազմակերպուած ու փորձառու գուրսեկան քան Ֆէյսպուրքերու եւ Թուփթըրներու կարողութեան քիչ մը շատ հաւատացած եւ «գունաւոր յեղափոխութիւններու» show-երով խանդապան երիտասարդութիւնը, որ զօրաշարժերու հիմնական դերակատարը հանդիսացած էր:

Անցնող տարուան ընթացքին արդէն յստակ դարձաւ, որ Միջին Արեւելքի ու Հիւսիսային Ավրիկէի մէջ արաբական աշխարհի ներքին ալեկոծումները տարածաշրջանային նոր կարգ մը ձեւաւորելու սկսած են: Աշխարհաքաղաքականորէն ուժերու հաւասարակշուութեան նոր դասաւորում մըն է, որ տեղի կ'ունենայ: Եւ թէեւ այդ հաւասարակշուութեան եւ տարածաշրջանային աշխարհակարգի վերջնական բնոյթը առաջմ անկարելի է յստակօրէն սահմանել, այնուամենայնիւ անոր մասին պատերազմումները արդէն խօսուն են:

Առաջին հերթին, Միջին Արեւելքի ու Հիւսիսային Ավրիկէի մէջ ուժերու հաւասարակշուութեան նոր դասաւորման մէջ աւելի դերակատար են տարածաշրջանային ուժերը քան մեծ պետութիւնները: Միացեալ նահանգներն ու իր եւրոպական դաշնակիցները: Այսպէս, 2011-ի Դեկտեմբերին իրաքէն ամերիկեան ուժերու անփառունակ, կարելի է ըսել սուսիկ-փուսիկ գուրս գալը ինքնին կը յուշէ Ուաշինգթունի միջամտելու կարողութեան նուագեցման մասին: Կարելի է հակածառել ըսելով, որ իրաքէն զինուորներու գուրս բերումը Օպամայի 2008-ի ընտրացաւի խոստումն էր, որ 2012-ը ընտրական տարի էր եւ առաջնահերթութիւնը բնականաբար արդէն իսկ դժուարութեան մէջ գտնուող տնտեսութիւնը պիտի ըլլար, տակաւին՝ Օսամա Պըն Լատէնի սպանութեամբ, Օսամա արդէն փաստը տուած էր այսպէս կոչուած «ահաբեկչութեան գէմ պատերազմը» աւելի ազդեցիկ կերպով ղեկավարելու իր կարողութեան մասին, ինչ որ առաջքը կ'առնէր իրաքէն հեռացումը ձախողութիւն մը նկատելու քաղաքական խաղերուն, եւ, վերջապէս, ան փաստօրէն իր ուշադրութիւնը կը սե-

Սահմանադրութեան մեջ՝ Մելբուռնու «Գոյամարդ»ի Զայդը

SEVAG KALTAGIAN

Sales representative

ROYAL LE PAGE

Signature Realty
IND. OWNED & OPERATED BROKERAGE

Ձեր կալուածային սեփականութիւններու առ ու ծախին համար, դիմեցե՞ք վստահելի մասնագետ ՍԵՎԱԿ ԳԱԼԹԱԿԵԱՆԻՆ, որ միշտ ուշադիր է ձեր շահերը պաշտպանելու

- Բնակարանային
- Բազմաբնակարանային համալիր
- Արեւտրական կալուածներ
- Ներդրումային գոյքը
- Արդիւնաբերական
- Գրասենեակ մասրածախ
- Մշակելի հողատարածք

"The referral of your friends and family is the greatest compliment you can give me. Thank you for your trust!"

- Residential
- Multi-Residential
- Recreational
- Commercial
- Investment Property
- Industrial, Plaza
- Office Retail
- Land Development

SHOPS AT DON MILLS
8 Sampson Mews,
Suite 201
Toronto, Ontario
M3C 0H5

Office: 416 443 0300
Fax: 416 443 8619
Direct: 416 887 7648

www.royallepagesignature.com
sevag@royallepage.ca

ւեռէր Ասիոյ եւ Հարաւային Խաղաղականի մէջ ուժերու հաւասարակշռութեան հրամայականին վրայ: Բայց այս բոլորէն անդին, իսլամական ուժերու իշխանութեան հասնիլն ու անոնց հետ Ուաշինգթոնի կողմէ լեզու գտնելու նախանձախնդրութիւնը՝ ամբողջ տասնամեակ մը, եթէ ոչ աւելի, անոնց ճնշող վարչակարգերու զօրավիդ կանգնելէ յետոյ, ինքնին փաստ է, որ երբեմնի կացութիւն ստեղծող գերհզօր ուժը այսօր այդ կարողութիւնը կորսնցուցած է: Փաստորէն, նոյնիսկ Լիպիոյ մէջ, ուր այսպէս կոչուած «յեղափոխականները» Քաղաքիին վարչակարգը տապալեցին չնորհիւ ամերիկեան ուազմական ոգանաւներէն Թրիփոլիի բռնատիրոջ ուժերուն դէմ արձակուած հրթիւներուն, իսլամական հատուածներ չվարանեցան սպաննել ամերիկացի դիւանագէտը:

Թէ իշխանութեան վրայ գտնուող Մորսիները պատրաստ ըլլան բանակցելու Ուաշինգթոնի հետ՝ այդ արդէն իրենց երկրի քաղաքական ղեկավարի դերի պարտադրանքն է: Զի նշանակեր, որ անպայմանօրէն մտիկ ընեն Ուաշինգթոնին, ոչ ալ վստահին – եւ ինչո՞ւ վստահին, երբ տեսան թէ ի՞նչ աւարտ ունեցան Մուլպարաքներն ու Քաղաքիները որոնք... վստահած էին Արեւմուտքին: Ինչ կը վերաբերի իրենց գաղափարից իսլամականներուն, սեփական կուսակցութեան անդամ ըլլան անոնք թէ աւելի արմատական հատուածներու հետեւողներ, անոնք ոչ մէկ պատճառ ունին հրաժարելու իրենց ծրագրային նպատակներէն, իմա՞՝ հասարակութեան ներքեւէն իսլամացում եւ իսլամական օրէնքի սահմանադրական կիրառում, քուէի ճամբով ըլլայ այն թէ, հարկ եղած պարագային, ուժով:

Միացեալ Նահանգներու Եւրոպայի դաշնակիցներու բացակայութիւնը տարածաշրջանէն շատ աւելի ակնբախ է. ի վերջոյ, եթէ Քաղաքիին դէմ միջամտութեան նախաձեռնութեան դիմած Ֆրանսան ու Մեծն Բրիտանիան կրցան ապահովել իրենց ընկերութիւններու բաժինը Լիպիոյ քարիւղի արտահանման, կրնան իրենց «մարդասիրական» առաքելութիւնը յաջողած համարել... եւ եթէ Մարտոքի նման Հիւսիսային Ափրիկէի երկրները թոյլ տան, որ Եւրոպական ինքնաշարժեր արտադրող ընկերութիւններ իրենց գործարանները հոն փոխադրեն եւ աշխատաւորներուն ժամական ութը թէ տասը Եւրոյի փոխարէն վճարեն երեք կամ նուազ, դժուար թէ շատ ալ հետաքրքրուած ըլլան, որ նոյնիսկ այդ «չափաւորական»՝ իշխանակարգերը հասարակութեան իսլամացման ուժ կու տան թէկուզ եւ միայն իրենց իշխանութեան շարունակականութիւնը ապահովելու համար ընդդէմ զարգացող իսլամական ուժերու:

Երկրորդ, եւ ինչ կը վերաբերի տարածաշրջանային ուժերուն, որոնք երբակատար են Միջին Արեւելքի եւ Հիւսիսային Ափրիկէի մէջ աշխարհաքաղաքական նոր կարգի կազմաւորման գործընթացին, ապա եւ հոս կարեւոր է անդրադառնալ, որ միջ-պետական դասական մրցակցութեան ու հզորութեան տարածման պայքարի տինամիքան հետզհետէ աւելի կը յարմարի ներխալամական պատմական պառակտման տրամաբանութեան: Այլ խօսքով՝ Միջին Արեւելքի եւ Հիւսիսային Ափրիկէի աշխարհաքաղաքական կարգը կը կառուցուի սիւն-նի-շիա հակամարտ զօրակայաններու աշխարհաքաղաքական բաժանման գիծի երկայնքին՝ թէ՝ միջ-պետական սահմանադժումներով, թէ՝ ալ պետական սահմաններէն ներս խորացող տարբերութիւններով: Նման վարկած չ'ենթադրեր նուազեցնել այլ գործոններու անդրադարձը, ազգային ինքնութիւն ըլլայ այդ, համայնքային հաւատարմութեան առաջնահեր-

թութիւն թէ քարիւղի շահերով ու ռազմակարական հաշիւներով հանդէս եկող տարածաշրջանէն դուրս գտնուող ուժերու ուղղակի թէ անուղղակի միջամտութիւն: Բայց եթէ առաջնային պատճառականութիւն մը կայ Միջին Արեւելքի ու Հիւսիսային Ափրիկէի մէջ աշխարհաքաղաքական կարգի ձեւադրման, ապա եւ այդ մէկը պէտք է ընկալել ներիսլամական պատմական պառակտումի նորագոյն թէժացման տրամաբանութեամբ: Ուժերու հաւատարակչութեան քաղաքականութիւնը այս տրամաբանութեամբ է, որ կը շարժի Միջին Արեւելքին մէջ:

Այս իմաստով, արաբական աշխարհի ալեկոծումներէն ամենէն աւելի եւ ամենէն խելացի կերպով օգտուողը եղաւ թուրքիան, ուր 2002-էն ի վեր իշխանութեան հասած Արդարութիւն եւ Զարգացում կուսակցութիւնը երկիրը տարածաշրջանային ղեկավար ուժի վերածելու եւ այդ յաջողութեան քաղաքական դրամագլուխը ներքին ոլորտին մէջ օգտագործելու հետամուտ է: Որքան ալ որ ուզէ հանդէս գալ որպէս «չափաւոր» իալամի բնորդ, հետեւաբար՝ Արեւմուտքի եւ Միջին Արեւելքի մէջ իշխանութեան գլուխն անցած իսլամական ուժերու միջնորդ, Անգարան չի կրնար շրջանցել իսլամականութեան սիւննի մեծամասնութեան ղեկավարի դերը, որ, մինչեւ իսկ, կրնայ գաղտնօրէն ցանկալ նէօ-օսմանականութեան իր ձգտումներով: Այս կը նշանակէ տարածաշրջանէն ներս իրանի ազգեցութեան զապում: Արդէն 2009-էն ի վեր իրան շատ արագ կերպով կորսնցուց իսլամական յառաջապահ ուժի հայտնի համար ուղարկութիւնը: Եթէ պահ մը պաղեսափնեան Համասը Թեհրանին մէջ տեսաւ իր քաղաքական ու տնտեսական նեցուկը, ապա արդէն Անգարան ու Տոհան եկան ցոյց տալու, որ աւելի շահաւ է (վերա)միանալ սիւննի զօրակայանին քան գրասենեակ պահել Դամասկոսի մէջ կամ վստահի իր երկրէն ներս իսկ տնտեսական հաւառու կացութիւն մը գիմագրաւող եւ արդէն իշխանութեան հեռացող Ահմատինէժատի ցուցական հակափոխանութեան:

Թուրքիա, Քաթար, Սէկուտական Արաբիա, Թերեւս եւ Եգիպտոս եւ Թունուզ ակտիւացած են Միջին Արեւելքի ու Հիւսիսային Ափրիկէի մէջ սիւննի աշխարհաքաղաքական ազգեցութեան գօտի մը կառուցելու հեռանկարով: Թէ որքանով այս մէկը տարածաշրջանային կայուն իրաւակարգ պիտի ըլլայ՝ գեռ շատ կանուն է ըսել: Բազմաթիւ են հարցագրումները սկսած արաբներուն, եւ մանաւանդ Եգիպտոսի կողմէ Թուրքիան կրկին որպէս իսլամական աշխարհի առաջնորդ ընդունելու հարցագրումէն, նկատի ունենալով մօտիկ անցեալը՝ 19-րդ դարը: Ոչ ալ Արեւմուտքը պատրաստ է իրանի ազգեցութեան նուազման փոխարէն իսլամական նոր իրաւակարգի մը մասին իր համաձայնութիւնը տալ առանց մտահոգուելու անոր անդրադարձին քարիւղին վրայ: Քրտական անոյժ հարցի նոր զարգացումները, վերջապէս, աւելի կը բարդացնեն սիւննի աշխարհաքաղաքական կարգի ճակատագիրը, որուն համար, ամէն պարագայի, «Սուրիոյ ճակատամարտ»ի արդիւնքը հիմնական է:

Արդ, ինչպէս եղած որ Սուրիան յայտնուեցաւ այս իրավիճակին մէջ:

Առաջին, ինչպէս արաբական այլ երկիրներու պարագան է ընդհանրապէս, սուրիական վարչակարգն ալ ժառանգատիրական ամբողջապատճիւն մըն էր, թէկուզ եւ Պասիփարական ազգափարախօսութեամբ իրաւականացած: Որպէս այդպիսին, Սուրիոյ մէջ ալ կային

Կայ Էջ կը հովանառուի Միք և Միք և Հայկուի Պէյքրմանաւեան

Coach Travel is still
the safest, most
economical, and
eco-friendly way
to travel.

SIT BACK AND
RELAX LUXURIOUSLY
-WE'LL DO THE
driving

**GROUPS AND CHARTERS
WE SPECIALIZE IN:**

- Tour Operators
- Convention/Meeting Planners
- Various Associations
- Government Agencies
- Shuttles
- Airport Transfers
- Corporate Travel
- Casinos
- Private Tour Groups
- School Boards
- Weddings
- Free Casino Trips

Serving southern Ontario for over 35 years

221 CALDARI ROAD, CONCORD, ON. CANADA, L4K 3Z9

T: 905.738.2290 • WWW.CAN-ARCOACH.COM

With over 35 years of industry experience, Can-Ar Coach Service specializes in group travel and operates more than 40 luxury tour coaches. Can-Ar Coach Service is a wholly owned subsidiary of York Region's respected Tokmakjian Group of Companies, which offers a range of services across a spectrum of transportation that includes servicing fleets such as GO Transit and Mississauga Transit. Facilities for Can-Ar Coach Service are located in areas that cater to Pearson International Airport, Toronto and southern Ontario.

մարդկային իրաւանց ու ժողովրդավարութեան ձգտողներ, որոնք թէեւ Պաշտօն Ալ Ասատին մէջ սկզբնական տարիներուն տեսան բարեկարգումի հակուած երիտասարդ ղեկալզար մը, շուտով սակայն իրմէ յուսախար եղան: Երկորդ, սուրիական տնտեսական համակարգի յարաբերական ազատականացումն ու բացումը արտաքին աշխարհին, ճիշդ է, միջին խաւին վրայ դրական անդրադարձ ունեցած էր եւ մինչեւ իսկ թոյլ տուած համալսարանաւարտ մասնագէտներու հասարական տեղաշարժի իրականացման: Սակայն բոլոր ամբողջատիրութիւններուն նման, Ասատի վարչակարգի տնտեսական բարեկարգումներէն ամենէն աւելի օգտուղները եղան իշխանակարգի ու իշխող ընտանիքի ամենէն մօտիկները: Փատածութեան անխուսափելի հետեւանքներուն կողքին, նման իրավիճակ նաեւ առիթ տուաւ իւլամական շրջանակներու՝ հրահրելու հակա-ալառիւական տրամադրութիւններ: Երրորդ, այս յարաբերական ազատականացման գուգահեռ առաջընթաց արձանագրած էր սուրիական հասարակութեան իսլամացումը, որուն նշանները նկատելի էին եւ որ, ըստ երեւոյթին, չէր մտահոգեք իշխանակարգը: Սուրիոյ մէջ Ցունուար 2011-ին իսկ, Թունուզի եւ եղիպատոսի օրինակներով զօրաշարժ առաջացնելու փորձ կատարուեցաւ: Սակայն, եթէ մէկ կողմէ կառավարութիւնը զսպիչ միջոցառումներ ձեռք առաւ, միւս կողմէ յայտնի էր, որ հասարակութեան կողմէ այդ զօրաշարժերուն ընդառաջման պատրաստակամութիւնը շատ ցած էր: Փաստօրէն, բողոքի ելոյթները ծայր առին այդ տարուան Մարտի աւարտին, Տարաայի մէջ եւ բողոքի առաջին իսկ պահէն յատակ դարձաւ, թէ զօրաշարժի ետին կանգնած էին մասնաւորաբար սիւնի իսլամական հաստուածներ եւ ոչ այնքան ժողովրդավարութեան ու մարդկային իրաւանց յանձնառու մտաւորականներ ու արուեստագէտներ, որքան ալ որ Արեւմտեան զանգուածային լրատուական միջոցները անպայման ուղղէին Սուրիոյ պարագային Թունուզի եւ եղիպատոսի հետ զուգահեռներ տեսնել: Հրապարակ ելած լուգունքները արդէն բացայայտ զարձուցին միջ-համայնքային լարուածութիւն առաջացնելու, հակա-ալառիւական ու քրիստինէական ատելութիւն հրահրելու յատակ տրամադրութիւն: Գրաւը այդ գործօնին վրայ դրուած էր նախ՝ որովհետեւ հասարակութենէն ներս քաղաքացիութեան գիտակցութիւնը չէր ամրագրուած այնքան, որ անկարելի դարձնէր միջ-համայնքային լարուածութեան ամէն սաղբանք, ապա նաեւ, դժբախտաբար, որովհետեւ իր ամբողջատիրական բնազդին համապատասխան կառավարութեան կողմէ բիրտ հակազդեցութիւն կը սպասուէր, այնպէս ինչպէս իսլամական հաստուածները կը ցանկային: Այդպէս ալ եղաւ փաստօրէն: Ճնշման ու անորյաւելեալ բռնութեամբ հակազդելու տրամադրուածութիւնը երկիրը առաջնորդեց ախտաւոր շրջանակի թակարդին մէջ: Առիթ տուաւ նաեւ Քաթարին ու Սէուտական Արաբիոյ՝ Իրանի գլխաւոր դաշնակիցին հարուածելու ընդդիմադիրներուն զինելով եւ անոնց շարքերը խտացնելով իսլամական արմատական կազմակերպութիւններու զինեալներով: Առիթէն օգտուեցաւ նաեւ Թուրքիան, որ սպասելիօրէն պատմական թէ աշխարհաքաղաքական առարկայական տուեալներու բերումով չէր կրնար ձեռնածալ մնալ զբացի երկրի վերիվայրումներուն դէմ յանդիման: Տարբեր հարց, որ Անգարա կրնար տարբեր դերակատարութիւն ստանձնել: Բայց հաւանաբար իր տարածաշրջանային հաշիւներուն համար աւելի շահաւէտ գտաւ տագնապին մէջ կողմ ըլլալու այլընտրանքին ուսկին դիմելը: Կը մնայ, որ Ալ Ասատի վարչակարգի

տապալման հետամուտ երեք այս երկիրները հաւանաբար չնախատեսեցին, թէ որքան դժուար, եթէ ոչ անկարելի պիտի ըլլար ընդդիմութենէն կազմել միացեալ ճակատ մը, որքան Արեւմուտքը վերապահ պիտի ըլլար աւելի ակտիւօրէն միջամուխ ըլլալու, նկատի ունենալով Լիպիոյ նախադրեալը եւ վարչակարգի անկումէն յետոյ յառաջանալիք ուժի պարապութեան վտանգաւոր անդրադարձ Լիբանանի ու իրաքի վրայ, ընդհուար մինչեւ ընդհանուր բռնկում, որքան Մոսկուան անդրդուելի պիտի մնար Ալ Ասատին լքելու ամէն հրաւելներուն դիմաց, քաջ գիտնալով, որ Դամասկոսի մէջ ի՞նչ իշխանութիւն, որ յաջորդէր ուժով տապալած Պաասին, Միջերկականի մէջ իր ուսգամանաւերը ընդունող միակ նաւահանգիստը պիտի վակուէր իր առաջ: Բայց մանաւանդ չնախատեսեցին, թէ վարչակարգը այսքան պիտի դիմադրէր:

Միջին Արեւելքի ու Հիւսիսային Ափրիկէի մէջ աշխարհագաղական այս գործընթացին առաջին եւ ամենէն անտեսուած զոհերը քրիստոնեայ համայնքներն են: Հոս պէտք է շատ յստակ ըսել. Միջին Արեւելքի հասարակութիւններու ամէն իսլամացում քրիստոնեաներուն համար դրական ոչինչ կը խստանայ: Դեռեւս 19-րդ դարէն Միջին Արեւելքի քրիստոնեաները համոզուած էին, որ արաբական հասարակութեանց արդիականացումն ու քաղաքացիական հաւասար իրաւունքներու ամրագրումը ազգային սահմանադրութիւններու մէջ միակ միջոցն է դարերով իսլամական օրէնքի առաջ անհաւասր գիրքի մէջ գտնուելու իրենց իրավիճակի անարդարութեան վերացման: Ահա, թէ ինչու քրիստոնեաները առաջնատար գիրք գրաւեցին արաբական ազգայնականութեան ծնունդի ու զարգացման հոլովոյթին մէջ՝ Եղիպատոսի պարագային նասըրականաւութիւն զօրակցութիւն ըլլայ այդ մէկը, թէ Պաասի հիմնադրութիւն, ուր կը հանդիպինք Միջէլ Աֆլաքի նման անձնաւորութիւններու: Լիբանանի մէջ քրիստոնեաներու իրավիճակը տարբեր էր: Համայնքային գրութիւնը փաստօրէն բացառեց համա-արաբական սահմանութիւնը, որ ընդհակառանութեան ծնունդի ու զարգացման հոլովոյթին մէջ՝ Եղիպատոսի պարագային նասըրականաւութիւն զօրակցութիւն ըլլայ այդ մէկը, թէ Պաասի հիմնադրութիւն, ուր կը հանդիպինք Միջէլ Աֆլաքի նման անձնաւորութիւններու: Լիբանանի մէջ քրիստոնեաներու իրավիճակը տարբեր էր: Համայնքային գրութիւնը փաստօրէն բացառեց համա-արաբական սպասուածը կապուած էր Սատամ Հիւսէյնի, Պըն Ալիի կամ Մուպարաքի ամբողջատիրութեանց հետ: Ընդհակառակը, ի մասնաւորի Եղիպատոսի մէջ, արդէն քիչ կասկած կայ, որ Մուպարաքի վարչակարգը թոյլատու եղած է իսլամական արմատականներու կողմէ զպտիներու դէմ արիւնալի վայրագութեանց արաբքներուն շատ հաւանաբար յուսալով, որ այդ ձեւով իսլամական ընդդիմադիր հատուածները կրնայ «Քաւարարաբել»: Հետեւաբար, հասկնալի էր զպտիներուն գործօն մասնակցութիւնը՝ Թահրիր հրապարաքի հոլովոյթին, ապա նաեւ իսլամականներու իշխանութեան հասնելէ ետք՝ սահմանադրական գործընթացին, որ իրենց միակ պատեհ առիթն էր առաջքը առնելու քաղաքական-իրաւական համակարգի հարմացման: Այս յանձնառութիւնը, գժբախտած էր Սատուած Հիւսէյնի կողմէ քրիստոնեաներուն նկատմամբ գործադրուող խսրա-կանութեան թէ վայրագութեան բացառումը:

Սուրիոյ քրիստոնեաներու ապագային մասին խօսիլը աւելի գժուար է: Կարելի է ենթագրել, թէ այն մեծաւ մասամբ կախում ունի տագնապի աւարտէն: Եթէ ինչ որ տեղ տագնապի աւարտի բարեկատարութիւններու հետանկար ստեղծուի, ապա եւ այդ մէկը պատեհ առիթ է քրիստոնեաներուն իրենց տեղը ապագայութեան պատեհուածը ապագայութեան բացառումը:

Այս էք կը հովանաւորն Ապր եւ Ամի. Շեուն եւ Ամի Շաղթեամ

Աւելի դժուար է նախատեսել քրիստոնէական իրավիճակը, եթէ տագնապը աւարտի մէկ կամ միւս կողմի ռազմական յաղթանակով, այն ինչ շատ հաւանաբար կը ցանկայ զինեալ ընդդիմութիւնը: Ամէն պարագայի յստակ է, որ Միջին Արեւելքի ու Հիւսիսային Ափրիկէի մէջ աշխարհաքաղաքական նոր կարգի ձեւաւորման այս գործընթացը պէտք է թելագրէ Միջին Արեւելքի քրիստոնեայ եկեղեցիներուն աւելի կուռ կերպով կազմակերպութիւն եւ Միջին Արեւելքի եկեղեցիներու Խորհուրդի նման կազմակերպութիւններուն տալ քաղաքական աւելի լուրջ դերակատարութիւն:

Սուրբիական քաղաքացիական պատերազմի թակարդին ինկած սուրբիահայութեան ալլարդ տագնապին հետեւանքները իրենց անդրադարձը պիտի ունենան ոչ միայն սփիւռքեան մասշտապով, այլ համահայկական առումով: Փաստօրէն, երբ սուրբիահայութեան տագնապին մասին կը խօսինք, պարտինք գիտակցիլ, որ այն Սփիւռքի նորօրեայ տագնապն է: Ոչ այն իմաստով որ անոր անդրադարձը անմիջականօրէն կը զգացուի այլ համայնքներու մէջ: «Կրակը ինկած տեղը կ'այրէ» եւ որքան ալ, որ որպէս Սփիւռք եւ հայութիւն գիտակցինք թէ ի՞նչ կը նշանակէ Հալէպի, Տէր Զօրի, Գամիշլի, Քեսապի թէ Դամասկոսի մէջ մեր համախումք ներկայութեան, պատմական անցեալին ու հարստութեան կրուստի սպառնալիքը, վերապրումի առօրեայ պայքարն ու ապագայի անորոշութեան անձկութիւնը միայն հոն ապրողները կրնան գիտնալ:

Բայց Սփիւռքի գործընթացը միշտ ալ տագնապալից եղած է: Սիսալ չէ նոյնիսկ Սփիւռքի պատմութիւնը գրել հա-

մայնքներու զարգացման ու յարաբերական անկումի վերիվայրումներով: Այս մէկը չի նշանակեր բնաւ, որ համայնքի մը յարաբերական կրուստը այլ համայնքի մը վերելքն է: Ընդհակառակը, ամէն համայնքի յարաբերական անկումին հետ միայն պատմութեան գլուխ մը չէ, որ կը մթագնի այլ հայութեան համաշխարհային ներկայութեան մէկ երեւոյթն է, որ կը խամրի: Ինչ կը վերաբերի սուրբիահայութեան՝ սարսափելի է նոյնիսկ մտածել, թէ որքան ահաւոր է Սփիւռքի եւ համայն հայութեան համար անոր շիջումը: Կը մնայ, որ տագնապները բարացուցական են նաև մէր հաւաքական գոյատեման գիտակցութեան եւ անոնց մասին մտածելը ոչ աւելի եւ ոչ պակաս հայութեան հաւաքական գոյատեման մասին խորհրդածիլ է: Հետեւաբար, հարցումը, որ սուրբիահայութեան տագնապի այս պայմանները կը պարտադրեն, կը վերաբերի ոչ այնքան անոր ապագային, որքան այդ տագնապին զտած արձագանգին համայն հայութեան մօտ եւ, փոխադարձաբար, հայութեան հակագեցութեան: Միայն այս ձեւով կրնանք գիտակցիլ թէ որքանով հաւաքականօրէն հակագելու եւ գործելու գիտակցից, պատրաստ ու ատակ ենք որպէս ազգային հաւաքականութիւն:

Նման արժեւորում այս պահուս բնականաբար անկարելի է: Բայց ճիշդ կ'ըլլայ յետաղարձ ակնարկով բաղդատել սփիւռքեան այլ տագնապներու իրավիճակներ սուրբիահայութեան նորօրեայ կացութեան հետ, թէկուզ եւ քանի մը հարցադրումներ բանաձեւելու համար միայն: Այսպէս, ժամանակագրականօրէն եթէ դէպի մօտիկ անցեալէն աւելի հեռաւոր ժամանակներ երթանք կրնանք հանդիպիլ 2003-ին ամերիկ-

Այս էքը կը հովանաւորեն Մէր ու Միկ. Մը էտ Կարմի Ջասամանեամ

եան ներխուժումէն ետք իրաքի հայութեան ապրած տագնապին, 1979-ի իրանի իսլամական յեղափոխութենէն ետք պարսկահայութեան ապրած տագնապին եւ 1975-ին ծայր առած Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմով տեղույն հայ համայնքի ապրած տագնապին: Այս երեքն լիբանահայութեան պարագան ամենաբարդապեկին է սուրիահայութեան տագնապին, երկու համայնքներու պատմական, մշակութային թէ կազմակերպուածութեան մակարդակի մօտիկութեան, եթէ ոչ նոյնութեան պատճառով:

Աւելցնենք, որ երբ բաղդատական ընենք, շատ հաւանաբար աւելի ցցուն ըլլան տարբերութիւնները քան նմանութիւնները: Բայց պէտք է սկսիլ մէկ հասարակաց յայտարարէ, որ Լիբանանի ու Սուրիոյ հայկական համայնքները ունին եւ որը հետեւեալն է. ոչ մէկ այլ համայնքի կազմակերպուածութիւն ցարդ ստեղծած է հայապահպանման այն պայմանները, որոնք առկայ են այս համայնքներուն մէջ, ի մասնաւորի ինչ կը վերաբերի Արեւմտահայ մշակոյթին ու լեզուին: Նման դերակատարութիւն նախապէս տարբեր ժամանակներու ունեցած էին Պոլիսն ու Եգիպտոսը, եւ թերեւս Ֆրանսան, բայց, ի բացառութիւն Պոլսոյ, 1970-ականներէն ետք ոչ մէկ համայնք որքան լիբանահայութիւնն ու սուրիահայութիւնը կարողացած են այնքան լաւ Արեւմտահայ ինքնութեան պահպանման դերը ստանձնել: Թէ այսօր այս իմաստով յոյս կը ներշնչեն Հիւսիսային Ամերիկայի համայնքները, ուր, պէտք է աւելցնել, նիւթական եւ ակադեմական պայմանները շատ աւելի ձեռնոտու են նման առաքելութեան շարունակման, այդ արդէն առանձին հարց է: Բայց այդ մէկը չի նսեմացներ սուրիահայ համայնքի տկարացման ժխտական հետեւանքները Արեւմտահայ ինքնութեան պահպանութեան իմաստով: Այս է թերեւս հիմնական պատճառը, որ նոյնիսկ զլորակ աշխարհին մէջ լիբանանի ու Սուրիոյ համայնքներու «կեղրոնականութիւնը» գեռ որոշ իմաստ ունի:

Այդ իմաստին պատճառով էր, որ երբ 1975-ին պայլթեցաւ Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմը, համասփիւռքեան զօրաշարժ տագնապի գոնէ առաջին տարիներուն շատ ակնյայտ էր: Արտագաղթի առաջքը առնելու համար, համայնքի դպրոցները բաց պահելու համար, հայկական թաղամասերու անվտանգութեան ապահովման համար կատարուած համասփիւռքեան հանդանակութիւնը եղաւ նշանակալից: 1975-ին Սփիւռքի ամենահեռաւոր համայնքներուն մէջ իսկ կար արժատաւորուած գիտակցութիւնը, որ անհրաժշտ է արտասահմանեան հայութիւնը Հայաստանի մօտ պահել որովհետեւ Սփիւռքի վախճանական նպատակը հայրենադրածութիւնն է:

Սուրիահայութեան ներկայ տագնապը եւս համասփիւռքեան զօրաշարժի յանդեցաւ: Ակսելով ՀՕՄ-ի առաջին նախաձեռնութենէն, որ կը միտէր պապահովել սուրիահայ վարժարաններու վերամոււր, համելով մինչեւ ՀԲԸՄ-ի տրամադրած սկզբնական մէկ միլիոն տողարին ու հետագային հանդանակած յաւելեալ 250 հազարին, եւ շարունակուող հանդանակութեան: Հարցումը, սակայն, այսօր կը վերաբերի Սուրիոյ հայ համայնքի կարեւորութեան մասին հաւաքական գիտակցութեան առկայութեան: Պարզ է որ 1975-ի հետեւումով կարելի չէ Միջին Արեւելքի հայութեան հայաստանամերձութիւնը նկատել այդ գիտակցութեան առանցքը: Հայրենադրածութեան առիթը այսօր պատասխանէն շատ բան կախեալ է Սփիւռքի մէջ հայրենադրածութեան տրամադրուածութիւնը առար-

1975-ին Սփիւռքի ամենահեռաւոր համայնքներուն մէջ իսկ կար արմատաւորուած գիտակցութիւնը, որ անհրաժշտ է արտասահմանեան հայութիւնը Յայաստանի մօտիկութեան եթէ ոչ նոյնութեան պատճառով:

Սփիւռքի վախճանական նպատակը հայրենադրածութիւնն է...

հրաւէրի ձեւով պետական քաղաքականութիւն, որ կ'իրականացնէ Սփիւռքի նախարարութիւնը: Ճիշդ է, նախարարութիւնը չ'ըսեր «վեր կացէք, լքէք ամէն ինչ եւ եկէք Հայաստան», սակայն Հայաստանեան քաղաքացիութեան ստացումէն մինչեւ Հայաստան հաստատուած սուրիահայութեան կեցութեան պայմաններու ստեղծման մասին տարբեր որոշումներու կայացումը բարացուցական են պետութեան դրական տրամադրուածութեան: Ինչ որ, հարկ է գիտել տալ, թէկուզ եւ ինչ որ չափով շեղինք նիւթէն, այդ տրամադրուածութիւնը փաստօրէն չկար երբ իրաքահայութիւնը նախաձեռնեց Հայրենադրածութեան: Իրաքահայութեան փորձառութիւնը լաւ նախընթաց մը չէ, բայց փաստը կայ կեցուածքի ու քաղաքանութեան փոփոխութեան: Մնացեալը արդէն Հայաստանի տնտեսա-ընկերային համակարգի պայմաններէն կախում ունի: Երկուք են ուրեմն առաջին հարցումները, որոնք հարկ է բանաձեւել եւ պատասխաններու մասին մտածել, ոչ միայն սուրիահայութեան անմիջական պապայի, այլ ընդհանրապէս Սփիւռքի, Հայրենադրածութեան եւ հաւաքական զօրաշարժի պայմաններու մասին: Առաջին, մարդասիրական ամէն արդար նկատառումներէն եւ, նոյնիսկ, ազգային հաւաքական գգացականութենէ անդին, ազգային հայաստան գոյատեւման ու զարգացման ռազմավարութեան իմաստով ինչո՞ւ պէտք է օժանդակել սուրիահայութեան, կամ նման տագնապալի պայմաններու մէջ գտնուող որեւէ համայնքի: Պատասխանին մասին հարկ է մտածել ազգային հաւաքական ռազմավարութեան մը տրամաբանութեամբ, որովհետեւ այդ մէկը այսօր այնքան յատակ չէ, որքան որ էր, կամ կը թուէր ըլլալ, 1975-ին լիբանահայութեան դիմագրաւած տագնապի օրերուն: Տեսականորէն գէթ, գոյութենական տագնապ դիմագրաւող որեւէ համայնք հաւաքական գրկութեան որեւէ հեռանկար կրնայ տեսնել հայրենադրածութեան մէջ: Երկրորդ, պետական քաղաքականութենէն եւ քաղաքական կամքէն անդին, Հայաստանի ընկերա-տնտեսական համակարգը պատրաստած է հայրենադրածութեան նկատել այդ գիտակցութեան առանցքը: Հարցումը կարեւոր է, որովհետեւ անոր պատասխանէն շատ բան կախեալ է Սփիւռքի մէջ հայրենադրածութեան տրամադրուածութիւնը առար-

Կայս Էջը կը հովանաւորեն Մերը ու Սիրի. Վարդգէս եւ Դամիտան

www.lecrystal.com

5285 Henri-Bourassa ouest, Ville St-Laurent (514) 337-8160

կայականորէն քաջալերելու համար: Երկու հարցումներու պարագային ալ դժուար չէ տեսնել, թէ ինչպէս իրարու կ'առնչուին Սփիւռքն ու հայրենիքը, Հայաստանի ներքաղաքական զարգացումներն ու Սփիւռքի նկատմամբ քաղաքականութիւնը: Անշուշտ կրնան եւ չառնչուիլ եթէ այդ ուղղութեամբ հասարակական տրամադրութիւն, քաղաքական կամք եւ պետական քաղաքականութիւն չըլլայ, կամ եթէ այդ բոլորը ըլլան եւ ընկերա-տնտեսական պայմանները թոյլ չտան անոնց առնչումը:

Սուրիահայութեան համար սփիւռքեան գօրաշարժի հարցը կը բերէ երկրորդ տարրերութեան մը, որ բացայայտ դարձաւ: Փաստօրէն աւելի աշխուժացաւ հայրենի հայութիւնը քան Սփիւռքը, կամ գոնէ այդպէս կ'երեւի, եթէ նկատի ունենանք յարաբերաբար կարծ ժամանակաշրջանի մը ընթացքին իրերայաջորդ օդանաւներով «Օգնի՛ր եղբօրդ» նախաձեռնութեան յաջողութիւնը, հակառակ բոլոր դժուարութիւններուն: Եթէ կայ դրական երեւոյթ, այն ալ հայրենի հայութեան այս գօրաշարժն է, որուն գնահատականը եւ առարկայական, եւ բարոյահոգեբանական իմաստով պէտք է տալ մօտ ապագային: Ճիշտ է, Լիբանանի տագնապի առաջին տարիներուն ալ Խորհրդային Հայաստանի օժանդակութիւնը եղաւ առանցքային, եւ ո՞չ կրնայ մոռացութեան տալ Զօրի Բալայեանի գլխաւորութեամբ հայաշօծ թաղեր պտտած ու համայնքային կազմակերպուածութեան ամէն երեւոյթներուն ականատես եղած հայրենի մտաւորականներու այցելութիւնը: Աւելի՞ն, թերեւս մինչեւ այսօր հայրենիք-Սփիւռք մերձեցման հոյովոյթին մէջ այդ երեւոյթը իր արժանի տեղն ու գնահատականը չէ գտած: Բայց «Օգնի՛ր եղբօրդ» երեւոյթը իր իմաստով իւրայատուկ է որպէս նախընթաց, որուն մասին անհրաժեշտ է լուրջ խորհիւ, երբ փորձ կատարուի վերի երկու հարցումներուն պատասխանելու: Այլ խօսքով՝ միայն արդար ազգասիրութիւնն է սփիւռքեան տագնապահար համայնքի մը օժանդակութեան հասնելու հայրենի հասարակութեան նախանձախնդրութիւնը, թէ՞ հիմնաւորուած է հայ ժողովուրդի հաւաքական գոյութեան մասին ուազմավարական գիտակցութեամբ:

Երրորդ, Լիբանանի տագնապին ժամանակ հայ համայնքը յարաբերաբար պատրաստ էր, եւ ի սկզբանէ հայ քաղաքական կուսակցութիւնները ի մի եկան յստակ քաղաքականութեան մը ճշգումով: Նման միասնականութիւն թերեւս աննախընթաց էր ներքին պառակտումներու եւ արիւնալի բախումներու ամբողջ անցեալ մը ունեցող Սփիւռքին, նոյնինքն լիբանահայ համայնքին համար: Սուրիահայութեան պարագային կը թուի թէ տագնապի բոլոր ազդանշանները 2011-ի երկրորդ կէսէն սկսեալ այնքան համոզիչ չեղան նախապարաստուելու համար անոր դիմագրաւման: Թերեւս պատճառը այն է որ Լիբանանի մէջ հայ համայնքի քաղաքական համարկումը համակարգին հետ շատ տարբեր էր սուրիահայ համայնքի պարագային եւ թոյլ կու տար յաւելեալ նախաձեռնութիւն: Սուրիայ միակուսակցական ամբողջատիրութեան պայմաններու մէջ հայ համայնքը նոյն աղատութիւնները չունէր, ոչ ալ կրնար շատ բացայայտօրէն հակադրուի իշխանութիւններուն, երբ կը դիմէին հայութեան շահերուն վնաս հասցնող նախաձեռնութիւններու, ինչպիսին եղաւ, օրինակի համար, Պաշշար Ալ Ասատին մերձեցումը թուրքիոյ հետ: Մանաւանդ որ Սուրիայ մէջ հակահայ պետական հալածանքներու անցեալ կար: Այս չի նշանակեր, որ

սուրիահայութիւնը երկրի քաղաքական հոլովոյթէն ամբողջովին անջատուած էր: Փաստօրէն, այդ հոլովոյթի ներքին ծալքերուն այնքան ծանօթ էր, որ իրականացուց Ցեղասպանութենէն վերապրած հայութեան ապաստան տուած աշխրաթապետերու այցելութիւնը Հայաստան: Բայց ի վերջոյ հակառակ բոլոր գգուշալորութեանց, սուրիահայութեան համար շատ աւելի դժուար եղաւ, եւ է, լիբանահայութեան փորձին հետեւումով «դրական չէզոքութեան» դիրքերով հանդէս գալ: Ոչ միայն, որովհետեւ, պէտք է ընդունի, համար կամ գործոնը եւ վարչակարգին դէմ կոռուպներու շարքին ազերիներու ներկայութեան փաստը այնքան ալ վստահութիւն չեն ներշնչեր այս «ընդդիմութեան» հետ լեզու գտնելու հեռանկարին նկատմամբ: Հետեւաբար, չորրորդ հարցում մը, որ այս բաղդատական վերլուծումը կը պարտադրէ, կը վերաբերի Սփիւռքի քաղաքական համարկումին: Համայնքները ի՞նչ ձեռով պէտք է մասնակից ըլլան իրենց ընակած երկիրներու քաղաքական հոլովոյթներուն: Եւ եթէ պարզ է, որ հաւանաբար կարելի չըլլայ գտնել մէկ պատասխանի հասարակաց յայտարար մը, որովհետեւ ընականաբար իւրաքանչիւր երկրի պայմաններէն կախում ունի տեղւոյն համայնքի քաղաքական համարկումը, հարցումին կ'ենթապրէ երկրորդ, եւ աւելի բարդ, բաժին մը. ի՞նչ ձեռով կը նանան տագնապահար վիճակի մէջ գտնուող համայնքի մը օգնութիւնը իրենց օրակարգին վրայ բերել: Հոս, պարզ է, հարցը կը վերաբերի քաղաքական օժանդակութեան, ոչ մարդասիրական: Այս հարցումը կը բանաձեռուի մեկնած այն համոզումէն որ Սփիւռքի մէջ այլեւս անկարելի է անտեսել քաղաքական համարկումը եւ մտածել իրենց քաղաքական շրջապատէն անջատ համայնքային գործընթացներու մասին: Կը բանաձեռուի նաեւ մեկնած այն դիտարկումէն որ, ի բացառութիւն Միացեալ նահանգներու մէջ տեղի ունեցած նախաձեռնութեան մը, որ կը միտէր ամերիկեան վիզաներ դիւրացնել սուրիահայ համայնքին, Սփիւռքի գօրաշարժը իրականացաւ մարդասիրական օգնութեան համար. քաղաքական իմաստով այնքան ալ յստակ չէր ի՞նչ ըսել կամ ի՞նչ նախաձեռնութեան դիմել:

Վերջապէս, բաղդատելով լիբանահայութեան եւ սուրիահայութեան երկու կացութիւններն ու անոնց թելաբրած խորհրդածութիւնները, լիբանանեան տագնապին ժամանակ Խորհրդային Հայաստանը ունէր խորհրդանշական արտաքին գործոց նախարարութիւն մը, բայց չունէր Մոսկովյան անկախիւն չէջտ աղային գիտանագիտութեան միջամտութիւնը: Նոյնը չէ պարագան այսօր: Սփիւռքով, ճիշտ է, կը զբաղի յատուկ նախարարութիւն մը, բայց շատ պարագաներու, եւ յատկապէս տագնապի պայմաններուն մէջ, հայկական դիւրացնելութեան միջամտութիւնը կը դառնայ: Հետեւաբար, վերջին հարցումը կը վերաբերի Հայաստանի արտաքին քաղաքականութեան: ինչպէս մշակել հայեցակարգ մը որ հայկական դիւրացնելութեան օրակարգի վրայ բերէ գոյութեանական տագնապի դիւրացնելութեան դիմել:

Խ. ՏԵՐ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ

Միա էջը կը հովանաւորին Սիր և Միք պիտի Ծովիկ Քերպեան

Anto Keledjian

ԱՆԴՐԻԱՆԻԿ
ԳԸԼԸՑԵԱՆ

Direct:
416-930-2686
ANTO
antok13@gmail.com

Sales representative

Anything Less
is second best

www.torontosold.ca

PLAZAS WITH TRIPLE "A" TENANTS
MULTI UNIT BUILDINGS.
GOLF COURSES & MORE...

GR8 INVESTMENTS

TEN YORK RISING ABOVE IT ALL STARTING FROM MID \$300,000

LIFE BETWEEN THE LAKE AND THE STARS
LOCATED AT YORK ST. BY THE LAKE
DOWNTOWN WATERFRONT, AN ARCHITECTURAL MARVEL
A PLACE WHERE YOU CAN TRULY WORK, LIVE AND PLAY
7 EXPRESS-SPEED ELEVATORS 1000 FEET / MINUTE
SAMSUNG TECHNOLOGY IN BUILDING

*Prices are subject to change without notice.

**CALL ANTO FOR ALL YOUR
REAL ESTATE NEEDS**
COMMERCIAL / RESIDENTIAL

«Սփիտքը իր ներուժի համապատասխան իր մասնակցութիւնը միշտ բերել է հայրենիքի պաշտպանութեան ու զարգացման գործում»

Հարցազրոյց Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ Բակո Սահակեանի հետ

Հարց.- Պրն. նախագահ, նախ շնորհաւորում եմ ձեր վերընտրութիւնը եւ առաջին հարցում, որ պիտի ուղղեի ձեզի, պիտի ըլլար այն, թէ յառաջիկայ նախագահական հնգամեակի ընթացքին, ի՞նչ պիտի ըլլան բաղադրական եւ տնտեսական բնագաւառուներէն ներս ձեր առաջնահերթութիւնները:

Պատ.- Նախ ուղղում եմ հաստատել, որ բոլոր ծրագիրները, որ մենք իրագործել ենք եւ կամ նախատեսում ենք իրագործել ապագայում, յաջողուել են եւ յաջողուելու են մեր միասնական ուժի շնորհիւ: Մեր պետական քաղաքականութեան ամենէն կարեւոր եւ առանցքային ուղղութիւններից է Հայաստան-Արցախ-Սփիտք եռամիասնութեան ամրապնդումը: Հայաստան-Արցախ-Սփիտք եռամիասնութեան ներուժն է, որ մեզ առիթ է ընծայել, որպէսզի մենք կարողանանք ազատագրել մեր հայրենի երկիրը, այդ ներուժն է, որ այսօր մեզ հնարաւորութիւն է տալիս մեր երկիրը շէնացնելու:

Մեր առաջնահերթ խնդիրն է, մեր երկիր անվտանգութիւնը ապահովել: Այսօր, մենք ստիպուած ենք, մեր տնտեսական զարգացման ծրագիրները իրագործելու պատերազմական իրավիճակում եւ ուղամածակատային սահմանների մօտ: Այդպէս, մենք մի կողմից կատարում ենք մարտական հերթապահութիւն եւ միւս կողմից զբաղում ենք գիւղատնտեսութեամբ: Միենոյն ժամանակ, մենք ստիպուած ենք պատերազմի պատճառով ու ումբակոծութեան պատճառով աւերուած բնակալարերը վերակառուցել:

Այսօր ստիպուած ենք, պատերազմի պատճառով տուժած երկրի ենթակառուցուածքները վերականգնելու, այսինքն՝ ճանապարհները, զպրոյները, բժշկական հաստատութիւնները եւալլի:

Բարեբախտաբար, մեզ յաջողուել է անցնող տարիների ընթացքում հայութեան միասնական ներուժը օգտագործելով վերոնշեալ դժուարութիւննե-

ըլլայիթահարել:

Տնտեսական ոլորտում մենք արդէն մշակել ենք մի շարք զարգացման ծրագրեր գիւղատնտեսութեան, ուժանիւթիւ եւ հանքարդիւնաբերութեան ոլորտներում: Երկրի համաչափ զարգացման համար մեր ուշադրութեան կերպում են նաեւ զբոսաշրջութեան և մշակոյթի ոլորտները:

Հարց.- Վերշին ամիսներուն, ատրպէյնանական կողմը շեշտաւորուած ձեւով կը խախտէ հրադադարը եւ միաժամանակ պատերազմը վերսկսելու կոշտ սպառնալիքներ կ'ուղղէ Արցախի իշխանութիւններուն: Ինչպէս կը բացատրէ այս երեւոյթը:

Պատ.- Իրողութեան մէջ, վերջին տասնամեակում, Պաքուն միշտ հանդէս է եկել նման սպառնալիքներով: Նման քաղաքականութիւնը մեր կողմից քննադատում է: Նախ եւ առաջ, նման ուղամատենչ մօտեցում չի ընդունում այսօրուան քաղաքակիրթ աշխարհի կողմից, որովհետեւ նման յայտարարութիւններ խոչընդոտում են Մինսկի

խումբի խաղաղաբար ջանքերին ու բանակցութիւնների գործընթացին:

Մենք նախընտրում ենք խաղաղ բանակցութիւնների ճանապարհն ու լեզուն, իսկ Պաքուն, ինչպէս տեսնում էք, նախընտրում է այլ լեզուով խօսել: Բնականաբար, երբ Պաքուն սպառնալիքներին զուգահեռ գնում է ուժի գործածութեան, մեր կարգին, ինքնապաշտպանութեան իրաւունքով, մենք հակադառձում ենք ատրպէյնանական զինուորական յարձակապաշտ գործողութիւններին, որպէսզի ապահովէնքների մեր երկրի քաղաքացիների անվտանգութիւնը: Մենք հաւատացած ենք նաեւ, որ ատրպէյնանական ուղամատենչ քաղաքականութիւնը ո'չ միայն սպառնում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան ազգաբնակչութեանը, այլ նման քաղաքականութիւն հաւատարաչափ վտանգ է նաեւ միջազգային հանրութեան եւ տարածաշրջանին:

Հարց.- Դիւանագիտական գետնի վրայ, վերշին շրջանին սաստկացած են ատրպէյնանական լոպայիշների աշխատանքները արտասահմանեան

Կայս էք կը հովանաւորեն Արման, Արշա, Կահագն եւ Պուարնա Քրօղարեան

For the best service
and best prices, on devices and accessoires.

ACTIVATE with us
& GET \$100 credit¹

on a vast selection of devices!

CONNECT EXCITING TALK SHARE RELIABLE AT NETWORK CHAT
TALK FRIENDS SUR TEXT LIFE TEXT FIRST FA
CHAT ACCESS TEXT FREEDOM EXCITING CONNECT FREEDOM LIFE Creating World-Leading Internet Experiences.
EXCITING FRIENDS

Planète Mobile Laval, Hagop Soussani & Hovsep Guzelian

1273, Curé-Labelle Blvd., Laval | Tel.: 450.680.1234 | Toll free: 1 866.680.2234
planetem.com | facebook.com/planetemobile

Offers subject to change without notice and only available at Planète Mobile stores. Activation Fee applies. Early cancellations fees apply. 1. The \$100 activation reward bonus will be applied as a bill credit against customers second service invoice. Applicable to new 3 years combined voice and data activation with a minimum monthly fee of \$38. Applicable only on selected devices. Offer expires January 31st, 2013. TMTrademarks of Rogers Wireless or of Rogers Communications Inc used under license. All other brand names are trademarks of their respective owners. © 2012.

երկիրներու մէջ, մանաւանդ ամերիկան ցամաքամասին վրայ: Յատկապէս լուրջ բարոզչութիւն կը տարուի Խոջալուի ծանօթ դէպֆերը որպէս հայերու կողմէ գործադրուած շարդ ներկայացնելու պարագան: Անշուշտ, Սփիւրքի հայկական լոպպիյինի կազմակերպութիւնները, յատկապէս Հայ Դատի յանձնախումբը, կը հակադաեն ատրպէյնանական նման բարոզչութեանց: Ի՞նչ են ձեր սպասումները սփիւրքահայ գաղութներէն այս հարցի առնչութեամբ:

Պատ.- Ճիշդ է, վերջին տարիներին չեշտառուած ճեւով է ծաւալուած ատրպէյնանական լոպպիյինի արտասահմանի մէջ: Այս ճիրէն ներս, մենք միշտ զգացել ենք սփիւրքահայութեան նեցուկը:

Սփիւրքահայութիւնը իր դրական ներգործութիւնը ունեցել է քարոզչական եւ լոպպիյիստական մարզին մէջ: Մենք համոզուած ենք, որ Սփիւրքը իր ներուժի համապատասխան իր մասնակցութիւնը միշտ բերել է հայրենիքի պաշտպանութեան ու զարգացման գործում:

Հարց.- Վերաբնակեցման հարցի գծով, սփիւրքահայութիւնը ի՞նչ ձեւով կրնայ օգտակար հանդիսանալ Արցախին:

Մեր ամենէն կարեւոր առաքելութիւնը այսօր մեր ազատագրուած երկրի չենացումն է: Վերաբնակեցման գործը եթէ աւելի ծաւալուն քայլերով իրադորենք, արդէն մեծ առաջընթաց կ'արձանագրենք հայրենակերտման մեր առաքելութեան գծով: Մենք կոչ ենք անում սփիւրքահայութեան, որ գործոն մասնակցութիւն ունենայ վերաբնակեցման եւ ինչու չեալ հայրենա-

գարձութեան գործում: Մենք նշանակալի նուածում արձանագրած կը լինենք, երբ մեր նախնիների երկրում վերաբնակեցնենք հայութեան այսօրուան նոր սերունդը: Մենք պէտք է յաւելեալ աշխատանք ծաւալենք այս առնչութեամբ, որպէսպէս վերաբնակեցման գործը աւելի արդիւնաւէտ դառնայ եւ Սփիւրքը աւելի լայն մասնակցութիւն ունենայ հայրենագարձութեան գործում:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑՑԸ ՎԱՐԵՑ ՎԱՀԱԳՆ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

Բակո Սահակեան

Ծնուել է 1960 թուականի Օգոստոսի 30-ին, Ստեփանակերտ քաղաքում:

1977թ. աւարտել է Ստեփանակերտի թիւ 1 միջնակարգ դպրոցը:

1978-80թթ. ծառայել է Խորհրդային բանակում:

1981թ. ընդունուել է աշխատանքի Ստեփանակերտի թիւ 9 արտադրական մեքենայացուած գործարանում՝ որպէս փականագործ:

1983-1987թթ. աշխատել է հնութիւնների վերականգնման գիտական վարչութեան Ստեփանակերտի մասնաճիւղում:

1987-1990թթ. աշխատել է մատակարարման մարզային վարչութիւնում՝ որպէս մատակարար:

1988 թուականից արցախեան շարժման առաջամարտիկներից է:

1990 թ. ընդգրկուել է Լեռնային Ղարաբաղի ինքնապաշտպանական ուժերում:

1992-1993թթ. - Լ. Ղ. ինքնապաշտպանութեան կոմիտէի պետի տեղակալ:

1993-1995թթ. - Լ. Ղ. Բանակի թիկունքի շտաբի պետ:

1995-1996թթ. - Լ. Ղ. Բանակի հրամանատարի արտաքին կապերի գծով տեղակալ:

1996-1997թթ. - Լ. Ղ. Բանակի 10-րդ լեռնահրաձգային կայազօրի հրամանատարի տեղակալ:

1997-1999թթ. - Հայաստանի Հանրապետութեան ներքին գործերի եւ ազգային անվտանգութեան նախարարի օգնական:

1999-2001թթ. - Լ. Ղ. ներքին գործերի նախարար:

2001 -2007թթ. - Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան ազգային անվտանգութեան պետ, Լ. Ղ. ազգային անվտանգութեան ծառայութեան տնօրին: Ունի գեներալմայորի զինուորական կոչում:

2007-2012 Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ:

2012-ին վերընտրուել է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ:

Պարգևատրուել է Լ. Ղ. «Մարտական խաչ» առաջին աստիճանի եւ Ռուսաստանի Դաշնութեան «Պետրոս Մեծ» առաջին աստիճանի շքանշաններով, ՀՀ «Հայրենիքին մատուցած ծառայութիւնների համար» առաջին աստիճանի, ՀՀ «Վազգէն Սարգսեան» եւ այլ մետաղներով:

Հանդիսանում է Ռուսաստանի Դաշնութեան անվտանգութեան, պաշտպանութեան եւ օրինապահպանութեան հարցերով ակադեմիայի իսկական անդամ:

Աւարտել է Արցախի Պետական Համալսարանի իրաւագիտութեան բաժնումունքը:

Ամուսնացած է, ունի երկու զաւակ:

Կայս Էջը կը հովանաւորեն Մէր և Միկ. Պիերոս և Ծովիկ Գահիսթեան

Հայաստանի Հանրապետութեան բանակի Հետախուզական ուժերու 20-ամեակ

Նոյեմբեր 10-ը հայ հետախոյզ գինուորի տօնն է
Հուսանկարները՝ Կարէն Միհասեանի

Այս էջը կը հովանաւորեմ Ադր և Ամր. Շոյք և Աննա Ժրօղյարտան

ՉԱՓԵԼ ՀԱՅԵՐԵՒԻ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՒ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆԵԼ ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆԵՐԸ

Տեսութիւններ մշակելով երբ կը զբաղինք, իրականութիւնները տեսնելու ունակութիւնը կը մշուշոտի եւ կը դառնայ ամբոխավարական ճառ:

Օգտակար կ'ըլլանք մեր ժողովուրդին, եթէ հարցերը քննենք առանց աչքի կապանքներու եւ բեմական աճպարարութիւններու՝ որոնցմով կը սիրենք գինովնալ:

Հայկական սփիւռք(ներ)ի բոլոր մարզերուն մէջ, եթէ շարաթավերջի կարգախօսային աղմկարարութիւնը մէկդի դնենք, փորձենք հիմնահարցերը առանձնացնել եւ քննել, թերեւս կ'ամրանայ մեր տոկալու եւ տեւելու ուժականութիւնը, կ'որդեգրուի հակածակատագրապաշտի դիրք: Այսինքն վերջ կու տանք տեղատուութիւններու տնտեսավարման:

Ոչ յոռեանութիւն, ոչ լաւատեսութիւն, այլ ապագան սեւեռող իրապաշտութիւնը կը դառնայ ծրագրումի եւ գործի ոճ:

Սփիւռք(ներ)ի մէջ հայերէն կ'ուսուցուի ծիածանային գոյներով, որակներով, մակարդակներով: Ապագայի վրայ բացուող համադրական ոչ մէկ ծրագրում գոյութիւն ունի:

Ոչ ոք այսօր կրնայ ըսել, թէ ուսուցուած հայերէնը ի՞նչ ձեւով եւ արդիւնքով տեղ կը գտնէ հայ կեանքի մէջ: Այդ պատճառով ալ, ծնողք եւ աշակերտ կրնան ըսել - կ'ըսեն - թէ ի՞նչ բանի պիտի ծառայէ հայերէնը:

Աւելի պարզ ուրիշ հարցում մըն ալ. այդ ուսուցման արդիւնքը կը չափուի հայախօսութեան, ընթերցողներու եւ հայագիրներու տոկոսներով:

Մեր գնահատումները գաղափարախօսական, կողմնապաշտական եւ ենթակայական են: Այսինքն, կ'առաջնորդուինք կամաւոր կուրութեամբ, իրականութիւնները տեսնելու հեռանկարը կը վարագուրենք:

Հայերէնի ուսուցման յաջողութիւնը սերունդի հայերէն սորվածներու տոկոսով կը չափուի: Այս մօտեցումը իրապաշտութեան եւ դրական նախաճեռնութիւններու առաջին քայլը կ'ըլ-

լայ: Եթէ հազար հոգիէն քսանը միայն հայերէն սորվի, խօսի, գրէ եւ կարգայ, ուսուցման յաջողութեան մասին խօսիլը անհեթեթութիւն կ'ըլլայ, քանի որ այդ տոկոսը միւսներու կացութեան պիտի պատշաճի: Այս տոկոսը եթէ տրամաբանական չափի չհասնի, գէթ եօթանասուն տոկոսի, տեղատուութեան աւերը անդառնալի կ'ըլլայ: Այսօր հեռու ենք այս համեմատութիւններէն:

Այս իրականութիւնը չտեսնելի ինքնախարբէութիւն է, եւ ազգային վերապրումի տեսակէտէն՝ վնասակար:

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը, այսօր, միակ համասկիւռքեան-համագգային անշպար մտահոգութեամբ կը դիմաւորէ այս խնդիրը:

Կը թուի թէ «զեկավարութիւնները» այլ առաջնահայերթութիւններ ունին: Միթէ՞ չեն անդրագառնար, որ ազգ ըլլալու ենթահողը կը չորցնենք հայերէնի տեղատուութեամբ, եւ այլ լեզուներու մէջ առանց անկարգելի նետուելով:

Երբեմն պէտք չէ վարանիլ առանց մոռնալու ըսելու նաև, որ կրթութիւնը եւ մշակոյթը պատահականութեան չեն կրնալ ձգուիլ, սիրողական միջոցներով զանոնք կը խեղդենք:

Հետեւաբար, կրթութիւն եւ մշակոյթ կազմակերպելու եւ զարգացնելու համար, առաջնորդելու եւ գիրքերուն վրայ գտնուողներէն շատեր, անոնց գաղափարախօսական հիմքին, արեւելումներուն եւ ընտրանքներուն ըմբռնումը չունին, եւ վասն դիրք մը ունեցած ըլլալու բաւարարութեան, անոնք կը գտնուին հոս կամ հոն: Եւ կը պատահի այն, որ պատմութիւնը կը շփոթուի բաժականապի հետ, քաղաքականութիւնը՝ դիրքապաշտական աղմուկի, կրթական-ուսումնական խնդիրը կը վերածուի ամակերջի հանդէսի պատրաստեան՝ ֆինանտական պարերով եւ գոյներով:

Հայերէնի ուսուցումի յաջողութիւնը կը չափուի, եթէ ուզենք առարկական ըլլայ՝

ա. Համացանցը հայատառ հայերէնով օգտագործողներու համրանքով:

բ. Հայերէնով թերթերու ընթերցողներու եւ բաժանորդներու թիւով: Հայկական վարժարան աւարտածներու ո՞ր տոկոսը հայերէն թերթ կը ստանայ: Դպրոցները իրենց շրջանաւարտներուն ցանկերը ունին: Հարցախոյզ մը եթէ ընեն, կը լուսաբանուին, քանի որ թիւերու լեզուն գգացումներու եւ են-

Մայ էլք կը հովանաւորեն Պուրի, Շամք եւ Անուան Մուսակերեան

450-686-8866

AUTOMOBILES INTER-LUX INC.

CENTRE DE CARROSSERIE ET PEINTURE
VOITURES D'HAUTE GAMME

VENEZ VISITER NOTRE NOUVEL EMPLACEMENT !

www.interlux.ca

2025, RUE MONTEREY LAVAL, QUEBEC H7L 3T6 MTL: 514-394-1162

թակայական ազդակներու չի հպատակիր:

դ. Հայերէն գիրքերու ոչ միայն տպաքանակով, այլ նաև կամաւորապէս գնուածներու համբանքով, որովհետեւ գնուած գիրքն է որ ընդհանրապէս կ'ընթեցուի, նուէր ստացուածը անձի կարեւորութեան հաճոյք կը պատճառէ:

դ. Խւրայիններէն «Հասկցուելու» համար երբ մեր հաղորդակցական միջոցները - թերթեր, հանդէսներ, ձայնասփիւռ, հեռատեսիլ, համացանց - հայանան, կրնանք ըսել թէ կը գտնուինք յաջողութեան ճամբուն վրայ:

Առանց այս յաջողութեան, երբեմն առանց սեթեւեթի հարց պէտք է տալ, թէ ի՞նչ կը բանինք:

Փոխանակ մենք մեզ լիաբելու, աւաղելու կամ հրավառութիւններու անձնատուր ըլլալու, պէտք է խորհիլ, թէ ի՞նչ կրնանք ընել եւ չենք ըներ:

Հայեցի կրթութեան, հայերէնի ուսուցման մարդկային-ազգային կարեւորութեան եւ նորահաս սերունդի հաւասարակշուած դաստիարակութեան ինդիրները հարկ է քննել պատասխանատութեամբ, առանց զանոնք երկրորդական կամ ժամանակավրէպ համարելու: Ապա, այդ հարցերու քննութիւնը, բացատրութիւնները եւ առաջադրուած լուծումները հարկ է ներկայացնել զանգուածին, խօսիլ եւ լուսաբանել:

Այդ զանգուածը, պարզագոյն ձեւով, ծնողներն են, որոնք յաճախ անմիջական եւ գործնական համարուող չափանիշներով կ'առաջնորդուին եւ հակադրեն հայեցի կրթութիւնը շրջապատի ակնկալութիւններուն, եւ հայերէն՝ այլ լեզուներու: Վերջինները կ'ընդունուին իրեւ «Հաց կերցնող», կարծէք հայերէնը արգելք է անոնց եւ անոնցմէ գալիք հացին:

Հայերէնի յաջող ուսուցման համար, ի հարկէ, նպաստաւոր պայմաններ կը ստեղծեն չէնքը, օտար լեզուներու դասաւանդման օրինակով որակաւոր եւ ծրագրումով խմբագրուած հայերէնի դասագրքերը (ոչ-սիրողական ըմբռնումով եւ միջոցներով) եւ պատրաստուած ուսուցիչները: Սակայն այս պայմանները, իրենց լաւագոյն ձեւերով, անբաւարար են, եթէ հայ ծնողքը չէ ընդունած հայերէնի ուսուցման եւ հայեցի կրթութեան այսօրուան եւ վաղ-

Դպրոցներու մեջ հայերէնի ուսուցումը, եւ ընդհանրապէս հայեցի կրթութիւնը կը յաջողին, եթէ ծնողները ընդունին հետապնդուած նպատակի ազգային կարեւորութիւնը եւ ուսեւան իրենց ներառյալ հայեցի կարգադրութեան իրենց գաղափարը: Առաջին հերթին, ի հայեցի կարգադրութեան իրենց գաղափարը կ'ընթացական իրավունք ունի առաջնային դիրքութիւնը և առաջնային դիրքութիւնը կարգադրութեան իրավունքը կ'ընդունած իրավունք է առաջնային դիրքութիւնը և առաջնային դիրքութիւնը:

Ուան էական կարեւորութիւնը, մէկ կողմէ հակափերեզակային ընտրանքով, եւ միւս կողմէ հակա-ամբոխավարական լուսաբանութիւնը:

Հայերէնի յաջող ուսուցման եւ հայեցի կրթութեան առանցքին պէտք է տեսնել ծնողները: Առանց անոնց կը խրինք դատարկաբանութեան մէջ, կամ ականատես կ'ըլլանք հետզհետէ նոսրացող շարքերով նորահաս հայ սերունդի մը յառաջացման:

Դպրոցներու մէջ հայերէնի ուսուցումը, եթէ ծնողները ընդունին հետապնդուած նպատակի ազգային կարեւորութիւնը, եւ ունենան իրենց ներգրումը: Առաջին հերթին, ի հարկէ, իրենց զաւակները յանձնելով հայ գպրոցին եւ ապա, իրենց կարգին, հայերէնը գարձնելով իրենց զաւակներուն հետ հաղորդակցական լեզու: Այս ցանկութիւնը իրականցնել դժուար է, երբ ծնողները հայախօս չեն կամ չեն տիրապետեց հայերէնի:

Բայց կարելի է հակազդել: Յաջողելու համար, նորերու կողքին, յատուկ կերպով պէտք է զբաղի ծնողներով, որպէսզի ընտանիքը դառնայ իրապէս օգնական հայ գպրոցի առաքելութեան: Կարելի է բազմաթիւ առաջարկներ ընել: Ծնողներու համար կազմակերպել յատուկ հանդիպումներ, չեմ համարձակիր ըսել՝ դասընթացք, հերթական դրութեամբ անոնց զրկել աշակերտներու իրականացուող ծրագրին ամփոփ բացատրութիւնները եւ ընթացիկ բառապաշարը: Խորհրդակցութիւններու ճամբով այս աշխատանքը կարելի է ծրագրել, եւ ըստ կարիքի պատշաճեցումներ գտնել: Յաւելեալ աշխատանք՝

որուն համար անպայման ուսուցիչն պէտք չէ ակնկալել թութակաբար կրկնուող եւ յոգնեցնող «զոհողութիւն», այլ ստեղծել պայմանները նիւթաբարոյական գնահատման: Միշտ նոյն ծիրէն ներս, եւ ծնողներուն, եւ աշակերտներուն տալ մեր պատմութեամբ եւ կարողութիւններով հպարտ ըլլալու գիտակցութիւն, դուրս գալով ցեղասպանութեան յիշեցման եւ պարտութեան տիրութիւններէն, ցոյց տալ մեր պատմութեան եւ մեր ժողովուրդի դրական եւ փայլուն երեսները:

Առանց դասական կողմնապաշտական մօտեցումներու, միթէ՞ անկարելի է ծնողներու մօտ որակաւոր հայախօսութիւնը զարգացնել: «Ղեկավարութիւնները» այս նպատակը ինչո՞ւ պիտի չարձանագրեն առաջնահերթութիւններու շարքին, մամուլը, զանդուածային լրատուամիջոցները եւ բազմագոյն հանդիսութիւնները ինչո՞ւ դրական կերպով պիտի չօգտագործուին, քաղաքական իրարու նմանող լուրերուն եւ «հանդէսներու» չկարգացուող նկարագրութիւններուն չափ կարեւորութիւն տալով անոր:

Եթէ հայեցի կրթութիւնը եւ հայերէնի իսկական իւրացումը չիրականանան, օր մը, ժամանակ մը վերջ, պիտի անդրագաղանաք, որ կարգախօսային եւ բարեսիրական աղմուկ-իրարացումը Ափրիկէի անտառներուն մէջ արձագանգող «թամ-թամ» եղած է, կամ այս անգամ արտայայտութիւնը տեղին գործածելով, «ջուրի մակերեսին տրուած սուրի հարուած»...

Յ. ՊԱԼԵԱՆ

Միա լոր կը հովանաւորի Միք և Միկ. Թշնամ և Մարտ Գալուարեան

Lara's Catering Հայկական հաստատութիւն, ուր կը գտնեք հայկական եւ միջին արեւելեան զանազան համեղ ճաշեր եւ մատչելի գիներ:

**Նշանատութիւններու, հարսանիքներու, մկրտութիւններու
եւ տարեդարձներու համար որակաւոր ճաշեր,
մատչելի գիներ եւ լաւագոյն սպասարկութիւն:**

Catering for all your culinary needs... For all your special occasions!

Dikran Tourosian
(416) 846-7207

dikran_tourosian@hotmail.com
www.larascatering.com

ճաշարանը բաց է՝

Երկուշաբթիւն Յինգշաբթի Առոտու՝ նախաճաշ ժամը 8:30-ին
Կեսօրին՝ ճաշ ժամը 12:00-էն 4:00
Երեկոյեան՝ ընթրիք ժամը 6:00-էն 9:00

Ուրբաթ եւ Շաբաթ՝ ընթրիք երեկ. ժամը 6:00-էն 1:00

Կիրակի օրերը՝ Կ.ա. ժամը 10:00-էն կ.ե. ժամը 5:00

Lara's Catering

Սուրիոյ հայութեան տագնապը մեր այսօրուան գերխնդիրն է

Հարցազրոյց ՀՅԴ Գանատայի Կերպոնական Կոմիտէի Աերկայացուցիչ Ռաֆֆի Տօնապետեանի հետ

Հարց.- Սուրիոյ հայութեան օժանդակութեան գծով, Գանատայի հայութիւնը անմիջապէս զօրաշարժի ենթարկեց իր ուժերը: Ի՞նչ ձեւով կազմակերպուեցաւ այս աշխատանքը:

Պատ.- Եթե Հալէպն ու Դամասկոսը սկսան անմիջականօրէն բախումներու թատերաբեմ դառնալ, Սփիւռքի հայկական գաղութները, ներառեալ Գանատան, զօրաշարժի ենթարկեցին իրենց համայնքային ու կազմակերպական կառոյցները, օգնութեան ձեռք երկարելու սուրբահայութեան:

Գանատայի պարագային, Հայ Դատի յանձնախումբի միջոցով, առաջին հերթին կապ հաստատեցինք գանատական իշխանութիւններուն հետ, անոնցմէ յստակ ցուցմունք եւ խորհրդատութիւն ստանալու դէպի Սուրբի օժանդակութիւն ուղարկելու ձեւաչափին առնչութեամբ: Այս ծիրէն ներս հանդիպեցանք արտաքին գործոց նախարար ձո՞ն Պէյրտի եւ ներգաղթի նախարար ձէյսըն Քէնիի հետ: Երկու նախարարներու ուշադրութեան յանձնած նաեւ Միջին Արեւելքի քրիստոնեայ բնակչութեան նօսրացման խնդիրը:

Այսօր, արդէն օրըստօրէ աւելի պարզ կը դառնայ, որ Սուրբիոյ հայութիւնը կը դիմագրաւէ նաեւ արտաքին վտանգներ, որոնցմէ գլխաւորը՝ թրքական եւ ատրպէյճանական հակահայ գործոնն է: Արդէն իսկ լրատուական աղքարներ կը տարածեն հաւաստի լուրեր, թէ ընդդիմադիր ուժերու մէջ կը գտնուին թուրք եւ ատրպէյճանցի զինեալներ: Այս ուղղութեամբ, մեր Հայ Դատի յանձնախումբը լուրջ աշխատանքներուն նախաձեռնած է եւ հարցը մօտէն կը հստապնդէ արդէն:

Գանատահայութիւնը, սուրիահայութեան տագնապի գծուարութիւնները թեթեւցներու առաջադրանքով, համախմբուածութեամբ, միահամուռ ճիգերով, կազմեց «Սուրբիոյ հայութեան Օժանդակութեան Գանատայի Համադ-

րիչ Մարմին»ը, բաղկացած երեք հայ յարանուանութիւններու ներկայացուցիչներէն, ազգային երեք կուսակցութիւններէն (ՀՅԴ, ՌԱԿ, ՍԴՀԿ) եւ ՀՕՄ-ի ու ՀԲՀՄ-ի ներկայացուցիչներէն: Հիմնական նպատակը այս համախմբումին դէպի Սուրբիա մարդասիրական եւ նիւթական նպաստներ առաքելն է, Սուրբիոյ պատերազմական իրավիճակին տուժած բոլո՞ր հայրենակիցներուն անխտիր: Նշեալ համագրիչ մարմինի ատենապետն է ժամանակակից մարմինի երկեղու կապէջի հասցէն է՝

www.supportsyrianarmenians.ca:

Հանգանակային ձեռնարկներ կատարուած են Թորոնթոյի, Մեծն Մոնթրէլալի, Համիլթոնի, Ս. Գամբրինզի, Վանկուվրի, Ուինտոռըրի եւ Գէմպրիճի մէջ: Նուիրահաւաքի ընդհանուր գումարը հասած է 135 հազար տողարի:

Սուրբիոյ հայութեան տագնապը մեր այսօրուան գերինդիրն է:

Հարց.- 2012-ին ի՞նչ աշխատանքներ տարաւ Գանատայի Հայ Դատի յանձնախումբը:

Պատ.- Ինչպէս գիտէք, Գանատայի մէջ Հայ Դատի աշխատանքներու գծով լայնածաւալ դաշտ ունինք: Լոպպիկինը կ'ենթագրէ հետեւողական աշխատանք եւ մեր շրջաններու Հայ Դատի յանձնախումբերը, դաշնակցային եւ նահանգային մակարդակներու վրայ կը շարունակեն կատարել լոպպիկինի աշխատանքը:

Այս ծիրէն ներս, քաղաքական պաշտօնատարներու կամ խմբաւորումներու հետ հանդիպումներու ընթացքին կը ներկայացնենք Հայկական Յեղասպանութեան, հատուցման, Արցախի, Զաւախիքի թղթաձրարները, ինչպէս նաեւ Թուրքիոյ մէջ կրօնական ազատութիւններու կաշկանդման թղթաձրարը:

Մեր աշխատանքները կը շարունակուին նաեւ Գանատայի շարք մը

նահանգներու կրթական ծրագիրներուն մէջ Հայոց Յեղասպանութեան ուսուցումը ընդգրկել առնչութեամբ: Գանատայի Մարդկային իրաւանց թանգարանին մէջ Հայկական Յեղասպանութեան բաժանմունքի կառուցման գծով, Գանատայի Հայ Դատի յանձնախումբի Հայութի Համար 2012-ին Մոնթրէլի եւ Թորոնթոյի հայ կեդրոնները այցելեցին Գանատայի Մարդկային իրաւանց թանգարանի հանրային յարաբերութեանց պատասխանատու Անժելա Քասի եւ արխիւներու հետազոտութեանց բաժանմունքի վարիչ տոքթ. Քինթ Քըրլ: Պաշտօնական այս հանդիպումներուն նպատակն էր գանատահայութեան համայնքային ղեկավար մարմիններուն ներկայացուցիչներուն ծանօթացնել Մարդկային իրաւանց թանգարանին մասին: Թանգարանը կը գտնուի Մանիթոպահ նահանգի Ուինիփէկ քաղաքին մէջ: Կառուցման աշխատանքները սկսած են 2007-ին եւ պիտի աւարտին 2014-ին: 2007-ին, վարչապետ Հարվը թանգարանը հոչակեց ազգային թանգարաններուն շարքին գործող թանգարան:

2012 թուականը առիթ եղաւ նաեւ, որ Հայ Դատի յանձնախումբերը ծանօթանան վերջին դաշնակցային ընտրութիւններէն ետք գանատական խորհրդարան նոր մուտք գործած անգամներու հետ, յատկապէս ընդդիմադիր նոր գեմոկրատ կուսակցութեան նորընտիր անդամներուն հետ: Մեր յարաբերութիւնները կը շարունակենք իշխող Պահպանողական կուսակցութեան հետ, ինչպէս նաեւ Ազատական կուսակցութեան հետ:

Ցատուկ աշխատանք Յեղասպանութեան 100-ամեակի ոգեկոչման ենթահողը պատրաստելու ուղղութեամբ: Գանատայի մէջ յառաջացած է միացեալ մարմին այս ուղղութեամբ եւ յանձնախումբի ատենապետն է Մհեր Գարագաշեան: Այս յանձնախումբին հետ

Այս էջը կը հովանաւորեն ներք եւ Միկ Գալուար Գրիգորեան

occasiongabriel.com

CERTIFIED
VEHICLES

HONDA
Certified
Used Vehicles

PRE-OWNED VEHICLES
FINANCING STARTING AT

0.9%*

2013 NISSAN SENTRA

2013 HONDA ACCORD

NEW VEHICLES • PRE-OWNED VEHICLES

For more information, please contact

Harry Sayan, hsayan@gabriel.ca

Kevork Asadourian, kasadourian@gabriel.ca

Manoug Khadjadourian mkhadjadourian@gabriel.ca

Haig Khobasarian hkhobasarian@gabriel.ca

GABRIEL **514-324-7777**

www.nissangabriel.com

GABRIEL **514-327-7777**

www.hondagabriel.com

*Subject to credit approval. Some conditions apply. Financing starting at 0.9% on select models only. See Honda Gabriel and Nissan Gabriel for all details.

սերտօրէն կը համագործակցի Գանատայի մօտ Հայաստանի Հանրապետութեան ղենապան պղն. Արմէն Եղանեանը:

Այստեղ չմոռնանք նշելու թրքական եւ ատրպէյճանական հակահայքարոզչութիւնները դիմագրաւելու ժամանականքը: Արդէն մի քանի տարիէ ի վեր, ատրպէյճանական կողմը կը փորձէ Գանատայի մէջ քարոզչութիւն կատարել Խոջալուի առնչութեամբ:

Հայ սպայ Գուրգէն Մարգարեանը կացինահարած ատրպէյճանցի ոճրագործ Ռամիլ Սաֆարովի հունգարական իշխանութիւններուն կողմէ Պաքուի արտայանձնման հարցով, Գանատայի հայութիւնը ներկայացնող պատուիրակութիւնը մը, Սեպտեմբեր 12-ին, Օթթառուայի հունգարական դեսպանատան մէջ հանդիպում ունեցաւ Գանատայի մօտ Հունգարիոյ դեսպան Լազլո Բորտանիի հետ, որուն ընթացքին, հայկական պատուիրակութիւնը հունգարացի պաշտօնատարին փոխանցեց Գանատայի հայութեան զայրոյթն ու բողոքը Պուտափեշտի առած որոշումին առնչութեամբ: Գանատահայք պատուիրակութեան մաս կը կազմէին Գանատայի Հայ Դատի յանձնախումբէն, Գանատայի Հայոց առաջնորդութենէն եւ Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութենէն ներկայացուցիչներ:

Մեր համագործակցութիւնը կը շարունակենք նաեւ Ուաշինգթոնի Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան գրասենեակին հետ, որուն ներկայացուցիչն է պղն. Ռոպերթ Աւետիսեանը:

2012-ի Յուլիսին, Գանատայի Հայ Դատի յանձնախումբի նախաձեռնութեամբ, ՀՀ դեսպանատան համագործակցութեամբ եւ ԼՂՀ իշխանութիւններու հրաւէրով, Հայաստան այցելեցին Գանատայի խորհրդարանի անդամներ ծիմ Գարիճիանիս ու Ալեքսանտր Պուլիսիը, որոնք նաեւ Գանատա-Հայաստան խորհրդարանական բարեկամութեան խմբակցութեան փոխնախագահներն են: Գանատայի Հայ Դատի յանձնախումբի անդամ Յակոբ Յակոբեան մաս կը կազմէր գանատական խորհրդարանական պատուիրակութեան: ծիմ Գարիճիանիսնի ներկայ իբր դիտորդ ներկայ գտնուեցաւ Արցախի նախագահական ընտրութիւններուն:

Յանձնախումբը շարունակեց մօտէն համագործակցի Գանատա-Հայ-

Գանատայի Հայ Դատի յանձնախումբի համայնքում Գանատայի արտաքին գործոց նախարար Ծոն Պետրի հետ

յաստան խորհրդարանական բարեկամութեան խմբակցութեան նախագահ տոքթի: Հարց.- Ինչպէ՞ս կ'արժեւորէք ՀՅԴ Գանատայի Պատանեկան միութեան եւ Երիտասարդական միութեան անցնող տարեցրանը:

Պատ.- Իմ ընդհանուր արժեւորումս դրական է: Պատանեկանի պարագային, վերջին տարիներուն զգալի է գործունէութեան աշխուժութիւնը եւ յատկապէս նոր անդամագրուողներու թուական աճը: 2012-ին, աւելի քան 60 պատանիներ մասնակցեցան հայաստանագնացութեան:

ԳԵՄ-ի պարագային, նոյնպէս յատելում արձանագրած է նորագիրներու թիւը: 2012-ի Յուլիսին, ՀՅԴ Գանատայի Երիտասարդական միութեան 7 վարիչ անդամներ կազմակերպեցին ամառնային ճամբար մը Լոռի մարզի Վանաձոր քաղաքին մէջ: Երկու շաբաթուան ընթացքին, շուրջ հարիւր երեխաներ, 8-14 տարեկան, անվճար յաճախեցին այս ճամբարը: Մրագիրը կ'ընդգրկէ զանազան խաղեր, ձեռային աշխատանքներ, երգեցողութիւն եւ անգլերէն դասեր, ինչպէս նաեւ երեխաներուն առօրեայ սնունդի մատակարարումը: Այս ծրագիրը ամէն տարի

պիտի կրկնուի ՀՅԴ ԳԵՄ-ին կողմէ:

Հայ սպայ Գուրգէն Մարգարեանը դաժանաբար սպաննած ոճրագործ Ռամիլ Սաֆարովը ազատ արձակելու Հունգարիոյ պետութեան որոշումին ու Արաբէյճանի նախագահի անոր ազատութիւն տալու քայլին իբր բողոք, Սեպտեմբեր 7-ին Օթթառուայի մէջ տեղի ունեցաւ Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան Գանատայի Երիտասարդական միութեան կողմէ կազմակերպուած բողոքի ցոյցը, որ սկիզբ առաւ Օթթառուայի հունգարական դեսպանատան դիմաց: ՀՅԴ Գանատայի Երիտասարդական միութեան անդամներու կողքին բողոքի ցոյցին մասնակից էր նաեւ Թորոնթոյի ՀՕՄ-ի ամենօրեայ վարժարանի եւ Մոնթբէալի Ս. Յակոբ Ազգային վարժարանի բարձրագոյն կարգի աշակերտութիւնը: Հայ Երիտասարդութեան կողմէ բողոքի նամակ յանձնուեցաւ Հունգարիոյ դեսպանատան: Մէկ ժամ տեւող ցոյցէն ետք, ՀՅԴ ԳԵՄ-ի, ՀՅԴ «Արմէն Գարօ» ուսանողական միութեան, ՀԲՀՄ-ի եւ Գանատայի Հայաստանեաց Առաքելական եկեղեցուոյ Երիտասարդական միութեան անդամները ուղղուեցան դէպի ատրպէյճանական դեսպանատան, ուր շարունակեցին բողոքի ցոյցը:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑՑ «ՀՈՐԻԶՈՆ»Ի

Այս էջը կը հովանաւորեն Միք և Միկ. Արդիւն Արդիւն Քշիշեամ

introduction
with a wide variety
of Italian food and wine.
We are a family
run business popular
with our local
customers.

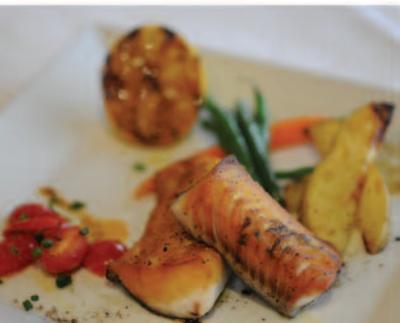
Authentic Italian Dining

Reservations: (514) 337-6664

5291 Henri Bourassa West, St-Laurent, QC H4R 1B7

www.vinorosso.ca

Uino Rosso
RISTORANTE • CUISINE ITALIENNE

«Եղնիկներ»ը մի օր կը վերադառնան Շահումնան

«Եղնիկներ», հայդուկային ջոկատ: Կազմաւորուել է 1992-ի Յունիսի 25-ին՝ Շահումնանի անկումից յետոյ, Հարերք գիւղում՝ շրջանի գիւղերի ինքնապաշտպանական ջոկատների հիմքի վրայ: Ունեցել է շտար, դրոշ և զինանշան, որը Գիւլիստանի մելիքների զինանշանն էր: 1993-ի Մարտից «Եղնիկների» հիմքի վրա ստեղծուել է Շահեն Մեղրեանի անուան յատուկ ջոկատը:

1992 թուականի Յունիսի 12-ին բռնագրաւուած Շահումնանը՝ հայդուկապետ Շահեն Մեղրեանն ու նրա զինակիցները մենակ չքողեցին:

1993-ին արդէն նրա հրամանատարութեամբ եւ Դաշնակցութեան նախաձեռնութեամբ կազմաւորուեցին հայդուկային խմբերը, որոնք քշնամու թիկունքում պայքար սկսեցին ատրպէյնանական ուժերի դէմ: Անտառներում ապրող ու կոռուղ հայ հայդուկներին կոչեցին «Եղնիկներ»:

1992-94-ին ջոկատը տեղաբաշխուել է ԼՂՀ անտառներում եւ պարբերաբար հարուածներ հասցրել հակառակորդին Շահումնանի (Վերինշէն, Գիւլիստան, Շահումնան, Խարխափուտ) եւ Մարտակերտի (Դաստագիր, Մադաղիս, Տօնաշէն, Մաղանուզ, Ականաբերդ, Հարերք) շրջանների տարածքում, մասնակցել Սարսանգի շրամբարի ազատագրական մարտերին:

Զօրամասը մարտերի ընթացքում հակառակորդին պատճառել է ուազմական եւ կենդանի ուժի մեծ կորուստներ: Զօրամասի հրամանատար՝ Շ. Մեղրեան, շտարի պետ՝ Ս. Զալեան: Շ. Մեղրեանի գոհուելուց յետոյ (1993) մարտական գործողութիւնները դեկալարել են Հ. Խդրեանը, Շ. Յովասափեանը («Կունուր Շահեն»), Ա. Կուրեպինը եւ Պ. Մեղրեանը: Զոկատից գոհուել է 27 ազատամարտիկ:

Արցանի հիւսիսային սահմանագծի Գիւլիստանի դիրքերը պաշտպանող զօրամասը այսօր կոչւում է «Եղնիկներ»ի անունով:

Այս էքը կը հովանաւորեն Նախուէլ Թագի, Գեորգ ու Պուրի Քհուբեան

Արցախեան գոյապայքարը, յաղթանակների ու ցնծութեան էջերի կողքին, ունի նաեւ տխուզ ու կորստեան դրուագներ: Այսպիսին է 1992 թ. Յունիսը, երբ Արցախի հիւսիսը՝ Շահումեանի շրջանը բռնագրաւուեց ատրպէյճանցիների կողմից: Անհաւասար մարտերում, մարդկային ուժի ու զէնքի անհամեմատ առաւելութեան պատճառվ, ատրպէյճանցիներին յաջողուել էր ճեղքել Արցախի ինքնապաշտպանութեան գիծն այս հատուածում, որի արդիւկում մօտ 20 000 հայ տարհանուեց, գերի թողնելով 18 գիւղ:

Փոքրիկ հայրենիքը այլեւս նահանջելու իրաւունք չէր տալիս. արիւնարբու հակառակորդին զիջելը պիտի նշանակէր ազգային ինքնութեան ու հայրական օճախի կորուստ: Թշնամու յառաջիապացումը կասեցնելը օրհասական խնդիր գարձաւ հայ քաջազուների համար, իսկ ինքապաշտպանական ուժերի կազմակերպումը՝ հրամայական: Այսէս, արցախեան գոյապայքարի ամենէն արիւնալից օրերին ծնուեցին «Եղնիկները»: Խրոխա ու հանգիստ լեռներում, թաւ անտառների աներեւոյթ անկիւններում՝ թշնամու դէմ կոռուզ ջոկատների տղաները՝ «Եղնիկները» գերազանցորէն կազմակերպեցին ոչ միայն ինքնապաշտպանութիւն, այլև պարբերաբար ջախջախիչ հարուածներ հասցըրին թշնամուն, պատճառելով նրան ֆիզիքական ու նիւթական մեծ կորուստներ, այսպիսով էլ կանխելով հակառակորդի յառաջիապացքը դէպի Մարտակերտ:

Արդէն պատմութիւն է, թէ գոյապայքարի սկիզբը, թէ արիւնալի մարտերը, թէ նահանջը, թէ վերջնական յաղթանակը: Սակայն քսան տարիներ յետոյ կրկին «Եղնիկներ»ի մասին խօսելիս, ապրում ես այն ակնածանքը որ ամէն մի արցախցի պատերազմի տարիներին ունէր «Եղնիկներ» նկատմամբ:

Այսօր էլ Արցախի հիւսիսային դարպասները հսկում են «Եղնիկները», որոնց այցելու իմ որոշումը ոչ թէ հետաքրքրասիրութեան դրդում էր, այլ ճակատագրական պայքարի յաղթական շունչը աւելի սուր զգալու պահանջ:

Մինչեւ զօրամաս հասնել անորոշ զգացումները խմորուել էին իմ մէջ: Մը կողմից անվրդով լեռների խիստ հայեցքները, փարթամ ու խորհրդաւոր անտառների սօսափիւնը, միւս կողմից անսահման հպարտութիւնը կարծես թէ հոգիդ խթանում են, նախապատ-

«Եղնիկներ»ը

բաստելով սուրբ պատմութեան ակունքներին շփուելուն:

Երկար ճանապարհը, որ քարքարու ու փոշու մի ուղի է լեռների միջով, մեզ հասցնում է զօրամաս: Աշխարհից ու մարդկութիւնից կտրուած այս զօրամասի «Եղնիկները» իրար են խառնուում. մեր այցելութիւնը նրանց համար իրադարձութիւն է, ինչ որ տեղ ուրախութիւն՝ երեւի իրենց մայրերի ու քոյրերի կարօտն են սփոփում: Փոքրիկ հարց ու պատասխաններից յետոյ, իսկ դրանցից աւելին լրջախոն ու զուսպ զինուորի հետ անհնարին էր զրուցել, շարժում ենք դէպի վեր: Լերան բարձունքին, որտեղ թշնամու ու մեր միջեւ տարածութիւնը կրծատում է մինչեւ 500 մեթր, փոխուում են զգացողութիւնները, մտածելակերպը, նոյնիսկ սրտի զարկը: Մեր միջեւ սահմանի երկայնքով խրամատն է, որից այն կողմէ զերի մնացած Շահումեանն է, իսկ այս կողմում՝ դիրքում կանգնած զինուորը՝ որի անթարթ հայեցքը սեւեռուած է իրեն կանչող Գիւլիստանին:

- Դժուար է, ի հարկէ, ամէն օրնայել Գիւլիստանին հեռուից, հասկանալով, որ մեր պապերի ժառանգութիւնը շուն ու զայլի բաժին թողեցինք,- ցածր ու վստահ ասում է դիրքում հերթապահող զինուորը,- բայց համոզուած եմ, որ մի օր էլ Գիւլիստանը՝ Շահումեանն ենք ազատագրելուութիւնը կարծես թէ հոգիդ խթանում են, նախապատ-

աւելացնում է նա՝ փորձելով, երեւի թէ, ամէնից առաջ իր մտահոգութիւնը ցրել, քան դիմացինի:

- Զէք վախենո՞ւմ: Զէ՞ որ թշնամին ընդամէնը մի քանի մեթր է հեռու ձեզանից:

Հարցս ակամայից հնչեց՝ թշնամու դիրքերից պարբերաբար արձակուող կրակոցներին զուգահեռ:

- Սկզբում անսովոր էր, նոյնիսկ վախենում էի: Յետոյ, երբ արդէն տեղանքին ընտելացայ, սովորական դարձաւ այս ամէնը... հըլը, մտածում եմ, որ ինչ լւա կը լինի, թուրքը սիալուի սահմանն անցնի, որ ես գետին փոեմ նրանց...

Երիտասարդ զինուորի այս խօսքերում «Եղնիկներ»ի կամքն էր, որ հայոց լեռների նման կարծր է, հանգիստ ու խիստ, որ՝ նորից արթնացրեց ապրումները, որոնց յաւերժութեան դէմ անզօր է ժամանակը, որ՝ թշրմացրեց յիշողութիւններ, որոնք իրար վրայ դիզուելով պատմութիւն են դարձել. պատմութիւն՝ դաժան, արիւնախում, մարդակեր պատերազմի մասին, որը մէկից իր հօրը խլեց, միւսից՝ եղբօրը, քրոջը, էն որբից՝ մայրիկին... խելակորոյս մօրից՝ ազիզ բալիկին: Պատմութիւն է, որն իր սուրբ էջերում անմահացրեց մեր քաջազուններին՝ «Եղնիկներ»ին:

ԲԵԼԱՆ ԼԱՎԱՅԵԱՆ

Այս էօր կը հովանաւորեմ Մէր եւ Միկ. Կարսիս եւ Նևահիր Ջարրիշեամ

Երեկ իրաքահայերը այսօր՝ սուրիահայերը

Համեմատական ակնարկ

1980-ական թուականներուն իրաքի մէջ հայութեան թիւը կը կազմէր 25000: Հայերու արտագաղթը երկրէն սկսաւ իրան-իրաք պատերազմի օրերուն, իսկ երբ իրաքեան քարիւղի բուրմունքին չդիմացող տէրութիւնը ներխուժեց երկիր, իրաքահայերը՝ դարձեալ կորսնցնելով իրենց անդորրը, այս անգամ (2003 թուականին) տարբեր երկիրներ գաղթելու կողքին, անոնց մէկ մասը, շուրջ հազար հայ, բռնեց հայրենիք տանող ուղին, որոնցմէ ոմանք ճամբայ ելան Հայաստան մնալու յոյսով, իսկ ոմանք ալ այնտեղէն եւրոպա անցնելու համար: Այսօր, իրաքի մէջ հայութեան թիւը կը կազմէ ընդամէնը 5000:

2009 թուականին, Հայաստան հասած իրաքահայերու թիւը կտրուկ նուազեցաւ՝ հասնելով 600-ի: Հայաստանէն եւրոպա մեկնելու նպատակով հայրենիք ժամանած իրաքահայերէն զատ, Հայաստան մնալու մտադրութիւն ունեցողներն ալ բռնեցին նոյն ճանապարհը՝ Հայաստանի մէջ նպաստաւոր պայմաններ չգտնելու պատճառով եւ այլ երկիրներու մէջ աւելի լաւ կեանք ունենալու յոյսով:

Հայաստանի մէջ մնայուն բնակութիւն հաստատելու գծով հիմնական չունեցող խնդիրները անդուժութիւնն ու կացարաններն են: Այսօր Հայաստանի մէջ կը բնակի իրաքահայ 100 ընտանիք (450 անձ): Հայաստան հաստատած իրաքահայերը հիմնեցին «Իրաքահայերու միութիւն» հասարակական կազմակերպութիւնը, որ գրանցուեցաւ եւ օրինական կարգավիճակ ստացաւ, հոգալու համար իրաքահայերու կարիքները եւ լուծելու անոնց ընկերային, կրթական եւ առողջապահական խնդիրները:

Իրաքահայերու ներգաղթի օրերուն Սփիւռքի նախարարութիւնը ձեւաւորուած էքր, ուստի գաղթականներուն կը դիմաւորէր արտագաղթի պետական վարչութիւնը եւ անոնց ապաստան կը տրամադրէր Մասիսի շրջանի Դարբնիկ գիւղին մէջ: Այդ գիւղին մէջ, ՄԱԿ-ի կողմէ վերանորոգուած 46 բնակարաններէն միայն 26-ի մէջ բնա-

ՄԱԿ-ի գաղթականական գրասենեակին կողմէ վերանորոգուած Դարբնիկ գիւղի շէնքը, որուն կացարաններուն մէջ բնակութիւն հաստատած են իրաքահայեր

կութիւն հաստատեցին իրաքահայ ընտանիքները, մնացեալը՝ չկարենալով ընտելանալ այնտեղ ապրելու մտքին հետ, տուններ գարձեցին երեւանի մէջ, իսկ գաղթականներու հինգ տոկոսը ունէր սեփական բնակարան:

Իրաքահայերուն չօշափելի օգնութիւն ցուցաբերեց միայն ՄԱԿ-ը, սահմանափակուելով պետութեան կողմէ տրամադրուած կացարաններու նորոգութեամբ:

Այժմ Դարբնիկ գիւղի իրաքահայ բնակիչներուն թիւը նուազած է 16 ընտանիքի, իսկ ազատ բնակարաններէն վեցը տրամադրուած են սուրբահայ ընտանիքներու:

Հայկական «Կարմիր խաչ»ի եւ «Առաքելութիւն Հայաստան» կազմակերպութիւններու օգնութեամբ, իրաքահայերուն համար կազմակերպուեցան հայոց լեզուի, համակարգչային եւ այլ դասընթացքներ, մինչեւ որ շատեր ընտելացան տեղի կեանքին եւ աշխատանք գտան:

Պէտք է նշել, որ իրաքի մէջ հայերէն լեզուի իմացութիւնը բարձր մակարդակ է ունեցած, ոչ բոլոր իրաքահայերը լաւապէս կը տիրապետեն մայրէնի լեզուին: Անոնցմէ Հայաստան

հաստատուածներէն միայն տասը անհատ ունին բարձրագոյն կրթութիւն, աշխատող ուժի մեծ մասը արհեստաւորներ են:

Հայաստանի մէջ առայսօր ապրող 450 իրաքահայերէն միայն 300 հոգի ունի ՀՀ քաղաքացիութիւն, իսկ մնացածը կը պահէ փախստականի իր կարգավիճակը՝ մտածելով այդպէս կրնան օգտուիլ այլ իրաւունքներէ: Յիշեալ թիւէն միայն 24-ը համալսարանի ուսանողներ են, որոնք կը դժուարանան իրենց ուսման թոշակը վճարելու: Այս տարի Սփիւռքի նախարարութեան տրամադրած 1 միլիոն դրամը յատկացուեցաւ այդ նպատակին ծառայելու համար:

«Այսօր մեր խնդիրներով գլխաւորաբար կը քեզի ՀՀ Սփիւռքի նախարարութիւնը: Բոլոր հարցերով կը դիմենք անոնց, եւ իրենք մեզի կ'օգնեն իրենց հնարաւորութեան սահմաններէն ներս»՝ ըստ իրաքահայերու միութիւն նախարար Վիգէն Կէտիկեան, իրաքահայերու մասին բոլոր տեղեկութիւնները մեզի փոխանցելու զրոյցի ընթացքին: Կէտիկեանի կարծիքով՝ իւրաքանչիւր հայու համար ամենէն ապահով վայրը Հայաստանն է:

Միա էջը կը հովանաւորեն Մէյր և Միկ. Պատճիք եւ Միկ Պիլիմիշեան

Gâtez-vous!

Collection d'automne/hiver disponible au Hush Puppies Carrefour Laval,
Hush Puppies Fairview Pointe Claire et chez nos détaillants listés sur www.hushpuppies.ca

Ressentez le Hush.

Hush Puppies®

Fier partenaire national de Fais-Un-Vœu^{MD} Canada.

Սուրիոյ հայութեան թիւը, մինչեւ 2010 թուական, պաշտօնական եւ ոչ պաշտօնական տուեալներով կազմած է 60-80 հազար: Ամենահայշատ քաղաքը Հալէպն է, անոր կը յաջորդեն Գամիշլին, Դամասկոսը, Լաթաքիան եւ Քեսապը:

Վերջին մէկ տարուան ընթացքին, ՀՀ Սփիւռքի նախարարութեան փոխանցած վեղին տուեալներուն համաձայն (8-11-2012թ.) Սուրիայէն Հայաստան եկած է 9500-10.000 հայ՝ տարբեր նպատակներով. զբոսնելու, նոր կեանք սկսելու, քաղաքացիութիւն ստանալու, այլ երկիր մէկնելու կամ ժամանակաւոր ապահով ապաստան գտնելու համար: Յիշեալ թիւէն 5500-6000-ը տակաւին կը մնայ Հայաստանի մէջ, ընտանիքներէ բացի զգալի թիւ կը կազմեն առանձին երիտասարդներ, որոնք կը խուսափին դարձեալ բանակ զօրակոչուելէն: Մօտ 30 ընտանիք եւ որոշ թիւով երիտասարդներ անցած են Ելուպա եւ այլ երկիրներ, մնացածը՝ մօտ 4000-ը, վերադարձէ Սուրիա:

Երեւանի սուրիահայերու յատուկ «Կիլիկիա» դպրոց կը յաճախեն 270 աշակերտ, այնտեղ կը պաշտօնավարէ սուրիահայ 18 ուսուցիչ-ուսուցչուհի: Երեւանի այլ դպրոցներ կը յաճախեն 222 աշակերտ: Երեւանի աւագ դպրոց կը յաճախեն 165 աշակերտ, Հայաստանի շրջաններու մէջ մանկապարտէզ եւ դպրոց յաճախողներուն թիւը կը կազմէ մօտ 90 երեխայ: Համալսարան կը յաճախէ 120 ուսանող:

Փախստականի կարգավիճակ ունի 50 ընտանիք (80 հոգի), որոնցմէ 30 ընտանիք կացարան ստացած է, իսկ քսանը իրենց ցանկութեամբ կ'ապրին վարձով տուներու մէջ:

ՀՀ Սփիւռքի նախարարութեան

Սուրիահայերու «Կիլիկիա» դպրոց

աջակցութեամբ եւ միջնորդութեամբ աշխատանքի տեղաւորուած է մօտ 100 սուրիահայ:

Վերջերս ստեղծուած է «Սուրիահայերու հիմնախնդիրները համակարգող կերպոն» հասարակական կազմակերպութիւնը, որուն նախագահն է սուրիահայ Լենա Հալածեանը:

Հայաստանի մէջ գործող տարբեր կազմակերպութիւններ կ'աջակցին Հայաստան բնակող սուրիահայերուն կարիքները հոգալու՝ ՀԲՀՄ-ը բնակարան վարձելու համար ընտանիքներուն կը տրամադրէ 60 հազար դրամ: Առողջապահական ինսդիրները լուծուած են պետութեան կողմէ, դարձանատուներէն ներս սուրիահայերու բուժումը անվճար է: Առողջական ինսդիրներու լուծման կ'աջակցի նաեւ ֆարակէօզեան հաստատութիւնը, ԱՄՆ Հայ Աւետարանչական միութիւնը կ'օգնէ դեղորայքով եւ ատամնաբուժական ծիրէն ներս օգնութեամբ, իսկ ՀՕՄ-ը՝ տաք հագուստ,

ձմրան անհրաժեշտ այլ կարիքներ եւ սնունդ կը տրամադրէ:

Սուրիահայերուն հայրենիք ժամանումի առաջին օրէն, օդակայանէն սկսեալ, գլխաւոր աշակցութիւն ցուցաբերող կառոյցը եղած է ՀՀ Սփիւռքի նախարարութիւնը, որուն միջոցով ու միջնորդութեամբ լուծուած են կրթական, առողջապահական, կենցաղային, ընկերային եւ օրէնսդրական բազմաթիւ խնդիրներ:

Սուրիահայերու հիմնական խնդիրը Հայաստանի մէջ կը մնայ աշխատանքի եւ բնակարաններու խնդիրը:

«Ըսել, որ Հայաստանի իշխանութիւնը ոչինչ ըրած է սուրիահայերուն համար՝ ապերախտութիւն է, Հայաստան մեղի օգնութիւն ցուցաբերած է կրթական, առողջապահական, ընկերային, օրէնսդրական տարբեր խնդիրներ լուծելով եւ իրենց կարողութեան սահմաններէն ներս, օգնութեան ձեռք մեկնած են նաեւ տարբեր կազմակերպութիւններ», - կը հաստատէ Լենա Հալածեան:

Թէ 5500-6000 սուրիահայերէն որքանը կը մնայ Հայաստանի մէջ, ցոյց պիտի տան ժամանակն ու Սուրիոյ մէջ տեղի ունեցող իրադարձութիւնները: Սուրիահայերու հայեացքները միշտ ուղղուած են Սուրիա, ուր ձգած են իրենց ողջ ունեցուածքը, կեանքի պատմութիւնը, որ ժամ առ ժամ կը վլուգուի:

Նայիրի Մկրտիչեան- Տաղեան

Սուրիահայերու հայրենիք ժամանումի առաջին օրէն, օդակայանէն սկսեալ, գլխաւոր աշակցութիւն ցուցաբերող կառոյցը եղած է ՀՀ Սփիւռքի նախարարութիւնը, որուն միջոցով ու միջնորդութեամբ լուծուած են կրթական, առողջապահական բազմաթիւների միութիւններ», - կը հաստատէ Լենա Հալածեան:

Այս էջը կը հովանաւորեն Մէր եւ Միկ. Վարաւը եւ Թամար Պարսաման

Հարցազրոյց Հարաւային Կովկասի աշխարհաքաղաքականութեան փորձագիտ Անժելա Էլիափրովայի հետ

**Ասրագի պետական պիտուի 70%-ը
կազմում է նաւթի վաճառքից ստացուած
եկամտից, որը ամբողջութեամբ կաթուա-
ծահար կը լինի նոր պատերազմի դեպ-
ում, այս իսկ պատճառով Ասրագի հշխանութիւնը չի գնայ պատերազմը
սկսելու կասկածելի քայլին:**

Հարց.- Միջին Արեւելի մէջ ծաւալող արաբական գարնան տագ- նապը սկսած է մօտենալ Կովկասան տարածաշրջանին: Քաղաքական ի՞նչ զարգացումներ կը նախատեսէ Կով- կասան տարածաշրջանին համար, յատկապէս Հայաստան-Թուրքիա եւ Հայաստան-Ասրագի նախատես- րուն վրայ:

Պատ.- «Արաբական գարունը» չէր կարող չազդել Հարաւային Կովկա- սի աշխարհաքաղաքական պատկերի վրայ եւ առաջին հերթին՝ Ասրագի ներքաղաքական գործընթացների վրայ: Ասրագի նախում ընդդիմութեան կողմից սկսուած բողոքի ցոյցերը եւ հակիշխանական ելոյթները դաժան կերպով ճնշուեցին, եւ այս ամէնը լուրջ ազդակ դարձաւ իշխանութեան համար առ այն, որ իշխանութիւնը անկայուն իրավիճակում է գտնւում: »

Ինչպէս գիտենք, 2013-ի Հոկ- տեմբերին Ասրագի նախում տեղի կու- նենան նախագահական ընտրութիւն- ներ եւ «արաբական գարնան» վախը պատօնական Պաքուի վրայ ճնշում գործադրելու լաւ գործիք է գերսկու- թիւնների համար նախագահ Ալիքեւ չափազանց ինքնուրոյնութեան դէպ- քում: Հայաստանը Միջին Արեւելքի իրադարձութիւնների հետեւանքները իր վրայ զգաց աւելի շատ հասարակա- կան, քան քաղաքական առումով:

Հայ-թրքական յարաբերութիւններում կամ էլ Ասրագի ճանի հետ զարաբաղ- եան հակամարտութեան խնդրի լուծ- ման հետ կապուած հարցերում առա- ջընթաց տեղի չի ունենայ:

Հարց.- Ղարաբաղեան հակա- մարտութեան ծիրէն ներս, ատրպէյ- նանական կողմը վերջին տարիներուն լայնածաւալ բարոզչական աշխատան- ին ձեռնարկած է, յատկապէս արտա- սահմանի մէջ «Խոչալուի ջարդը» բա- րոզարկելու ուղղութեամբ: Ի՞նչ ձե- ւով կարելի է հակադարձել բարոզչա- կան նման արշաւներու:

Պատ.- Հայկական կողմը ամէն տարի հետեւում է ատրպէյ ճանական քարոզչական գործունէութեանը աշ- խարհի տարբեր երկրներում Ազտամի իրադարձութիւնների հետ կապուած, որոնք ընդունուած է նախանել «Խո- ջալուի իրադարձութիւններ», եւ ձեռ- նարկում է համարժէք քայլեր: Հայ հա- մայնքի եւ դիւնագիտական ներկա- յացուցիչների օգնութեամբ Հայաստա- նին յաջողուում է կանխել մեծ թիւով հակահայկական միջոցառումներ կամ էլ բացայեայտել ատրպէյ ճանական ապատեղեկատուութիւնները եւ զու- գահեռ՝ արածել ճշմարիտ տեղեկա- տուութիւն այդ իրադարձութիւնների հետ կապուած: Յատուկ դրա համար ստեղծուել է www.xocali.net կայքը եւ

նկարահանուել է «Սովոր եւ կրակի մի- ջեւ. իշխանութիւն՝ կեանքերի գնով» Փիլմը <http://www.youtube.com/watch?v=7ef3f5Ngkck>: Ի հարկէ, հայ- կական Սփիւռքի գերը Ազտամի իրա- դարձութիւնների վերաբերեալ միջազ- գային հանրութեանը ճշմարտութիւնը յայտնելու մէջ անգնահատելի է եւ միշտ անհրաժեշտ:

Հարց.- Վերջին տարիներուն Ասրագի նախում սպառազինման զուգա- հեռ բազմացած են պատերազմը վերսկսելու Պաքուի սպառնալիքները եւ սահմանագիծի վրայ իրադարի խախտումները: Այս ուղղութեամբ ի՞նչ կանխատեսումներ կարելի է կա- տարել:

Պատ.- Մօտակայ ժամանակաշր- ջանում պատերազմական գործութ- իւնների վերսկսումը քիչ հաւանական է, քանի որ եւ Հայաստանում, եւ Ասրագի ճանում նախընտրական տարի է: Պաշտօնական Պաքուի յարձակա-

Միա լըր կը հովանաւորեմ Միքայէլ Եւ Պատանէ Միքանեան

Pharmacie Nelly, Tania Kanou et Seta Marachian

AFFILIÉE À

JEAN COUTU

SETA MARACHIAN

Pharmacienne-Propriétaire

Հայերէն կը խոսինք

5855, boul. Gouin ouest

Cartierville (Québec) H4J 1E5
Tél.: (514) 334-8641 • Fax: (514) 334-6909

Յայ մասնագետներ տրամադրուած՝ հոգալու ձեր բոլոր կարիքները
Կը պատրաստենք ձեր բոլոր դեղագիրները, նոյնիսկ ուրիշ դեղարաններէ
Տարեցներու համար յատուկ 10% զեղչ (բացառեալ դեղերը)

Vaccination contre la grippe saisonnière Service professionnel et personnalisé

- Infirmière sur place tous les mercredis
- Conseils sur le diabète: lecteur de glycémie, alimentation, exercice
- Analyses sanguines: bilan lipidique complet (cholestérol), glycémie (taux de sucre)
- Injections et vaccinations
- Vérification de la tension artérielle, moniteur de tension artérielle (24h)
- Conseils sur les produits orthopédiques (cannes, marchettes)

Livraison et cueillette de prescription gratuites de Montréal et Laval

Ouvert 7 jours/7 soirs de 9h à 22h

NELLY, TANIA KANOU

Pharmacienne-Propriétaires

237, Côte Vertu, MTL
Tél.: (514) 331-2134

740, Côte Vertu, MTL
Tél.: (514) 744-2555

475, Côte Vertu, MTL
Tél.: (514) 744-0203

Նայաստանին յաջողուում է կանխել մեծ թիւով հակահայկական միջոցառումներ կամ էլ բացայայտել ատրպէյճանական ապատեղեկատութիւնները եւ զուգահեռ տարածել ճշմարիտ տեղեկատութիւն այդ իրադարձութիւնների հետ կապուած: Յատուկ դրա համար ստեղծուել է www.xocali.net կայքը

պաշտ յայտարարութիւնները աւելի շատ ուղղուած են ներքին լսարանին, ում անընդհատ ստիպուած են լինում սնել ռազմատենչ յայտարարութիւններով, որպէսզի շեղեն երկրի սոցիալական եւ ներքաղաքական խնդիրներից: Եթէ Ատրպէյճանը իրականում վստահ լինէր Հայաստանի նկատմամբ ռազմական գերակայութեան մէջ եւ նոր պատերազմի իր համար բարենպաստ աւարտին, Պաքուել իշխող ռեժիմը վաղուց արդէն փորձել էր դա անել: Սակայն, պէտք է հասկանալ, որ Ատրպէյճանի պետական պիտուծի 70%-ը կազմում է նաև վաճառքից ստացուած եկամտից, որը ամբողջութեամբ կաթուածահար կը լինի նոր պատերազմի դէպքում, այս իսկ պատճառով Ատրպէյճանի իշխանութիւնը չի գնայ պատերազմը սկսելու կասկածելի քայլին:

Հարց.- Ի՞նչ են կովկասեան տարածաշրջանին մէջ Թուրքիոյ եւ Ռուսաստանի բաղաքական ներկայ յարաբերութիւնները:

Պատ.- Ինչքան ինձ յայտնի է, պատմականօրէն Թուրքիան պետութիւն է, ում հետ Ռուսաստանը ընդհանուր առմամբ ամենաշատն է պատերազմել եւ զրա պատճառը եղել է հենց Սեւծովեան տարածքում եւ Հարաւային Կովկասում իր գերակայութիւնը հաստատելու համար: Այն ռազմավարական կարեւոր տարածաշրջան է, նոյնիսկ բացառիկ կարեւոր երկու երկրների համար էլ եւ կողմերից եւ ոչ մէկը չի պատրաստում թուլացնել դիրքերը: Պարբերական հաշտեցումներն ու տնտեսական համագործակցութիւնը ժամանակաւոր բնոյթ են կրում, այդ թւում նաեւ իրանի գործօ-

նի պատճառով:

Հարց.- Զեր կարծիքով, վերջնական ի՞նչ ձեւաչափով կարելի է յանգիլ Ղարաբաղեան հակամարտութեան վերջնական լուծման:

Պատ.- Ղարաբաղեան հակամարտութեան լուծումը իրադարձութիւնների այսօրուայ դասաւորուածութեամբ բաւականին մշուշու է պատկերացւում: Ամենէն արդիւնաւէտ միջոցը ի հարկէ Արցախի վերաբնակեցումն է, անտեսական եւ ենթակառուցուածքային զարգացումը: Իրավիճակի նման զարգացման դէպքում եւս մի սերունդ ու բնական կերպով կ'ամրապնդուի ստեղծուած իրավիճակը նաեւ տէ-եռուէ:

ՀԱՐՑԱՁՐՈՅՑԸ ՎԱՐԵՑ՝
ՎԱՀԱԳՆ ԳԱՐՍԳԱՇԵՍՆ

Միա լեռ կը հովանաւորեն Մէր եւ Միկ. Մահէ եւ Խաղորիկ Անպոնեան

Արցախը միայն «Տատիկ Պապիկ»-ը չէ

**«Գանձասար Տուր» գրուաշրջութեան ընկերութիւնը իր
յանդուզն ծրագրով ի յայտ կը բերէ Արցախի
բնութեան գանձերն ու պատմական յուշարձանները**

Վանք գյուղ

«Գանձասար տուր»-ը (Gandzasar Tour) մեր ուշադրութիւնը գրաւեց աննախադէպ առաջարկով՝ ձիարշաւ դէպի պատմական վայրեր: Առաջարկից օգտուելու համար, նախ պէտք էր հասնել Վանք գիւղ, որը Ստեփանակերտից բաժանում է մոտ 40 վայրկեանի ասֆալտապատ ու բարեկարգ ճանապարհը: Առանց որեւէ ինդրի հասանք Վանք գիւղ՝ հիմնական նպատակ ունենալով գիւղի շրջակայ բարձունքներից մէկում գտնուող 8-րդ դարի կառոյցը՝ Հասան Զալալ Դոյայի դղեալը կամ, ինչպէս ժողովուրդն է ասում՝ Խուզանի բերդը:

Օրն արեւոտ էր: Հաճելի աշնանային եղանակն աւելի ջերմացաւ կազմակերպութեան փոխ տնօրէն Մէրի Հայրապետեանի բարեհամբույրը ընդունելութեամբ: Առաջինը, ինչ արեցինք տեղում՝ ծանօթացանք ձիերի հետ, փորձնական հեծանք՝ ուղեկցորդի օգնութեամբ: Դա հասկանալի է, բոլոք առաջ արկածախնդրական ու խորհրդաւոր արշաւը սկսելու ցանկութիւնն աւելի գորեղ գտնուեց, քան հեծնելու դասընթացքը, ուստի ընդամէնը մի տասը ըսովէից, շատ հնագանդ ձիերով ուղղութիւն վերցրինք դէպի Խուզանի բերդ:

Խաչէնի խիտ, ներդաշնակ ու կուսական անտառի միջով դէպի վեր՝ երբեմնի իշխանանիստ դղեակը ձգող արահետն անցանք առանց դժուարութիւնների, ոգեւորուած մէկ՝ իաշէնի տոհմական ապարանք այցելութեան մաքով, մէկ՝ դարա-

ւոր ծառերի խորհրդաւոր սօսափիւնով ու թարմ շնչով, մէկ էլ՝ սեփական աչքերում հաստատուելու ու ազգային մշակոյթը կրելու պատմիւն արժանի լինելու եւս մէկ փորձով:

Տեսարանը, որ բացուեց սարի գագաթին, խառնեց յուղ-մունքն ու ուրախութիւնը, ափսոսանքն ու հպարտութիւնը: Երեխնի անառիկ ամրոցից մնացած կիսաւեր, սակայն, տակաւին ներչնչող պատերը ինքնաբուխ ու անխօս մի երգում մրմնջացրին՝ «Ես պիտի տէր կանգնեմ իմ հողին: Ես իրաւունք չունեմ լքելու իմ նախնիների թողած ժառանգութիւնը»:

Գրեթէ ամէն քայլափոխի կիսականգուն ու «վիրաւոր» խաչքարերը միայն թանձրացրին ազգային ինքնութեան ներկապնակը, որի գոյներից ստացուած պատկերները կարելի է ամփոփել մի քանի բառով՝ «Ծնորհակալութիւն, Աստուածիմ, որ ես Հայ եմ»:

Ահա, հենց այս ապրումներով, մեր ուսերին զգալով ասուածապաշտ ու շինարար Հասան Զալալի գորովալից Հայեացքը, վերադաշնանք Վանք գիւղ:

«Մէնք նման արշաւների շատ ուղղութիւններ ունենք»— դիմաւորելով մեզ ու տեսնելով մեր հիացմունքը, գայթակղում է Մէրի Հայրապետեանը: Հետաքրքրութիւնը մոռանալ առեւց արշաւականի կարգավիճակը եւ սկսուեց լրագրողի ու ղեկավարի հարցազրոյցը.

Միա էօր կը հովանաւորեմ Յակոբ, Ասլիք, Կամրա և Պաֆփի Հարույտան

Հարց.- Ինչպէ՞ս ծագեց հեծեալ շրջապտոյտներ կազմակերպելու գաղափարը:

Պատ.- Մենք ապրում ենք պատմական արժէքներ ներկայացնող ու տեսարժան վայրերով շրջապատուած, սակայն, շատ դէպքերում չենք էլ կասկածում, թէ ինչպիսի ժառանգութիւն ունենք:

Թէ՛ տեղացիները, թէ՛ հիւրերը ընտելացել են միայն Գանձասարի վանք, Ղազանչեցւոց եկեղեցի ու Տատիկ-Պապիկի յուշարձան այցելելուն, այն դէպում, երբ ունենք այնպիսի հրաշալի վայրեր, որոնք մեր պատմութեան մի մասն են եւ որոնց մասին պիտի իմանանք: Հենց այս նպատակի համար, մենք ուսումնասիրեցինք Խաչէնի ձորակը, կազմեցինք արշաւների ուղղութիւններ՝ հետիւն եւ հեծեալ:

Հարց.- Զեր այցելուներից կամ զրօսաշրջիկներից շատերը հնարաւոր է ցանկութիւն ունեն ձի հեծեներու, բայց ոչ միայն հեծեներու փորձ չունեն, այլ նոյնիսկ ձի տեսնում են առաջին անգամ: Ինչպէ՞ս էֆ վարւում նման դէպէրում:

Պատ.- Մենք ունենք մօտ քառասուն ձի, որոնք արդէն մի քանի տարի է կազմակերպութեան ենթակայութեան տակ ձիաբուծարանում են: Այս ընթացքում նրանք վարժուել են, յարմարուել են անձանօթների հետ շփումներին, անցել են համապատասխան պատրաստուածութիւն: Բայց դրանից, մենք ունենք նաև վարժեցնող, որը արշաւի ժամանակ ուղեկցում է զրօսաշրջիկներին: Մինչեւ արշաւը սկսուելը մենք մանրամասն բացատրում ենք ընտրուած ուղղութեան առանձնայատկութիւնները, բացի դրանից, ձիամարզարանում զրօսաշրջիկը ծանօթանում է ձիու հետ, հեծնում եւ երբ որոշում է, որ պատրաստ է հեծեալ արշաւի, մեկնում է ուղեկցի հետ ընտրուած ուղղութեամբ:

Հարց.- Իսկ ձիերի տեսակների մասին ի՞նչ կ'ասէ:

Պատ.- Ունենք 40-ից աւելի ձիեր՝ տարբեր ցեղատեսակների: Բայց առանձնապէս ուրախ ենք դարաբաղեան ցեղատեսակի ձիերով: Այս ցեղատեսակը յայտնի է ամբողջ աշխարհում: Առոյգ են, ուժեղ, դիմացկուն: Յաճախ մեր այցելուները միայն մի նպատակով են հասնում մեզ մօտ՝ պարզապէս մօտիկից տեսնել դարաբաղեան ցեղատե-

Դէպի Ռուզանի քերդ

Սակի ձիերին:

Հարց.- Կը պատմէ՞՞ արշաւների ուղղութիւններից մի քանիսի մասին:

Պատ.- Կաչաղակարերդ (Ը. դար), որը բաւականին բարդ ուղի է, պահանջում է որոշակի լեռնագնացութեան պատրաստառածութիւն:

Գանձակագետի ջրվէժ, որը առանձնանում է նրանով, որ ճանապարհը մի քանի տեղ անցնում է գետի միջով, իսկ ընդհուպ ջրվէժին մօտենալ եւ նրա տակ «ցնցուղ» ը լնդունելու համար պիտի լողալով կտրել անցնել որոշ հատուած: Սա շատ հետաքրքիր է զրօսաշրջիկների համար: Հենց այնտեղ էլ, գետափին կազմակերպում է խնճոյը եւ հանգիստ:

Ռուզանի բերդ, որի տարածքում անհամար խաչքարերից ամէն մէկը իւրայատուկ է իր զարդանաշխով ու պատկերներով: Օրինակ, քարերից մէկի վրայ պատկերուած է աղջիկ հեծեալ՝ ամբողջութեամբ զինուած: Այստեղ նաև բերդն է անջնջելի տապաւորութիւն թողնում այցելուների վրայ:

Ունենք նաև երթուղիներ դէպի Շուշի՝ Ղազանչեցւոց եկեղեցի, Դաղիկանք, Տաք ջուր, Տիգրանակերտ եւ այլայն...

Զրօսաշրջիկը մեզ մօտ հնարաւորութիւն ունի ընտրութիւն կատարելու արկածախնդրական, հեծեալ շրջապ-

տոյտների, լեռնագնացութեան միջեւ:

Այստեղ գալով մարդ հնարաւորութիւն կ'ունենայ լիովին կտրուել յոգնեցնող ու ինչ որ տեղ նեարդայնացնող առօրեայից եւ ստանալ լիարմէք հանգիստ:

Հարց.- Կա՞ն նոր մտայլացումներ, որոնք կը հարստացնեն զրօսաշրջիկների, թէ օգտագործուած է հնարաւորութիւնների առաջարկութիւն:

Պատ.- Ի հարկէ, ունենք : Նոր գաղափարների մի մասն արդէն իրագործել ենք: Օրինակ, մենք մտածել ենք, որ զրօսաշրջիկների մի մասին աւելի շատ կը հետաքրքիր էշերով շրջագայութիւն, որովհետեւ այս կենդանին Արցախում իր իւրահատուկ տեղն ունի: Արդիւնքում պարզուել է, որ չենք միալուել:

Էշերով շրջագայութիւնը մեծ ուրախութիւն է պարզեւում թէ՛ միծերին, թէ՛ փոքրերին: Ցանկութեան դէպում, մեր հիւրերը շրջում են նաև էշասայիերով գիւղի տարածքում, դէպի Գանձասար եկեղեցի եւայլն...

Հարց.- Խօսեցիք ինչ որ իրադայլին զրօսաշրջութեան մասին: Կը բացարէ՞՞, ի՞նչ է դա իրենից ներկայացնում:

Պատ.- Միլով: Իրադայլային

Այս էջը կը հովանաւորեն Կորութիւն Ալեքսանդր

Որուզանի բերդ

զքօսաշըջութիւնը նորամուծութիւների շարքից է: Հիմնականում ներառում են արցախցու կենցաղային աւանդոյթներ, օրինակ՝ թութ թափել: Այս տարի, առաջին անգամ, զքօսաշըջիկների հետ այգիներից մէկում թութ թափեցինք, յետոյ միասին թութի անուշ եփեցինք: Աւանդական ու բոլոր հայերին յայտնի արցախեան «ժինգիալով հաց» թիւելու արարողութիւն եւս կազմակերպեցինք, անմիջապէս զքօսաշըջիկների մասնակցութեամբ: Առաջիկայում մտադիր ենք այս ցուցակը ընդլայնել՝ մոշ հաւաքել,

մոշի հիւթ կամ անուշ եփել, թութի օղի թորել եւայլն:

Հարց.- Գաղտնիք չէ, որ արցախցու խոհանոցը միեւնոյն ժամանակ եւ շատ պարզ է եւ շատ համով: Երեւի թէ, իւրաքանչիւր այցելու ակնկալում է համտեսել յատուկ նաշատեսակ: Զեր նաշացանկում տեղ գտն՝ են այդպիսի ուտեսաներ:

Պատ.- Այն ամէնը, ինչ ժամանակին պատրաստել են եւ ախորժակով վայել մեր նախնիները, հնարաւորութիւն

Մամուպատ սրտաձեւ խաչքար Որուզանի բերդին մտ

www.gandzasartour.com

ունեն համտեսելու նաեւ մեր հիւրերը:

Աւելին, անցած տարի Ամանորին, մենք խնճոյք ենք կազմակերպել միմիայն արցախեան խոհանոցի ճաշատեսակներով՝ ածիկ, կորկոտ, ժինգիալով հաց, խաչիլ եւայլն: Տեղական են նաեւ բոլոր ըմպելիքներն ու խմիչքները՝ բնական, մաքուր ու համով :

Հարց.- Մօտենում է Ամանորը: Արդէն որոշել է՞՝, թէ ինչ է առաջարկելու ձեր հիւրերին:

Պատ.- Մեր հիւրերը հնարաւորութիւն կ'ունենան Գանձասարի եկեղեցում մասնակցել Ամանորի շեմի երեկոյեան ժամերգութեանը, որից յետոյ, արցախեան տարագներով կը կազմակերպուի խնճոյք՝ տեղի սովորութիւններով ու ճաշատեսակներով ու ըմպելիքներով: Յաջորդ առաւօտ հիւրերը նորից կարող են գնալ եկեղեցի՝ պատարագին մասնակցելու: Մտադիր ենք այս փաթեթում ներգրաւել մինչեւ Սուրբ Ծննդի օրերը: Այդ մէկ շաբաթուայ ընթացքում կը կազմակերպուեն հետաքրքիր խաղեր, շրջագայութիւններ, երգեր ու պարեր: Փաթեթը կ'եղարափակուի Սուրբ Ծննդի պատարագով:

Հարց.- Շատ ծեծուած, բայց տեղին հարց եմ ուզում տալ՝ ինչպէ՞ս որոշեցիք բաղադի կեանքը փոխարինել գիւղականով: Ի՞նչը ձեզ ճգեց բերեց Վանի գիւղ:

Պատ.- Ես ծնուել եմ երեւանում, վերջին տասը տարիներին ապրել եմ Ռուսաստանում:

Մի քանի տարի առաջ, որոշեցինք ամուսնուս հետ գալ իր պապենական գիւղը, որտեղ ամուսնուս հօրեղբայրը՝ Լեւոն Հայրապետեանը արժատական փոփոխութիւններ է արել, նոր տեսք, նոր շունչ է տուել պատերազմից տուժած ծննդավայրին:

Այստեղ արդէն սիրահարուեցի հրաշքների այս փոքրիկ աշխարհին: Բացի գրանից, այն ամէնը ինչ արել, ստեղծել է մեր սիրելի հօրեղբայրը՝ Լեւոն Հայրապետեանը, ճիշդ ու գրագէտ մատուցելու կարիք ունէր: Եւ մենք որոշեցինք՝ շարունակել ու զարգացնել նրա գործը:

Հարցազրոյցը վարեց՝
Բելլա Լալայեան

Կայ էք կը հովանաւորեն Կարսալ ու Կամէ Միմիթեան

Find your Gandzasar!

«Գանձասար Տուր»

գրասահման ընկերութիւնը
կը գործ 2001 թուականէն ի վեր:

«Գանձասար Տուր»ի ծրագրերը կ'ընդգրկեն հետախուզական եւ արկածահևդրական շրջապտոյտներ Յայաստանի եւ Արցախի մէջ, ինչպէս նաև հետիուն եւ հեծեալ շրջապտոյտներ դեպի հայրենի պատմական յուշարձաններ:

«Գանձասար Տուր»-ը կ'օգնէ ձեզ անմոռանալի դարձնելու ձեր կեանքի ամենակարեւոր եւ ուրախ իրադարձութիւնները՝ հարսանեկան արարողութիւնը, զաւակի մկրտութիւնը, տարեդարձը, շրջանաւարտից հանդէսը...

Արցախի մէջ դուք կը վայելէք վայրի բնութիւնն ու գեղատեսիլ անտառները:

Ձեզ կը ծանօթացնենք Արցախի ազգային խոհանոցին եւ ձեր հանգիստը կ'ապահովենք «Եկետիկա» եւ «Ծովին քար» հիլքանոցներուն մէջ:

Ուսանողական, երիտասարդական եւ պատանեկան միութիւններու եւ խումբերու համար յատուկ գեղուած գիներ:

Միրով կը սպասենք ձեզ:

Gandzasar Tour offers original excursion tours, adventurous trekking tours and horseriding tours. We organize group hiking tours through mountainous areas.

Gandzasar Tour will help you to make the important and joyful events of your life unforgettable. Wedding, christening, graduation and anniversaries.

Գրասենյակներ - Offices

Լեռնային Ղարաբաղի Յանրապետութիւն - Artsakk

Սարտակերտի շրջան, Վանք գիւղ - Vank village

info@gandzasartour.com

Phone-Յեռախոս: 374-97-330099

Cellular-Բջիջային: 374-97-300909

Յայաստանի Յանրապետութիւն, Armenia

Երեւան, Մոսկովյան 28 - Yerevan, Moscovyan 28

Phone-Յեռախոս: 374-10-521881

Skype: gandzasar.tour

info@gandzasartour.com

«ՊԱՐՁՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԼՈՂՈՒԹԻՒՆԸ»

Գիրք մը, հարցազրոյց մը, երեւոյթ մը...

Հեղինակ մը՝ Bjørn A. Jørgensen
(Պեռոն Եորկընալն)

Հատոր մը՝ Strejf av lys over den sorte have (Լոյսի բեկորներ Սեւ Պարտէզին վրայ)

Բարեկամ մը՝ Շաքէ Յակոբեան
Clausen

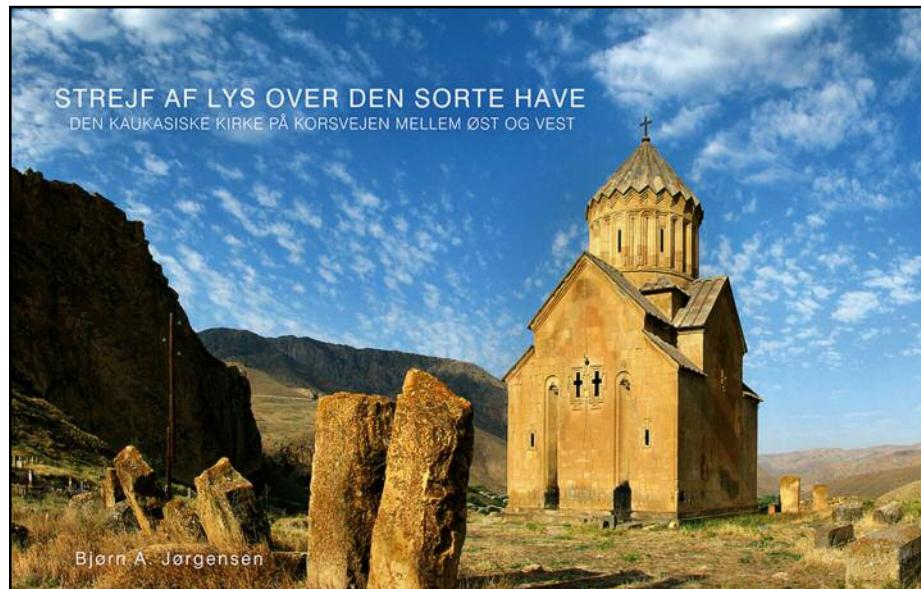
Խակ կա՞պը:

Շաքէ, որ Նիսի Հայ տիկնանց միութեան Միօրեայ վարժարանի սիւննէ, վերջերս Մոնթրէալ այցելեց: Ազնուութիւնը ունեցեր էր ինծի նուէր բերելու երեք ծանր գրքեր, որոնցմէ մէկն ալ վերոյիշեալ հատորն է: Խակ ի՞նք ինչպէս ձեռք ձգեր էր զայն:

-Կը հարցնէք թէ ինչպէս ձեռք ձգած եմ գիրքը... Դանիացի բարեկամ մը, որ մեկնասներէն մէկն է գրքին հրատարակութեան, և որուն երկրորդ մանչուն կնքամայրն եմ, տեսնելով գիրքը, իմ մասիս կը մտածէ ու օրինակ մը կը դրէք: Շատ խանդավառուած, ուրախացայ որ երիտասարդ դանիացի մը մեր ճարտարապետութեան մասին այսպէս գեղեցիկ գիրք մը պատրաստած է, ու ըլլալով գիրքի «իւենթ» մը, անիմիշապէս ապսպրեցի երկու օրինակ (ու մինչեւ օրս 6 օրինակ), ու սկսայ նուիրել: Առաջինը, մեր աշակերտներուն անունով նուիրեցինք Վենետիկի Սուրբ Ղազար Մայրավանքին, երբ մարտ ամսուն աշակերտները Վենետիկ տարինք Հայ տպագրութեան 500-ամեակի ցուցահանդէսներուն առիթով:

Գեղատիպ ալպոմ մը՝ 380 մեծագիր էջերով (333 մմ x 206 մմ), որ ունի ենթախորագիր մըն ալ՝ Den Kauskasiske Kirke på korsvejen mellem Øst og Vest (Կովկասեան եկեղեցին՝ Արեւելք-Արեւմուտք խաչմերուկին վրայ): Յետոյ պիտի տեղեկանամ, որ այդ «Կովկասեան» բառը պիտի փոխարինուի «Հայկական»-ով՝ գալիք հայերէն ու անգլերէն թարգմանութիւններուն պարագային, ինչպէս որ դիտել տուեր է նաև դանիացի ամենածանօթ հայագէտը՝ փրոփ. Henning Lehmann:

Առաջին հայեացքով կ'ուզես ծայրէ ծայր ու մէկ շունչով կարդալ եւ ըմբոշինել այս տպաւորիչ գիրքը, սակայն անմիջապէս կարեւոր պատուար

մը կը կանգնի դէմդ՝ լեզուն, որ դանիկերէնն է, այլ խօսքով՝ տանըմարքերէնը, որ գոնէ ի՞մ գիտցած լեզուներէն մէկը չէ: Ի՞նչ ընել, ինչպէս հասկնալ թէ ի՞նչ կ'ըսէ այս երիտասարդ հեղինակը, որ ճարտարապետ ալ է: Չեմ ուզեր յաւուր պատշաճի երկու տող մը գրել ու անցնիլ: Լաւագոյն միջոցը իրեն դիմել է: Բարեբախտաբար հատորի վերջին էջին վրայ իր ել-հասցէն կը գտնեմ: Անմիջապէս անգլերէն ել-նամակ մը կ'ուզարկեմ, խնդրելով որ կարելի եղածին չափ նիւթ հայթայթէ ինծի անգլերէն կամ ֆրանսերէն լեզուներով: Ուրեաթ գիշեր է: Ցաջորդ առաւօտ կը նկատեմ, որ նամակս տեղ չէ հասած. ո՞վ գիտէ ինչու: Երկուշաբթի առաւօտ այս անգամ նոյնը կ'ուզարկեմ հրատարակչութեան ել-հասցէին, իրենցմէ ինդրելով որ տեղ հասցնեն զայն: Պատասխանը չ'ուշանար:

Այսպէս սկիզբ կ'առնէ մեր նամակագրութիւնը, որուն արդիւնքը ահա կը դրուի լնթերցողին առջեւ: Պեռոնն ալ անհամբեր կը սպասէր այս գրութեանս, որ սակայն պէտք էի անգլերէնի թարգմանել իրեն համար, եւ ոչ միայն իրեն: Ինք սակայն սեւագրութիւնս պիտի յաջողի կարդալ չէ գեսպանատան թարգմանական օգնութեամբ... ու իր սրբագրութիւններն ալ ատենին հասցնել ինծի:

*

«Գրքին մէջ փորձած եմ ներկայացնել այն իւրայատուկ ընթացքն ու ճարտարապետական պայմանները, որոնց մէջ զարգացաւ հայ եկեղեցին հազար տարիէն նուազ ժամանակամիջոցի մը մէջ: Իբր ճարտարապետ հետեւցայ ուսնահետքերուն այն շինարարներուն, Արեւելքի ու Արեւմուտքի այն մէծ խաչմերուկին վրայ, որոնք միացուցին տարբեր ցամաքամասեր եւ մշա-

Պեռոն Եորկընալն

Միա էջը կը հովանաւորեն Միքն եւ Քաջար Միսիթեան

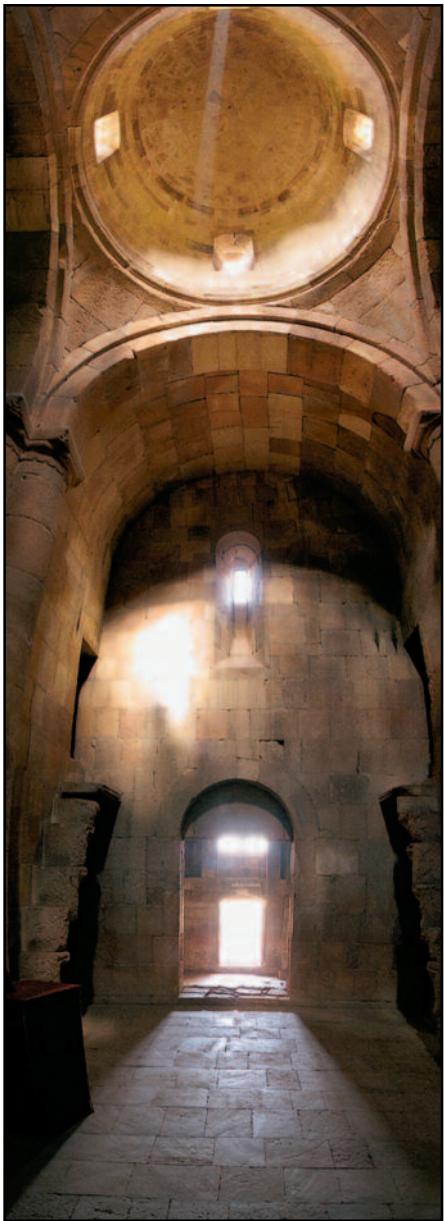
CARRERA Y CARRERA
MADRID

WWW.CARRERAYCARRERA.COM

416 227-9200
Bayview Village Shopping Centre

Նորավանք

կոյթներ, գիտութիւն եւ կարողութիւն: Լեռնային Ղարաբաղը (Սեւ Պարտէզը) իբր յենակէտ ունենալով, անոնք այդ բարձրաւանդակի մէկ ծայրէն միւսը ստեղծեցին կառոյց մը, ուր տարածը կը գոյանայ միայն լոյս ու մութով»: Այսպէս կը գրէ Եղրկընսըն գրքի յառաջաբանին մէջ:

Բայց ո՞վ է այս երիտասարդը, որ չիւսիսային Եւրոպայի փոքրիկ մէկ երկըն գալով այսպէս խորունկ ըմբռնում մը ցոյց կու տայ մեր արուեստին, մեր մշակոյթին նկատմամբ: Լոյս ու մութ...

- Ծնած եմ 1977-ին, Պալթեան ծովու դանիական փոքր կղզիի մը վրայ: Կարելի չէ Հայաստանէն աւելի

տարբեր հորիզոն մը գտնել քան այս ցած ծովափը, որ ծովու մակերեսէն մի քանի մեթր միայն բարձր է: Այդ ծովեղբը ու հորիզոնը, ծովուն վրայ, ինծի համար շատ կարեւոր կէտ մըն են ճարտարապետական տեսակէտէն:

Մասնագիտական վկայականը ձեռք ձգելով Դանիական արքայական գեղարուեստից կամառի ճարտարապետութեան դպրոցէն, 2005-ին, ան իր ուսումը կ'ամբողջացնէ ճամբորդութիւններու միջոցով: Մինչ իր ընկերները գրքերու եւ հրատարակութիւններու վրայ ծախսած են իրենց գումարները, ինք շրջած է աշխարհը, հասնելով մինչեւ Զինաստան՝ աչքով տեսնելու համար ժողովուրդները, իրենց մշակոյթն ու ճարտարապետութիւնը: Տարիէն աւելի ապրած է Հռոմ, ուսումասիրելով քաղաքն ու իր կառոյցները:

Դեռևս հինգ տարիէ ի վեր կը պաշտօնավարէ Դանիոյ ճարտարապետական մեծ գրասենեակներէն մէկուն մէջ, ու ներկայիս կը զբաղի կերպոնական Գոփենհավի մէջ 12 500 բնակարաններու նորոգութեամբ: Ան հաստատած է նաեւ սեփական գրասենեակը: Զուգահեռաբար, Դեռևս ձեռք ձգած է Մագիստրոսի վկայական մը գործավարութեան մարդին մէջ:

Իսկ ինչպէ՞ս կ'որոշէ Հայաստան ալ այցելել:

- Նոյեմբերեան երեկոյ մըն էր, ներկայ էի գարովինսկեան եւ ոռմանեսք ճարտարապետութեան նուիրուած դասախոսութեան մը: Այդտեղ ծագեցաւ Հայաստանը տեսնելու գաղափարը: Հաւաքեցի բոլոր նոթերս, կարդացի ինչ որ կրնայի գտնել այդ մասին, ու տարիներ ետք ի վերջոյ որոշեցի 2008-ին երթալ ձեր սքանչելի երկիրը, ինքնաշրժ մը վարձել ու չափչփել ձեր լեռները, այցելել բոլոր կարեւոր վանքերը: Հակառակ որ այդքան լաւ պատրաստուեր էի, մեծապէս համակուեցայ ձեր եկեղեցիներու գեղեցկութեամբ ու մանաւանդ անոնց ճարտարապետութեան պարզութեամբ: Չեմ գիտեր ինչու աւելի շատ չի խօսուիր անոնց մասին: Սկիզբէն ի վեր տենչը ունեցած եմ «տեսնելու» ու տեսած ուրիշին ալ փոխանցելու: Ուստի՝ այս գիրքը:

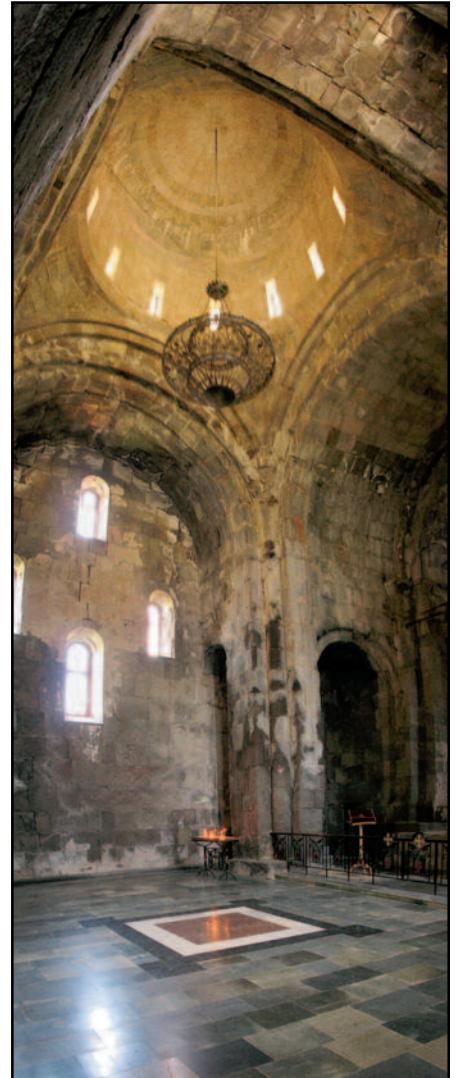
Գիրքը կը բաղկանայ երեք բաժններէ.

ա. Առաջին բաժին (էջ 16-38)՝ պատմական ակնարկ մը Հայաստանի ու Հայութեան վերաբերեալ, կարեւոր

թուականներու եւ իրադարձութիւններու տախտակով մըն ալ ամբողջացած: Այս բաժնին մէջ հեղինակը կը նշէ այն հսկայ կորուսոր, որ Մեծ եղեռնը պատճառեց աշխարհի մշակութային ժառանգութեան:

բ. Երկրորդ բաժին (էջ 40-117)՝ ճարտարապետական պայմանները հայ եկեղեցւոյ, որ անցած է ճարտարապետական զարգացման ընթացք մը, եւ ոչ թէ հետեւած եւրոպական ճարտարապետութեան ոճային փոփոխութիւններուն: Այդ զարգացումը ապրած է երեք ժամանակաշրջաններ, կ'ըսէ դրողը ու անոնց կ'անդրադառնայ ամբողջ գրքին ընթացքին:

գ. Երրորդ բաժին (էջ 121-352)՝ երեւութաբանական մօտեցումով վերլուծումն է հայկական 48 եկեղեցիներու, իր իսկ քաշած 1010 գեղեցիկ լուսանկարներու եւ «Հայկական ճարտարապետութեան վաւերաթուղթեր» մատե-

Տապեալ

Միա էք կը հովանաւորեն Մէր եւ Միկ. Մայմու Ժող եւ Նիկ Խորոշեան-Ժող

Դադիվանք. Արցախ

նաշարէն առնուած գծագրութիւններու ընկերակցութեամբ։ Աւելցուած են բազմաթիւ քարտէսներ ու Հայաստանի Հանրապետութեան ու Արցախի բնութեան զգլիւչ տեսարաններ։

Որո՞նք են այդ երեք ժամանակաշրջանները, ինչպէ՞ս կը յատկանշուին։

- Իրականութեան մէջ «Ժամանակաշրջան» բառին տեղ կը գործածեմ «Հոսանք» բառը։ Առաջին հոսանքը, որ վերջ գտաւ 645-ին՝ պարսկական ներխուժումով, Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ձեւաւորման շրջանն է՝ հոգեւորթէ ճարտարապետական առումով (օրինակ՝ Էջմիածին, Սրբական)։ Երկրորդ հոսանքը, որ վերջ գտաւ 1064-ին՝ Անիի անկումով, վանական ճկազանգուածային (plastic) համալիրներու, խաչաձեւ, գմբեթաւոր եկեղեցիներու շրջանն է (Սեւանավանք, Կեչարիս)։ Երրորդ հոսանքը վերջ պիտի գտնէ 1400-ին՝ մոնկոլեան արշաւանքներու ի հետեւանք, երբ երկիրը «փոշիի վերածուեցաւ»։ ասիկա կը հանդիսանայ գաւիթի, այսինքն ապրող լոյսի ու մեռնող մթութեան շրջանը (Գոշավանք, Արենի)։

Ինչպէս գրքին յառաջարանին մէջ կը նշուի, «Հայկական եկեղեցական ճարտարապետութեան զարգացումը հայերուն համար շարունակական որոնում մըն է եղած՝ ծիսակատարութիւնը ձեւաւորելու ճարտարապետական վիճակով մը։ Այսինքն, անոնք լոյսին մուտքը տարածութեան մէջ սահմանած են սղագրական եւ շատ ճշգրիտ ձեւով՝ քարի ճարտար գործածումին մէջ խտացած։ Հիմնականին մէջ միայն քարն

եւ լոյսը։ Երկիր ու երկինք... Պարզ գիշերուան մը չինչ երկնքի աստղերուն պէս, եկեղեցիները, որ հովահարի մը նմանութեամբ ցրուած են Կովկասեան (Հայկական) բարձրաւանդակի տարածքին, կը լուսաւորեն բնապատկերը,» կ'ըսէ եորկընսըն, ապա կ'աւելցնէ. «որեւէ այլ եկեղեցի չեմ գիտեր, ուր լոյսը այսքան շլացուցիչ կերպով ակնքախ է. ուր տարածութիւնը այնքան ուժեղ է՝ գետնի ժայռէն մինչեւ գմբեթի երկնակամարը, որ կերտուած է բարձրաւանդակի նոյն նիւթերով, նոյն քարերով։ Հազարամեակներ ետք անփոցելի կը թուի հայ եկեղեցին։ Ժամանակի աւերները արդիւնք են կարաւանային ուղեւորներուն եւ անոնց ընկերացող պատերազմներուն ու բարձրաւանդակը ցնցած բազմաթիւ երկրաշարժներուն։»

Բայց ինչպէս գլուխ ելաւ այս գործը։ Արդեօք ոեւէ մէկը օգնե՞ց, օժանդակե՞ց այս յանդուգն երիտասարդին։

- ՀՀ Մշակոյթի նախարարուհին՝ տիկ. Յասմիկ Պողոսեանի նամակը շատ դուներ բացաւ առջեււ։ Նոյն նախարարութենէն Արտիկոմ Գրիգորիեան ու Արթիւր Վարդանեան մեծապէս օգնեցին, որ գրութիւններս ճիշդ լլաւն եւ անունները սխալ չթարգմանեմ։ Հոռմի Դանիական կաճառի լաւ բարեկամներս օգտակար եղան աղբիւրներ հայթայթելով ու թարգմանութիւններով։ Նախկին տնօրէնուհին՝ Դոկտ. Phil Gunver Skytte օգնեց ձեռագրիս պատրաստութեան՝ անոր բազում անկապթելերը իրարու կապելու, ինք ու ականաւոր դանիացի հեղինակ Jens Christian Grøndahl իրենց քննադատութիւններով

օժանդակեցին ինծի։ Նոյնպէս ինծի օգնեց ճարտարապետութեան նախկին ուսուցիչներս փրոք. Thomas Wiesner։ Առանց անոնց օգնութեան ու ոգեւորիչ խրախուսանքին՝ այս գիրքը դժուար թէ լոյս տեսնէր։ Արա Զարեան եւ իր գործակիցները հայթայթեցին գծագրութիւններ «Հայկական ճարտարապետութեան վաւերաթուղթեր» մատենաշարէն, որ Միլանոյի Ճարտարագիտական համալսարանի Ճարտարապետութեան բաժինն ու Հայաստանի Գիտութիւններու կաճառը ատենին հրատարակած էին։ Իսկ Per Kirkeby ուղեւորութեանս ու եկեղեցիներուն էութիւնը խտացուց կողքին վրայ։ Այլեւ վայելցի ասպնջականութիւնը տեղույն բնակչիներուն, որոնք ջանք չխնայեցին նաեւ ճամբար ցոյց տալու համար ինծի՝ մինչեւ հեռաւոր եկեղեցիները։ Գիրքը, սակայն, գրութեամբ, նկարներով ու ձեւաւորմամբ ամբողջութեամբ ես կատարեցի, նաեւ ճարեցի անհրաժեշտ նիւթականը, զայն հրատարակելու համար (2011-ի նոյեմբերին)։ Հրատարակիչը, ցաւօք սրտի, ոչ մէկ ներդրում ունեցաւ։

Ասպնջական հայ ժողովուրդի՝ իր բարձրաւանդակին նման հակագրութիւններով լի պատմութիւնը հերթիաթի մը կը նմանյնէ եորկընսըն, ու կ'ըսէ, որ եթէ կրցայ այդ հեքիաթին մէկ մասնիկը միայն ծանօթացնել աշխարհին՝ նպատակիս հասած կ'ըլլամ։

Գիրքը արժանացած է ամենայն դրուատանքի։ Յիշենք մէկը միայն, գրուած կրոնտահլի կողմէ։ «Կովկասի հեռաւոր ու առինքնող լեռներուն վրայ կառուցուած հայկական ծայրայեղօրէն

Միս էք կը հովանաւորեն Մէր ու Միկ. Ասրաք ու Սաման Կոյրամեան

Plaza Volare®
SALLE DE RÉCEPTION • CENTRE DE CONGRÈS

CROWNE PLAZA
MONTRÉAL AÉROPORT

6600, Côte-de-Liesse,
Saint-Laurent | 514-735-5150
www.plazavolare.com

La Plaza®
SALLES DE RÉCEPTION

Holiday Inn
Montréal • Midtown

420 Sherbrooke West
Montreal | 514-499-7777
www.la-plaza.ca

PLAZA ANTIQUE

6086 Sherbrooke East
Montreal | 514-255-2922
www.buffetantique.com

EMBASSY®
PLAZA

1003 Boul. Curé-Labelle
Laval | 450-781-0606
www.embassypiazza.com

LE CHALLENGER
SALLES DE RÉCEPTION

2525 rue des Nations
Saint-Laurent | 514-337-7160
www.challengerpiazza.com

PLAZA SUR LE LAC

1 Place De La Belle-Rive
Laval | 450-681-0053
www.plazasurlelac.com

PMG
DIVISION TRAITEUR

Catering Division
514-965-5823
www.plazapmg.com

Plaza PMG vous offre le service traiteur à l'endroit que vous désirez
Plaza PMG offers outside catering to a location of your choice

Տառել

գեղեցիկ եկեղեցիները գրեթէ անծանօթ նիւթ մըն են, եւ այս բժախնդիքը որակով լոյս տեսած վաւերագրութիւնը, Արեւելքի ու Արեւմուտքի հանդիպման կէտին վրայ իրագործուած այս եզակի ճարտարապետական մշակոյթին մասին՝ կը հակագրուի մշակոյթներու բախման այժմու գաղափարներուն։ Խորապէս գրաւիչ ու կողողական գործ մըն է՝ ճարտարապետութեան, արուեստի պատմութեան, մշակոյթի պատմութեան եւ աստուածաբանութեան համագործմով, ու կը բերէ ճարտարապետութեան նոր տեսակէտ մը ու հասկացողութիւն մը»։

Երանի թէ Գալուաստ Կիւլպէնկեան հիմնարկութիւնը, որ նման պարագայի յարգմարագոյն հաստատութիւնը պիտի ըլլար, անսամբ ՀՀ Մշակոյթի նախարարուհին խնդրանքին՝ անգլերէն կամ հայերէն թարգմանութեան համար անհրաժեշտ նիւթական յատկացումը ընելու համար։ Սակայն այս առնչութեամբ կրնան իրենց ներդրումը ունենալ նաեւ մեր մշակութային կազմակերպութիւնները, թերեւս, ինչո՞ւ ոչ՝ համատեղ ճիգով մը։ Կասկած չկայ, որ այս գիրքը պէտք է թարգմանուի աշխարհի կողմէ հասկցուող լեզուի մը, ինչպէս նշերէ նաեւ փրոք. Լէհմաննը, ու գրուի միջազգային ընթերցողի սեղանին։

Եորկընարնի լուսանկարներով (ու միշտ իր կողմէ ձեռք ձգուած նիւթական կոռաւաններով) ցուցահանդէսներ կազմակերպուեցան արդէն Գոփենհակն՝ Դանիական ճարտարապետական կեղ-

րոնին ու Աարհուս համալսարանին մէջ (2011), այլեւ Վենետիկ՝ Միսիթարեաններու Մուրատ Ռաֆայէլեան ճեմարանի Զենտրոն պալատին մէջ։ Մագիստրոսներու եւ Դոկտորներու գանիփական ընկերակցութիւնն ու ՀՀ դեսպանատունը կ'աշխատին նորվեկիոյ մէջ ցուցահանդէս մը կազմակերպել։ Ինք կը յուսայ որ վերջին ցուցահանդէսը պիտի կատարուի երեւանի մէջ ու նկարները պիտի նուիրուին ճարտարապետութեան ազգային թանգարանին։

Սոյն յօդուածը գրուած պահուն իսկ եորկընարն, ՀՀ դեսպանատան գործակցութեամբ մասնակցութիւն բերաւ Գոփենհակի քաղաքապետարանին մէջ իինեՍԳՕ-ի կողմէ Հոկտեմբեր 24-էն նոյեմբեր 3 կազմակերպուած ցուցահանդէսի մը, պաշտամունքային ճարտարապետութիւններուն նուիրուած, ուր հայկական դասական ու արդի ճարտարապետութիւնը ներկայացուեցաւ ու ամենէն աւելի ի՞ր վրայ բեւեռեց ուշադրութիւնը այցելուներուն եւ դիւանագիտական շրջանակներուն։

Վերջին հարցում մը կայ մտքիս մէջ. Եորկընարն ի՞նչ մօտեցումով պիտի յօրինէր հայկական եկեղեցի մը Դանիոյ հայ համայնքին համար։

- Ինչպէս հայրենակիցու՝ յօրու Աւոն ճարտարապետը [Սիմոնիի աշխարհածանօթ Օփերայի տունը յօրինողը - Վ.՝Ա.] միշտ շեշտած է, պէտք է հասկնա՞լ տեղական պայմանները։ Ինծի համար այդ կը նշանակէ ժողովուրդը, իր մշակոյթը, իսկ ճարտարապետին հա-

մար՝ հորիզոնը, շինանիւթերն ու թեքող լոյսը։ Հնդկաստանի մէջ կրնաս տեսնել տեղականը հասկնալու տարբերութիւնները Le Corbusier-ի ու L. Kahn-ի կողմէ կերտուած կառոյցներուն միջեւ։ Դանիոյ հայ համայնքին համար եկեղեցի մը գծելը երազ մը պիտի ըլլար ինծի համար։ Եկեղեցի մը կրօնքի մէկ մեկնաբանութիւնն է, ուստի պէտք է հանդիսանայ անկախ Հայաստանի մը ծիսկատարութեան թարգմանութիւնը։ Այսինքն՝ ժողովուրդին մասին է խօսքը։ Ան պէտք է բերէ/հասկնայ 1350-էն առաջ կերտուած շէնքերը հայրենիքին մէջ. այդ թուականին է, որ ձեր ճարտարապետութիւնը կանգ առած է։ Կարճ խօսքով, շէնքը պէտք է ձեզ վար բերէ ձեր լեռներու 2000 մետր բարձրութենէն մեր ծովու մակերեսին, ու տակաւին պահէ բնական լոյսին յստակ մեկնաբանութիւնը շէնքին մէջ։ Մոնթրէալի մէջ քիչ մը տարբեր պիտի ըլլար, քանի որ այստեղ լոյսը աւելի կը մօտենայ Հայաստանի լոյսին։ Կը կարծեմ, որ արդի հայ (հայաստանցի) ճարտարապետները տակաւին ձեր շէնքերու մեծութիւնը չեն յաջողիլ տեսնելու, ու կը ջանան ընդօրինակել երկրաչափական ձեւը եւ խաղալ անոր հետ փոխանակ մեկնաբանելու լոյսը՝ տարածութեան մէջ։ Ուստի կը կորսնցնեն ՊԱՐՁՈՒԹԻՒՆՆ ու ՈՒ ՀԱՌԻԹԻՒՆԸ, որոնք հայ եկեղեցույ ճարտարապետական յատկանիշներն են։

ՎՐԵԺ-ԱՐՄԵՆ
(Վանքերու լուսանկարները
Պետող Եորկընարներ)

Միա էքը կը հովանաւորին Մէր ու Միկ. Ասրո ու Քամարս Մէր Պիերուտեան

Գաղութի ապագան

«Հորիզոն» յի խմբագրութիւնը բացառիկի այս թիւով երիտասարդ սերունդի նոր աշխատակիցներու հոյի մը հրաւիրեց կլոր-սեղան-քննարկման յօդուածագրութեան: Քննարկուող նիւրը մեր բոլորիս տագնապեցնող նիւրն է. թէ ի՞նչ կացութիւն պիտի պարզեն մեր գաղութները Գանատայի մէջ: Ի՞նչ են ապագայ հեռանկարները մեր գոյատեւելիութեան հետ կապուած: Եթէ վարժարաններ ունինք, անոնք հայապահանման ամրոց կուտանները ըլլալով հանդերձ, որքանով կրնան երկարաձգել ձուլման դէմ մղուող գուպարը: Եթէ հայկական եկեղեցիներ ունինք, որքանո՞վ կրնան անոնք մեր հայապահանման երաշխաւորը ըլլալ: Ահաւասիկ հրատապ հարցերու շարան մը, որոնց կը միացնենք նաև վերջին տասնամետակներուն զարգացող երեւոյք մը՝ խառն ամուսնութիւններու պարագան:

Այս հարցադրումներուն կը պատասխաննեն իրենց կեանիքի բառորդ դարը նոր բոլորած Ռուրէն ձանպագեանը (հայերէն), Սեւակ Յարութիւննեանը (անգլերէն), յօդուածը գրելու լեզուն բողնելով իրենց նախընտրութեան:

Երկու մտքով եմ

Երկու մտքով եմ...արդեօք այս յօդուածը գրեմ հայերէ-նո՞վ, թէ անգլերէնով: Եթէ շարունակեմ միտքերս գրի առնել հայերէնով, արդեօք իմ տարեկիցներս պիտի կարդա՞ն, թէ պարզապէս զայն անտեսեն ու մէկ կողմ դնեն: Այս ներքին պայքարն ու անորոշ վիճակս արդէն իսկ փաստ են, թէ ինչ լուրջ ու դժբախտ հանգրուանի հասած է մեր ներկայ սփիւքեան կացութիւնը մայրենի լեզուին նկատմամբ:

Յաճախ երբ բարեկամներով հաւաքուինք, կը նկատեմ, թէ օրուան նիւթը չուտով կը կեղրոնանայ մեր ժողովուրդի պապագային շուրջ: Իսկ բազմիցս այն խօսակցութիւնները (որոնք երբեմն նոյնիսկ վէճերու կը վերածուին) կը կեղրոնանան Սփիւռքի պապագային վրայ, միշտ կիզակէտ ունենալով մեր սիրելի գանատահայ գաղութը: Ընդհանրապէս, մեր խօսակցութիւնները կը սկսին հայերէնով, այն համոզումով, որ ճիշդ բանն է որ կ'ընենք, սակայն, երբեմն կայծակի արագութեամբ, խօսակցութիւնը թափ կ'առնէ ու կը շարունակուի անգլերէնով: Վարժութեա՞ն հարց է սա, թէ ինքնաբերաբար պատահող դիպուած, կամ Գանատա ծնելու եւ մեծնալու հետեւանք: Մեր գործած «սխալը» անդրադառնալէ ու ընդունելէ ետքն է, որ կը սկսինք հարց տալ, թէ արդեօք կարելի՞ է ազգօքն գոյատեւել այս ափերուն վրայ, թէ պարզապէս մենք մեզ կը խաբենք:

Շատեր կը պնդեն թէ ազգային ոգին լեզուէն աւելի կենսական է ազգի մը գոյապայքարին մէջ: Ճիշդ է, որ միայն հայերէն խօսելով չէ, որ կրնանք հայ զգալ կամ կրնանք կայուն պահել հայ ոգին, բայց հարկ է նաեւ գիտակցիլ, թէ որքան կարեւոր է մայրենի լեզուի պահպանումը իրը գոյատեւման երաշխիք: Այսօր, սրտի մեծ ցաւով կը տեսնենք, թէ Սփիւռքի գրեթէ բոլոր բնագաւառներէն ներս, Հայ լեզուն, մանաւանդ արեւմտահայերէնը, լուրջ նահանջի մէջ է: Հայերէնը սկսած է ոչ միայն աղաւաղուիլ, այլ աւելին, փոխարինուիլ այլ լեզուներու բառապաշարով: Հայերէնը դադրած է գործածական լեզու ըլլալէ մեր գաղութներու երեխաներուն, երիտասարդներուն եւ նոյնիսկ չափահասներուն մօտ:

Եթէ իրականութիւն մը կայ, որուն բոլորս կրնանք համաձայնիլ, այն է, թէ Սփիւռքի շատ մը գաղութներու մէջ հայութիւնը հազիւ կաթիլ մըն է հսկայ ովկիանոսի մը մէջ:

Յաճախ, քաղաքի կամ շրջանի ընդհանուր բնակչութեան նոյնիսկ կէս տոկոսը չենք գրաւեր: Ինքնաբերաբար, այս կը նշանակէ, թէ Սփիւռքի մէջ, հայ ժողովուրդը միշտ շրջապատուած է «օստարութիւնալը». օտար լեզու, օտար ժողովուրդ, օտար մշակոյթ... ամէն ինչ օտար: Երբեմն կը մեղադրենք այս անհատները, որոնք հայերէն չեն օգտագործեր կամ կը նախընտրեն օտար բարեկերը վայելել, սակայն չենք անդրադառնար, թէ այս բոլորը պարզապէս ապրելածեւ հետ կապուած իրականութիւններ են, որոնք տարիներու ընթացքին պիտի զարգանան եւ հետզհետէ աւելի ցայտուն պիտի դառնանան:

Արգեօք պարզապէս անկարելի՞ է ժողովուրդի մը լեզուն եւ արժէքները պահել օտար ափերու վրայ: Ճիշդ է, մինչեւ այսօր գոյատեւած ենք ու գանատահայ գաղութը կը սեպուի աշխարհի լաւագոյններէն՝ հայախօսութեան եւ հայապահպանման գծով: Այս բոլորը կը պարտինք մեզ նախորդող սերունդներուն, մեր մայրերուն ու հայրերուն, մեծ մայրերուն եւ մեծ հայրերուն, որոնց անձնուէր նուիրումի հետեւանքով է, որ այս բարեկամ վիճակին հասած է մեր գաղութը:

Այս, գանատահայ գաղութը լաւագոյններէն է, սակայն ի գուր չէ բաղդատել: Պէտք է գիտակցինք, թէ հայերու համար համեմատաբար երիտասարդ գաղթօճախի մըն է Գանատան, մանաւանդ եթէ նկատի ունենանք գաղութիւնը պահպանումը իրը գոյատեւման երաշխիք: Այսօր, սրտի մեծ ցաւով կը տեսնենք, թէ Սփիւռքի գրեթէ բոլոր բնագաւառներէն ներս, տարիներու ընթացքին, լրջօրէն նուազած է հայախօսութիւնը: Օրինակ՝ Հարաւային Ամերիկայի կամ Արեւելեան ԱՄՆ-ի զանազան հայաբնակ քաղաքներու մէջ, հայ գաղութը չորրորդ կամ նոյնիսկ հինգերորդ սերունդ հասած է, ու ինքնաբերաբար, ներկայիս, գրեթէ բոլորովին ոչ հայախօս է: Արգեօք նոյնն է մեր ճակատագիրը:

Ընկերներու հետ մեր խօսակցութիւնները այս ուղղութեամբ յաճախ կ'երկարին ու ոչ մէկ եզրակացութեան կը յանդին: Երբ այլեւս արձարած ենք ներկայ կացութեան մասին բոլոր իրականութիւնները, կը սկսինք խօսիլ լուծումներու մասին: Արգեօք ձեւ մը կա՞յ այս իրավիճակին նուազագոյն վնասով դուրս գալու: Եթէ իսկապէս ամէն հարց ունի-

Այս էք կը հովանաւորն Անք եւ Անք Շեն Եւ Ցիւր Պինկեան

Գերաշնորհ S. Խաժակ Արք. Արք. Յակոբեան
Բարեգան Առաջնորդ Գանատայի Հայոց Թեմի
Եւ

Ազգային Վարչութիւնը իր Եկեղեցիներով՝

Հայց. Առաքելական Ս. Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցի
Սոնթրէալ

Հայց. Առաքելական Ս. Աստուածածին Եկեղեցի
Թորոնթօ

Հայց. Առաքելական Ս. Գեորգ Եկեղեցի
Լաւալ

Հայց. Առաքելական Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցի
Կանգուվըր

Հայց. Առաքելական Ս. Նշան Եկեղեցի
Գևմպրիծ

Հայց. Առաքելական Ս. Պողոս Եկեղեցի
Սենք Գարրինգ

Կը շնորհաւորեն Գանատահայութեան
ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԵՒ Ս. ԾՆՈՒՆԴԸ
մաղթելով մեր սիրելի ժողովուրդին

բարօր, քաջառողջ, նորանոր յաջողութիւններով լի
Եւ երջանկալից տարի մը

Աստուծոյ օրինութեան ներքեւ թող ծաղկին
ու բարգաւաճին մեր Հայրենիքը,
Արցախն ու մեր գաղութները

լուծման իր ելակչար, ինչո՞ւ մինչեւ օրս չենք բարելաւած այս վիճակը եւ կը շարունակենք ըլլալ անկման մէջ:

Թերեւս մեր գլխաւոր հարցը այն է, թէ բացայատօրէն չենք արտայայտուիր մեր հիմնական հարցերուն եւ դժուարութիւններուն մասին: Ինչո՞ւ չենք խօսիր խառն ամուսնութիւններու հետեւանքներուն մասին: Ինչո՞ւ չենք արժեւորեր մեր տարած միութենական աշխատանքները ու տարիներ շարունակ կը գործենք նոյն տեսականով, առանց հաստատ ու բարերեր արդիւնքներու ձեռքբերման: Ինչո՞ւ չենք խօսիր Սփիւռքի հայ վարժարաններու ու եկեղեցիներու դժուարութիւններուն մասին, հայ ուսուցիչներ եւ կղերականներ պատրաստելու մասին: Ինչո՞ւ կը հետաքրքրուինք աշխարհի չորս կողմ պատահող դէպքերով, երբ մեր իսկ տան մէջ կատարուող հարցերը չենք սկսած լուծել:

Վստահաբար, զնուական ու անմիջական լուծում մը չունին այս կենսական հարցերը, սակայն ինձի համար մէկ բան յստակ է: Հայութեան գոյութիւնը ապահովող գլխաւոր ազգականերէն ամենէն կարեւոր կը հանդիսանայ հայոց լեզուն, որուն միջոցով կը պաշտպանուի ու կը գոյատեէ հայոց գրականութիւնը, մշակոյթը եւ ազգային ինքնութիւնը: Եւ եթէ Սփիւռքի մէջ կ'ուզենք գոյատեւել, հարկ է անդրադառնալ եւ ընդունիլ, թէ մեր լեզուն պահպանելով պիտի ըլլայ այդ մէկը:

Այս բոլորը իրականացնելու համար հակայական է նաեւ Հայաստանի Հանրապետութեան գերակատարութիւնը, որովհետեւ որեւէ ազգի գոյապայքարին եւ լեզուի զարգացման մէջ կենսական անհրաժեշտութիւններ են ազատ եւ անկախ հայրենիք ունենալը եւ պահպանելը: Պատմութեան մէջ գոյութիւն ունեցած է Ասորեստանի հզօր պետութիւնը, կամ Սուրբոյ ու Բաբելոնի հարուստ քաղաքակրթութիւնները: Անոնք բոլորն ալ կամ բոլորովին անհետացած են եւ կամ այն-

քան անշքացած են, որ իրենց գոյութիւնը հազիւ զգալի է: Վստահաբար, վերոնշեալ բոլոր ազգութիւններն ալ ազգային ոգի ունէին եւ սակայն անոնք անհետացան որովհետեւ զանազան պատճառներով չկարողացան կառչած մնալ իրենց լեզուին ու պահպանել իրենց հողերը:

Անցած են այն օրերը, երբ Հայաստանը համայնավար տիրապետութեան տակ էր եւ Սփիւռքը մեր ժողովուրդի միակ հայաշունչ «Հայրենիքն» էր: Ներկայիս, մենք բախտաւորութիւնը ունինք ապրելու ժամանակի մը մէջ, երբ անկախ Հայաստանը իրականութիւն է, եւ պէտք է գիտակցինք, թէ յառաջիկայ հանգրուանին, տասնամեակներ ետք, միայն Հայաստանի մէջ ապրող քաղաքացիներն են, որոնք իրապէս հայորէն պիտի գոյատեւեն: Առ այդ, արեւելահայերէնի եւ արեւմտահայերէնի լեզուական տարբերութիւնները պէտք չէ արգելք դառնան Սփիւռքի երիտասարդութեան եւ հայրենի մեր քոյր-եղբայրներու մերձեցման մէջ: Ես կը հաւատամ, թէ մեր լեզուական տարբերութիւնները կրնան լուրջ համադրումներու ենթարկուիլ լեզուագէտներու եւ մասնագէտներու միատեղ աշխատանքներով, որոնք նաեւ կրնան վերջնական լուծում մը գտնել ու դարձանել մեր ուղղագրական ներկայ բարդ կացութիւնը:

Անկարելի է գուշակել, թէ ճիշդ ի՞նչ պիտի ըլլայ Սփիւռքի ապագան, բայց պէտք է լրջօրէն գիտակցինք, թէ հսկայական հարցեր կան մեր դիմաց ու միայն անոնց մասին գրուցեով, եւ գործնական լուծումներու դիմելով է, որ պիտի կարենանք գիմագրաւել զանոնք:

Հիմա, կը մտածեմ, թէ ինչ լա՛ւ պիտի ըլլար եթէ այս գրութեան վերնագիրը սիրուն ու ներդրաւիչ անգլերէն տառերով ըլլար: Արդեօք որքան աւելի հայ երիտասարդներ պիտի կարդային զայն...

Ուրիշն Շանագեան

Այս էօք կը հովանաւորեն Միք և Միկ. Գէորգ և Մամուշակ Միրզյան

TRUEFITT & HILL
EST. 1805 • ST. JAMES'S • LONDON

VISCONTI
FIRENZE
THE WRITING RENAISSANCE

GEO. F. TRUMPER
Perfumer

LAMY
Design. Made in Germany.

VASCO

cigares

PORSCHE DESIGN

Alfred Dunhill

by Tonino Lamborghini

S.T. Dupont
PARIS

D A L V E Y

1327 Ste.Catherine Ouest (Coin Crescent), Montréal, Québec H3G 1P7
514.284.0475 - www.vascocigars.com

Նախոլէնի հայ թիկնապահը՝ Ռուստամ Յովհաննես

Ֆրանսայի ամենազօր կայսրի թիկնապահը՝ մեմլուք Ռուստամը հայ էր, որ կայսրին անձնուիրաբար ուղեկցած է անոր բոլոր արշաւանքներուն ընթացքին, 16 տարի շարունակ: «Ռուստամի յուշերը» ինքնակենսագրութիւնը լոյս տեսած է Փարփփի մէջ, 1888-ին, ուր ան արժէքաւոր տեղեկութիւններ կը փոխանցէ 18-րդ դարու վերջաւորութեան անցուդարձերուն եւ եգիպտոսի, Կովկասի ու Արցախի այդ օրերու պատմութեան մասին:

Ռուստամ ծնած է Թիֆլիս, 1781-ին: Իր ծննդավայրին պատճառով, կարգ մը եւրոպացի պատմաբաններ զինք ներկայացուցած են որպէս վրացի, սակայն իր գորքին մէջ Ռուստամ կը վկայէ: «Յանկարծ երիտասարդ մը յայտնուեցաւ... նայեցաւ ինծի ու հարցուց, թէ հայերէն գիտե՞մ: Ես դրական պատասխան տուի եւ յայտնեցի թէ հայ եմ»:

Պարսից շահի սկսած պատերազմին պատճառով, քայրքայուած էր Ռուստամ Յովհաննէսի (Ռուստամի հօր) ընտանիքը: Գանձակի մէջ կորսնցնելով իր մայրն ու քոյլերը, Ռուստամ գերի կը բռնուի թաթարներու կողմէ ու նաև կը տարուի Հիւսիսային Կովկաս, Կ. Պոլիս եւ վերջապէս Եգիպտոս: Գահիրէի մէջ, օրուան կառավարիչ 24 մեմլուքներէն Սալայ Պէյի կը վաճառուի պատանի Ռուստամը եւ կը մկրտուի Եայա անունով:

1799-ին, Ռուստամի նոր տէրը՝ Շէյխ Ալ Պաքրին, Ռուստամը կը նուիրէ Նախոլէնի Պոնափարթին: Վերջինս, իր հետ Ֆրանսա տանելով հայազգի մեմլուքը, անոր կը վերադարձնէ իր նախկին անունը, պայման դնելով, որ պահէ մեմլուքի արեւելեան զգեստները: Շատ չանցած, Ռուստամ կը նշանակուի Նախոլէնի անձնական թիկնապահ, պարտականութիւն ստանձնելով Նախոլէնի ննջասենեակի մուտքին գիշերները հսկել:

Հստ պատմաբաններու տեղեկութեանց, Ռուստամ ունեցած է իր առանձին փարթամ սենեկալը եւ նժոյգը: Յայտնի Նախոլէնագէտ Ֆրետէրիդ Մասոն կը գրէ: «Ռուստամ, բոլոր գօրահանդէսներու եւ կայսերական ընդունելութիւններու ընթացքին գեղեցիկ արեւելեան հանդերձանքով կը քալէր կայսեր կողքին: Կայսրը, իր ընտրութեամբ, 1809-ին կը պատկէ Ռուստամը Ժողէքին կայսրութիւնի սենեկապան Տիւվիլի դասեր, գեղեցկութիւն Ալեքսանդրին Մարի-Մարգրիտի հետ»:

Հակառակ այն իրողութեան, որ ան մանուկ հասակէն օտար ափեր ինկած էր, բայց եւ այնպէս Ռուստամ չէր մոռցած հայկական իր ծագումը: Ֆրանսացի հայազգ էտուարտ Տիւլորիէ 1856-ին գրած իր «Հայերը Աւստրիոյ, Ռուստամանի եւ Թուրքիոյ մէջ» յօդուածին մէջ կը վկայէ, որ իտալական թագաւորութեան կրօնական միաբանութիւնները կազմալուծելու ընթացքին, Նախոլէն կը ինայէ Վենետիկի Միխթարեանները, չնորհիւ Ռուստամի միջամտութեան եւ բարեխօսութեան: Իսկ 1812-ին, սուսական արշաւանքին ընթացքին, Ռուստամ դարձեալ իր տիրոջմէ կը խնդրէ, որ չըրկիզուի

Ռուստամի դիմանկարը գծուած ֆրանսացի նկարից
Հորաս Վերմէջի կողմէ 1810-ին

Մոսկուայի հայկական եկեղեցին:

Ռուստամ, որ Նախոլէնի կողքին գտնուած էր անոր մղած բոլոր պատերազմներուն ընթացքին եւ շատ անգամ վիրաւորուած, 1814-ին, Նախոլէնի պարտութենէն ու անկումէն ետք, կը նախընտրէ մնալ ընտանիքին հետ եւ չի փոխագրուիր Ելազ, Նախոլէնի աքսորավայրը:

Նախոլէնի եւ Ռուստամի վերջին հանդիպումը տեղի կ'ունենայ 1840-ին, երբ Նախոլէնի աճիւնները Ս. Հեղինէ կղզին կը փոխագրուէին Փարփփ: Ռուստամ, թիկնապահի իր պաշտօնական հանդերձանքով կը հետեւի սգոյ թափօրին, իբրև վերջին տուրք մէծ զօրավարին:

Իր մահուան շուրջ տեղեկութիւնները տարտամ են: Ռուստամի կերպարը կը գտնենք Նախոլէնի նուիրուած արուեստի շարք մը գործերու մէջ:

Ն. ՍԵՐՈԲԵՏԱՆ

Կայսեր կը հովանաւորեն Մէր եւ Միք. Կրոյի եւ Քաջին Գլազուան

ՀՕՄ-Ի ԳԱՆԱՏԱՅԻ ԾՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Եւ իր 10 մասնաճիւղերը կը շնորհաւորեն

Նոր Տարին եւ Ս. Ծնունդը

իրենց բարերարներուն, նուիրատուներուն,

բարեկամներուն եւ անդամներուն

website www.ars-canada.ca

e-mail ars-canada@bellnet.ca

«ԱՐԱՅ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՎԱՆԳՈՒՎԸՐ

«ՌՈՒԲԻՆԱ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ԹՈՐՈՆԹՈ

«ՌՈՒԲԻՆԱ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՈՒԽՆԸՐ

«ԱՐԱԳԱՍ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՄԻՍԻՍՈԿԱ

«ՍԵՒԱՆ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՕԹԹԱՌՈՒ

«ՍՕՍԵ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՄՈՆԹՐԵԱԼ

«ԱՐԵՒ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՀԱՄԻԼԹՈՆ

«ԱՐԱՅ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՍԵՆԹ ԳԱԹՐԻՆԶ

«ԾՈՒՅԻ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ԼԱՒՐԼ

«ՄԵՂՐԻ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ԳԵՄՊՐԻՃ

ԷՌՈՒԱՐՈՒ ԻՍԱԲԵԿԵԱՆ

Հայոց պատմութեան էջերը կերտող գեղանկարիչը

5 տարի առաջ, 2007-ին, կեանքէն հեռացաւ հայրենի դասական նկարիչներէն՝ Էդուարդ Իսաբեկեանը, 93 տարեկան հասակին, Աշտարակի իր տան մէջ, փառքի բոլոր շնորհները ուսերուն: Կը համարուէր մեր գեղանկարչութեան լաւագոյն վարպետներէն, միաժամանակ դիմանկարչութեան մեծ վարպետներէն մէկը:

Էդուարդ Իսաբեկեան ծնած է Իգդիր, 1914-ի նոյեմբերի 8-ին: 1941-ին աւարտած է Թիֆլիսի Գեղարուեստի ակադեմիայի գեղանկարչութեան բաժնը: 1967-1986, անընդմէջ 19 տարի դեկամարած է Ազգային պատկերասրահը, հիմնադիրներէն էր երեւանի գեղարուեստի ինստիտուտին, որուն դասախոսներէն էր: Միքայել Հակոբյանը նկարչի, ՀՀ պետական մրցանակի դափնեկիրի, Մեսրոպ Մաշտոցի շքանշաններուն:

Աւարայրի ճակատամարտը

Միշտ կապուած հայրենի իգդիրին՝ հեղինակած է համանուն վէպը, իր կարօտի ու ցաւի պատմութիւնը: Մահացաւ 2007-ին, Հայաստան:

Իսաբեկեանի ընկեր, վրացի նշանաւոր բանաստեղծ Մորիս Փողիսչվիլին հիացմունքով արտայայտուած է նկարիչի «ընդվզող եւ անհանդիստ թափի, բանաստեղծական աչքի ու ասպետական հոգիի» մասին, մատնանշելով, որ վարպետի «կտաւները հայելիներու պէս կ'արտացոլեն Հայոց աշխարհի թէ երեկուայ եւ թէ վաղուայ օրը, արցունքն ու ժպիտը, ցաւն ու խինդը»:

Պատուաճի Դաւիթ

Կայս էջը կը հովանաւորեմ Մեր ու Միկ. Մայք ու Պոլի Յորուսան

Restaurant Roberto.^{com}
That's Amore!

dal 1980

Mets classique
Classic Food

2221 rue Bélanger est, Montréal Qc. H2G 1C5 • 514 374-9844

Արաքս Մանսուրեանը եւ մենք

Օփերայի աշխարհահռչակ երգչուհի Արաքս Մանսուրեանը այն եղակի, վառ ու լուսաւոր անհատականութիւններէն է, որուն ներաշխարհին դուռը դեռ չժամկած՝ անմիջապէս կը հասկնաս, որ գործ ունիս հայ ազնուական կնոջ մը ճետ: Հարուստ ներաշխարհով, հանճարեղ եւ հայրենասէր արուեստագէտ մըն է ան, բազմակողմանի դրական յատկանիշներով, որ կարծես բնորոշ է Մանսուրեան տաղանդաւոր ընտանիքին:

Արաքս Մանսուրեան մարդը-Մեծութիւն, որ ի յայտ կու գայ իր կիրթ եւ բարեհամբոյր վարուելակերպով, անմիջականութեամբ եւ բարեգործութեամբ: 1995 թուականին ի վեր Սիտնի բնակող Արաքս Մանսուրեանը, յաճախ հայրենիքի կարօտի ձայնին անսալով՝ կու գայ Հայաստան: Այս անգամ ան եկած էր իր աւտորալիացի ուսանողուհի Լիսա Պէլլի հետ, բարեգործական համերգով նպաստելու Հայաստանի «Նուիրիր կեանք» հիմնադրամին, որ կը նպաստէ վատառողջ երեխաներու բուժման: Հայաստանեան համերգէն առաջ, օփերայի երգչուհիները նոյն նպաստելով Աւստրալիայի եւ Կենտէյլի մէջ ունեցած էին համերգներ, որոնց ողջ հասոյթը նոյնպէս նուիրած էին Հայաստանի փոքրիկներու առողջութեան նպաստելու նուիրական գործին:

Արաքս Մանսուրեան ինքնատիպ արուեստագէտը-Զայնի անգուգական հնչերանգ, հայեցի երգեցողութիւն, բեմական իւրայատուկ շնորհ եւ կեցուածք: Արաքսը բեմին վրայ կարծես զեփիւուն թրժուացող եւ կենդանութիւն ստացած յասմիկ ըլլայ, բնական ու նուրբ շորորանքով եւ երգի անուշ բոյրով: Ինքնատիպ է նաև մանսուրեանական լեզուն՝ մաքրամաքուր արեւեհահայերէնը պարուրուած ծննդավայր Լիբանանի շունչը կրող արեւմտահայերէն հնչերանգով:

Այո՛, Արաքս Մանսուրեանը ծնած է Պէյրութ եւ մէկ տարեկան հասակին, եօթնամեայ Տիգրան Մանսուրեանի եւ ընտանիքի միւս անդամներուն հետ տեղափոխուած է Հայաստան: Առաջին տարիներուն անոնք ապրած են սոսկալի պայմաններու մէջ, սակայն շուտով տարիները բացայայտած են Աննա մայրիկի եւ իր անուշ ձայնով յայտնի եղիս հայրիկի ինամած գաւակներուն

տաղանդը. Տիգրան Մանսուրեան՝ մեծանուն երաժշտահան, հայ երաժշտական մշակոյթի կարկառուն դէմքերէն մէկը, Մշէր Մանսուրեան՝ հանրաժան գեղանկարիչ Ֆրանսայի մէջ, Արաքս Մանսուրեան հայ օփերայի առաջնակարգ մենակատարներէն մէկը:

Արաքս Մանսուրեան իսկական հայրենասէրը՝ Այո՛ իսկական հայրենամէկը, որովհետեւ ան իր ողջ հութեամբ կը պատկանի իր երկրին, զոր երբեք չլքեց՝ այլ զայն կրելով իր մէջ՝ տարաւարտերկիր եւ յատկապէս Կոմիտասեան երգերու կատարումով, հայ երգի գոհարները հնչեցուց աշխարհի մեծ բեմերէն: Աւելին, ան «Հայացուց» օփերայի օտար երգիչ երգչուհիները՝ Մանսուրեանի աշակերտուհին Լիսա Պէլլը, Հայաստանի օփերայի բեմէն «Կոունկ»ը երգեց ինչպէս հայուհի, որովհետեւ ան Կոմիտասեան երգը ըմպած էր մայր աղբիւրէն՝ Կոմիտասեան կարգ մէ երգերու առաջին եւ միակ կատարող Արաքս Մանսուրեանին, զորս կը համարէր ոչ միայն իր երգի ուսուցչուհին, այլև զինք իբրեւ մարդ դաստիարակող երկրորդ մայր... Արաքսի կարկաչը հոսած էր անոր մէջ, հոսած էր ալեկոնելով իր հոգին եւ զայն ողողելով հայասիրութեամբ: Լիսան կարօտի արցունքներով կը հեռանար Հայաստանին, ապշած էր Արարատի հմայքով. «Հետս կը տանիմ այն ինչ զգացի իմ բոլոր զգայարանքներովս, այն, ինչ տեսայ, լսեցի, շօշափեցի, հոտոտացի, համտեսեցի: Հայաստանը իմ մէջս է եւ ես անպայման կը վերադառնամ»:

Արաքս Մանսուրեան Սիտնիի մէջ ամէն վայրկեան, ամէն պահ կ'ապրի տունդարձի զգացումով. «Անընդհատ իմ յետնուղեղը այդ մասին է մտածում եւ ասում, ե՞րբ պիտի վերադառնաս... ե՞րբ պիտի վերադառնամ», - ըստ երգչուհին երեւանի իր իջեւանած հիւրանոցի պատուհանէն՝ խոնաւ աչքերը դուրս յառելով եւ լուեց: Այնքան կարօտ կար այդ հարցի ու լուութեան մէջ, կարծես մէկ ակնթարթի մէջ աչքին առջեւ գարձան իր երեւանեան բոլոր օրերը՝ ջերմ ու կարօտալի:

Մեր զրոյցի ընթացքին երգչուհին պատմեց, որ օր մը Սիտնիի փողոցներէն անցնելով կը լսէ Կոմիտաս երգող ձայն մը: Ան անմիջապէս կանգ կ'առնէ մտածելով՝ որ Սիտնիի մէջ այսպէս Կո-

միտաս երգողը միայն իր ուսանողներէն մէկը կրնար ըլլալ: Ան հեռուէն կը նկատէ որ երգողը իսկապէս իր ուսանողուհիներէն մէկն է, փողոցը կեցած կը նուազէր եւ կ'երգէր՝ գումար վասկելու համար...

Կոմիտաս կը հնչէ Սիտնիի փողոցներու մէջ, աւստրալիացի երգչուհիի կատարմամբ. միթէ այս նուածումին համնիլը հայրենասիրութեան կատարելիութիւն չէ...»

«Աստուած ինծի իմ չափովս տուած է», - ասիկա Արաքս Մանսուրեանի մօր յաճախ արտայայտած խօսքն էր, զոր ինչ եւս կը սիրէ կրկնել: Նոյն այս համոզումով ալ Արաքս Մանսուրեան կը մօտենայ այն հարցին, որ ան այսքան մեծ բարձունքներու հասնելով հանդերձ՝ ցարդ որեւէ կոչում չէ ստացած Հայաստանի հանրապետութենէն: Ան, իր մօտ 45 տարուան վաստակին համար, ընդամէնը երեք տարի առաջ ՀՀ Սիֆիւրքի նախարարութենէն ստացած է «Կոմիտաս»ի անուան շքանշանը եւ այդ է Հայաստանի հանրապետութեան ողջ գնահատականը... Բնականաբար որեւէ կոչում կամ շքանշան շնորհելով մեծատաղանդ երգչուհին, անոր բարձր վարկանիշին վրայ բան չի կրնար աւելցնել, սակայն մենք արդար կոչում տալով նման արուեստագէտին կը բարձրացնենք մե՛ր երկրին վարկանիշը... եւ գուցէ այն ժամանակ Հայաստանի փողոցներու մէջ ալ մարդիկ դրամ վաստակելու համար սկսին Կոմիտաս երգելու...»

Նայիրի Մկրտիչեան- Տաղեան

Միւս էք կը հովանաւորին Միւր եւ Միւր. Միրին եւ Միւր Մաժակեան

ANI BAKERY LTD
ԱՆԻ ՓՈԿՊԱՆ

**Middle Eastern Pizza
Lahmajoun**

Մեծականատեր՝ Արսեն Տապաղեան

Ուր կը գտնեք հայկական եւ արաբական լահմաճունի տեսակներ՝ փոքր եւ բնական չափերով։ Լահմաճունը կը պատրաստենք մեր չափերով եւ յաճախորդներուն պահանջքին համաձայն։ Միսը իրեւում կամ մեզմէ։ Կը պատրաստենք եւ կը ծախենք նաեւ թահինով հաց։ Միշտ պատրաստ ենք ձեր ապսպրանքներուն գոհացում տալու ուրախ եւ տխուր առիթներով։

**Փորձեցեք եւ
գոհ պիտի մևաք**

**Հասցե՝ 112 Crockford blv. unit 2 Scarborough, Ontario M1R 3C3
հեռախոս՝ 416-285-7164 հեռապատճեն՝ 416-756-3802**

**Բաց ենք շաբաթը վեց օր, Կիրակի մինչեւ կեսօրեւ ետք՝ ժամը 2:00
(Երկուշաբթի փակ)**

**«Ինձ յաջողութեց իմ երգերով Հայաստանից ձայն տանել Սփիհոք
եւ հպարտութիւն բերել հայրենիք»
Ռուբէ Մաթեւոսեանի ծննդեան 70-ամեակ
եւ բեմական կեանի 50-ամեակը:**

Հայաստանի եւ Սփիւռքի մէջ հանրաճանաչ մէծանուն երգիչ Ռուբէն Մաթեւոսեան այս տարի նշեց իր ծննդեան 70-ամեակը եւ բեմական կեանքին 50-ամեակը: Այս առիթով «Հորիզոն»ը զրուցեց բազմաթիւ կոչումներու եւ Հայաստանի ամենաբարձր շքանշաններու արժանացած վաստակաւոր երգիչին հետ, որ ինքնինք կը համարէ գնահատուած եւ երջանիկ արուեստագէտ:

Հարցում-Պրն. Մաթեւոսեան, լրացաւ ձեր ծննդեան 70-ամեակը եւ բեմական կեանքի 50-ամեակը, յետադրա հայեացէն ի՞նչ կ'ըսէք այդ մասին:

Պատասխան- Այո՛, ինչ արել եմ պատմութիւն է, արձանագրուած փաստ, որ ես 50 տարի եղել եմ խոնջ մշակ, հայ երգարուեստի եւ հայ երգի տարածող: Շատ հպարտ եմ եւ երջանիկ, որ ինձ յաջողուեց լինել աշխարհի բոլոր ցամաքամասերում, երգել հայ բոլոր գաղթօճախներում, որտեղ ապրում է գէթ մէկ հայ: Կարողացայ 900-ից աւելի երգեր ձայնագրել Հայաստանի ուստիոյում, եւ այդ բոլոր ձայնագրութիւնները այսօր սրբութիւն պահում են յատկապէս Հանրային ուստիոյի ձայնադարանի «Ոսկէ ֆոնտ»ում: Ուրախ եմ, որ երգեցի Հայաստանի բոլոր նուագախմբերի հետ, բոլոր երաժշտահանների հետ, որոնք նաեւ երգեր գրեցին յատուկ ինձ համար: Երջանիկ եմ, որ ինձ բախտ վիճակուեց ելոյթ ունենալ նաեւ օտար նուագախմբերի հետ :

Իմ հիմնական աշխատավայրը եղել է, մնում է եւ կը մնայ՝ Հայաստանի երաժշտական աշխարհի առաջնեկը, այսինքն՝ Հայաստանի ուստիոյի «Մերանկուեանի անուան ժողովրդական գործիքների վաստակաւոր անսամբլ»ը, որտեղ ես ծնուեցի իբրև երգիչ եւ որտեղ ես 1995 թուականից առ այսօր աշխատում եմ որպէս գեղարուեստական կեկավար:

Շատ երջանիկ մարդ եմ իբրև

արուեստագէտ, կարծում եմ ինձ յաջողուեց իմ երգերով Հայաստանից ձայն տանել Սփիւռք եւ հպարտութիւն բերել հայրենիք. Իմ ձայնը հասաւ իւրաքանչիւր հայի հոգուն, գիտակցութեանը, էռութեանը, եւ ես իմ երգով մասնակից գարձայ նրանց կեանքի տարբեր հանգրուաններին:

Արուեստագէտի համար աւելի մէծ երջանկութիւն է երբ նրա գործունէութիւնը արժանանում է համընդհանուր ճանաչման ու խրախուսանքի ծափակարութեան: Ես այդ հաճոյքը վայելել եմ լիարժէք եւ այսօր շարունակում եմ վայելել: Չեմ ապրել մեծամիտ լինելով, բայց կարողացել եմ արժեւորել յատկապէս Հայաստանից երգելու իմ հպարտութիւնը: Ուրիշ իմաստ ունի երբ Հայաստանի ձայնն է գնացել Սփիւռք՝ ելոյթ ունենալու եւ երգելու. «Ես ոչ անտուն եմ, ոչ էլ տարագիր, ունեմ հանգրուան, ունեմ օթեւան...», այդ օթեւանը ինձ համար Հայաստան աշխարհն է, երեւանն է, ի՞մ ընտանիքը, ի՞մ տունը, ի՞մ աշխատավայրը:

Արժանացել եմ բազմաթիւ շքանշանների, վերջինը՝ երբ ՀՀ նախագահի կողմէ պարգևեատրուեցի ՀՀ Ս. Մեսրոպ Մաշտոց շքանշանով: Իմ կատարած

50 տարիների համար այդպէս շնորհաւորեցին ինձ եւ կարեւորեցին իմ լինելի լիութիւնը: Կարող եմ ասել որ գնահատուած արուեստագէտ եմ եղել:

Հարցում- Ձեր սերնդակից արուեստագէտներէն շատեր դժուար տարիներուն հեռացան Հայաստանին, դուք ինչպէ՞ս կրցաք գոյատեւել Հայաստանի մէջ:

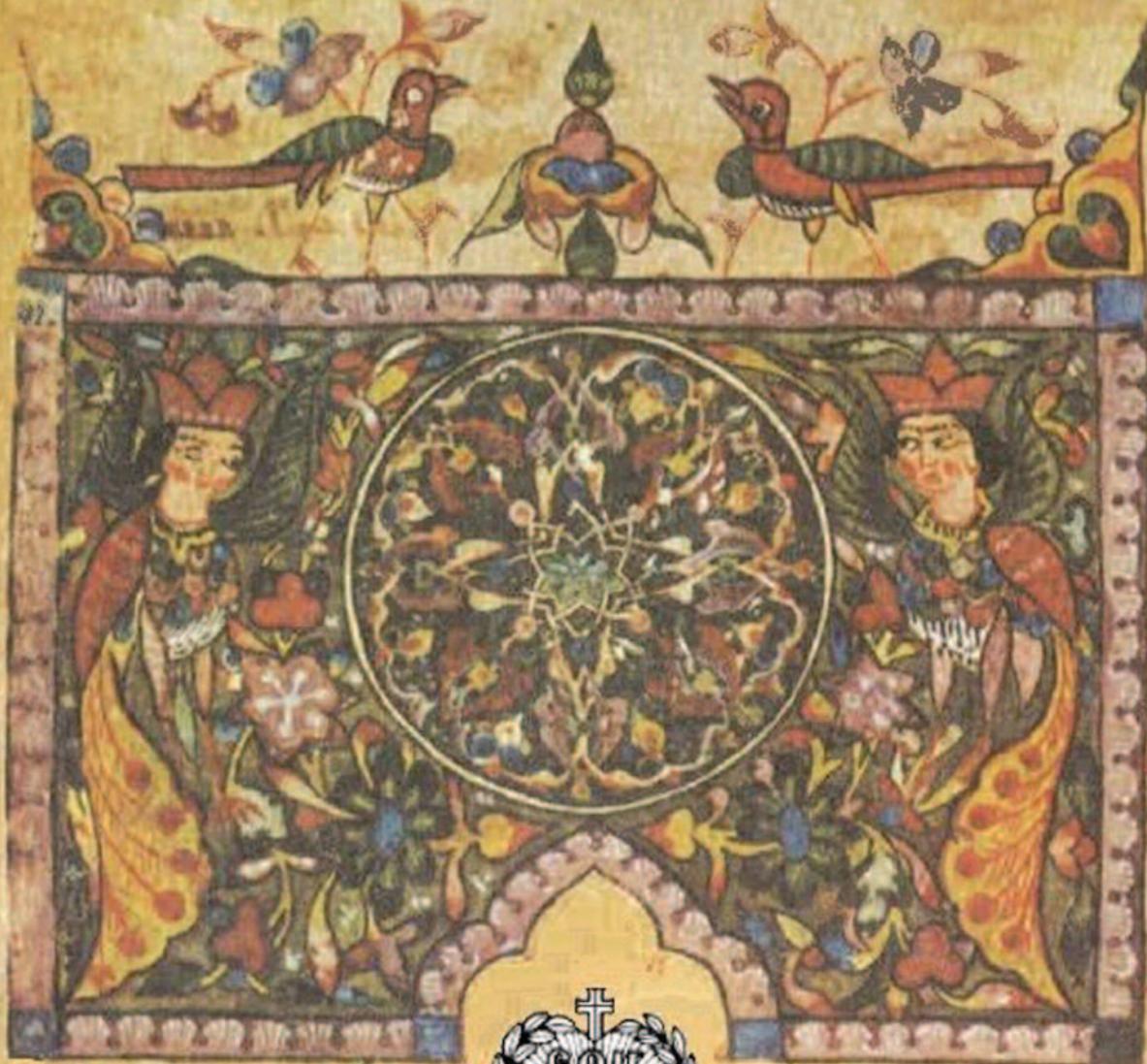
Պատասխան- Նա ով գիտակցել է իր լինելի ութեան կարեւորութիւնը Հայաստանում, նա չի հեռացել Հայաստանից: Ես չեմ մտածում՝ ուր հաց այնտեղ կաց, ես մնացի, պայքարեցի, դողացի ցրտից, սակայն իմ մէջ ջերմութիւն գտաւ իմ երգը, կամքը՝ ոչ թէ ապրելու, այլ արարելու, նորից հայրենիքը ոտքի կանգնեցնելու եւ հայ արուեստի ջատագովը մնալու կարեւորութիւնը:

Ես իմ Սփիւռքի հանդիսատեսի համար երգում եմ դրսում եւ վերագանգում եմ նոր կեանքով, նոր աւիւնով, որպէս կեանքի նոր արարումներ լինեն:

Յետոյ ես իմ երգերը ո՞ւմ թողնէի գնայի: Իմ ձայնը երեւանին էր հարկաւոր:

Հարցում- Հայ երգը ինչպիսի՞ն է պյար: Արդ-

Այս էք կը հովանառու Մէր եւ Միկ. Յակոբ եւ Միսահր Մէր Քաջարութեան

ՕՍ-ի Մոնթրեալի

Սույն մասնաճիւղի վարչութիւնը
իր բոլոր անդամներուն անունով

կը շնորհաւորէ ձեր

Նոր Տարին եւ Սուրբ Ծննդը:

Թող 2013-ը ձեզի համար ըլլայ՝
բարեքեր տարի մը:

Ֆլորա Մարտիրոսեան, անուն մը որ միշտ պիտի յիշուի

Նոյեմբեր 20, 2012-ին, 55 տարեկան հասակին, Լոս Անձելըսի մէջ իր մահկանացուն կնքեց հայկական ժողովրդային երգերու լաւագոյն մեկնաբաններէն՝ Ֆլորա Մարիստանը:

Ֆլորա ծնած է 1957թ. Փետրուար 5-ին Գիւմրի:

Աւարտած է Գիւմրիի Արմէն Տիգրանեանի անուան երաժշտական դպրոցը:

1973-ին, «Գարուն-73» երաժշտական մրցոյթին, 800 մասնակիցներու մէջն ընտրուած է առաջին:

1973-էն սկսեալ սկսած է հանդէս գալ «Հանրապետական» ռատիոյով եւ պետական հեռուստատեսութեամբ: Այնուհետեւ՝ ուսումը երաժշտանոցի մէջ շարունակելու համար տեղափոխուած է Երևան:

1978-ին Գերմանիոյ Համապուրկ քաղաքին մէջ կայացած միջազգային փառատօնին կը դառնայ մրցանակակիր: Գուսան Աշոտի «Ծովաստղիկը» Ֆլորա Մարտիրոսեանի կատարմամբ 15 տարի շարունակ ընտրուած է որպէս տարուան լաւագոյն երգ: Ելոյթներ ունեցած է աշխարհի ավելի քան 60 երկիրներու մէջ:

1989-ին կ'ամուսնանայ եւ կը բախտաւորուի 2 երեխաներով: 1991-ին կը մեկնի Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ: Հայրենիք վերադառնալով, 1997-2001 կը ղեկավարէ Արմէն Տիգրանեանի անուան երաժշտական դպրոցը:

2002-ին Լոս Անձելըսի Հոլիվուտ եւ Պրապէնք քաղաքներուն մէջ կը հիմնէ Կոմիտասի անուան երաժշտական դպրոցները:

2006-2007-ին, առաջին անգամ ըլլալով, Հայաստանի մէջ կը կազմակերպէ «Կոմիտաս» համահայկական միջազգային մրցոյթը, որուն կը մասնակցին չուրջ 2000 հայ երեխայ, Հայաստանէն եւ արտասահմանէն:

2007-ին հիմնած է «Artists for peace» բարեգործական հիմնադրամը, որուն մէջ ընդգրկուած են աշխարհահռչակ հօֆ նոյն բարձունքի վրա՞յ է:

Պատասխան-իմ գիտակցութեան մէջ հայ երգը իր տեղը չի զիջել որեւէ մի բանի: Այսօր հայ երգի քարոզչական քաղաքականութիւնը ստեղծում է պատրանք, որ նա վատ վիճակում է գտնուում: Ռէ, հայ երգը միշտ էլ ծաղկունք է ապրել, միշտ էլ ծաղկել է, հայ երգը միշտ էլ ոգեւորել է երգիչներին, միշտ էլ հնչել է: Ուրիշ խնդիր է, թէ ինչու շատ չի խօսուուն այդ մասին, դա վիճայարոյց հարց է, եւ կարծում եմ կարիք ունի ոչ միայն ուշադրութեան, այլեւ՝ պետական միջնորդութեան:

Ինձ համար արժէքները երգեք չեն դադարել գոյութիւն ունենալուց: Ես չեմ մտածում թէ Արմենակ Շահմուրատեանը 19-րդ դարու երգիչ էր, կամ 20-րդ դարի առաջին կէսի երգիչ: Ռէ, ես մտածում եմ, որ նա մի մեծ երեւոյթ էր: Ես չեմ մտածում, որ Գոհար Գասպարեանը այսօր մեզ հետ չի ապրում, նա մնայուն է եւ բոլոր ժամանակների համար կը մնայ ամենամեծ երգչուհին: Նա անկրկնելի մի երեւոյթ է, բնութեան առեղծուած:

Տարիներ անց, երբ չեն լինի շատերը եւ հանրագումարի կը բերեն հայ երգը, այն ժամանակ ամէն մարդ կը զբաղեցնի այն տեղը որին ինքը արժանի է:

Երգիչ-երգչուհիներ, հոլիվուտեան ասաղեր՝ արուեստի ուժով իրենց ձայնը միացնելու Հայոց Յեղասպանութեան ճանաչման եւ աշխարհի մէջ տեղի ունեցած նման կարգի ոճրագործութիւններուն ոչ՝ «Այլեւս երեք» ըսելու համար:

2011-ի Նոյեմբեր 1-ին Լոս Անձելըսի «Գիպսըն» համերգասրահին մէջ տեղի ունեցալ իր համերգը, որուն մասնակցեցան՝ Սթիվի Ուոնտարը, Չաքա-Խանը, Էրիք Պենեթը, Պոպի Պրաունը եւ ուրիշներ: Համերգի ընթացքին Ֆլորա Մարտիրոսեանին յանձնուած է Միացեալ Նահանգներու գոնկրէսական Պրատ Շերմընի յատուկ պատուողիրը՝ հայ համայնքին մշակութային անդնահատելի ծառայութիւններ մատուցելու եւ երգի միջոցով համայն աշխարհին խաղաղութեան կոչ ընելու համար:

Հարցում- Դուք մինչեւ այսօր կը դասաւանդէք, ձեր ուսանողներուն ի՞նչ սկզբունքներով յառաջանալու խորհուրդ կու տաք:

Պատասխան- Նախ հասկանալ թէ ի՞նչ են երգում իրենք: Երկրորդ՝ նույիրուած լինել եւ գիտակցել, որ ժողովրդական երգ ասելը նշանակում է մի ողջ ժողովուրդի հոգեւոր կարողութիւն, հոգեւոր եւ հայեցի մտածելակերպ, որովհետեւ եթէ դու ունես մայրենի լեզու, ապա ունես մայրենի երգեցողութիւն: Քո սեփական գպրոցը, քո ազգի պատիւր բարձր պահելու համար դու պէտք է գիտակցես, որ այդ երգը մեզ համել է եթէ ոչ աւելի վաղնջական ժամանակներից, ապա գրանցուած 5-րդ դարից: Կա՞յ որեւէ ազգ, որ ունի հինգերորդ դարից հասած երաժշտական որեւէ դարձուածք, ի հարկէ ո՞չ, միայն հայերը: Մենք ուրախ ենք, որ մեզ երգեր են գրել Մեսրոպ Մաշտոցը, Սահակ Պարթեւը, Մովսէս Խորենացին: Այդ երեքի անունը բաւական է հասկանալու, որ մեր երգը գալիս է 5-րդ դարից:

Նրանք պէտք է իմանան ի՞նչ են կատարում, ո՞ւմ համար են կատարում, ինչի՞ համար են կատարում եւ ինչն են կարեւորում իրենց կեանքում:

Զրոյց վարեց՝ Նայիրի Մկրտիչեան-Տաղեան

Միա էջը կը հովանաւորեն Միք եւ Միք. Միքու Մարգարեան

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱՎՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

FONDATION HAYASTAN CANADA INC.
HAYASTAN FOUNDATION CANADA INC.

Ծնորհաւոր Նոր Տարի Եւ Ո. Ծնունդ

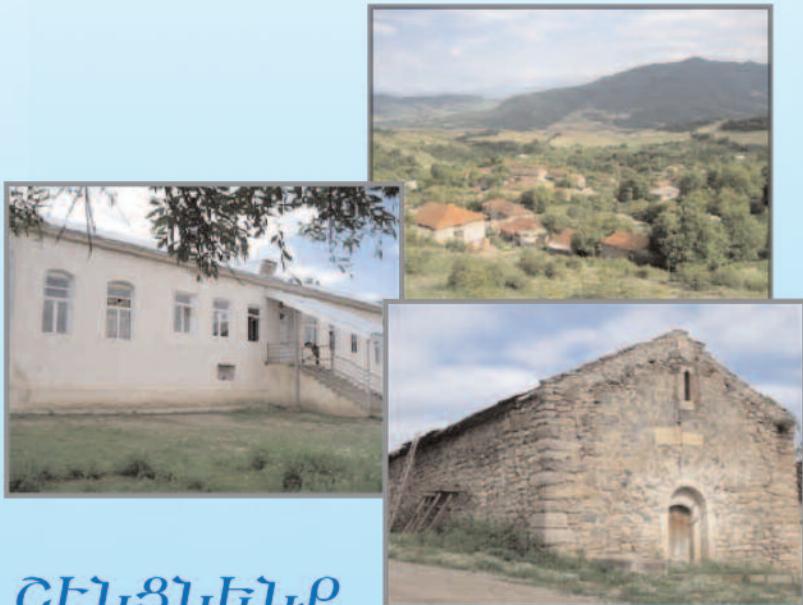
ՀՀ Հիմնադրամի Մոնթերէալի մասնաճիւղը Նոր Տարուան եւ Սրբ. Ծննդեան Տօնին առթիւ կը շնորհաւորէ իր նուիրատուներուն, բարերարներուն եւ բոլոր անոնց որոնք կը շարունակեն նեցուկ հանդիսանալ մեր տարեկան հանգանկութեան:

Անցնող 20 տարիներու ընթացքին շնորհիւ մեր նուիրատուներուն ներդրումին մասնաճիւղս իրագործած է 14 գլխաւոր ծրագիրներ որոնց արժեքը կը հաշուէ աւելի քան 3,250 000.00 ամերիկեան տոլար:

Այս տարի մեր մասնաճիւղը, Արցախի Ազգերան շրջանի Խանց գիւղին մէջ պիտի կարուցե Քամայնքային կեդրոն մը որը պիտի արժէ 260 000 ամերիկեան տոլար. մեր մասնաճիւղին խումբ մը մասնագիտացած երիտասարդուհիներ կազմակերպեցին երիտասարդներուն յատուկ ձեռնարկ մը “COCKTAILS FOR A CAUSE” խորագրով որուն հասոյթը տրամադրեցին սոյն ծրագրին: Մենք կը հաւատանք մեր երիտասարդներու կարողութեան եւ կը յուսանք որ նման ձեռնարկեն յաճախ կազմակերպեն եւ առիթը ստեղծեն իրար ճանչնալու եւ գիրար քաջալերելու:

Ծնորհակալութիւն եւ լաւագոյն մաղթանքներ

Հ.Հ. Հիմնադրամի Մոնթերէալի
Վարչութիւն 2012

Բարերարներ Տեր եւ Տիկ. Վրեժ եւ Խմաստուիի Նիկողոսեաններ
2 տարուան ընթացքին 225 000.00 տոլար
նուիրած են ՀՀ Հիմնադրամին

ԸՆՑՆԵՆՔ ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ

Fondation Hayastan Canada Inc.

2340 Chemin Lucerne #30
Ville Mont-Royal, Qc. H3R 2J8
Tél.: 514 738-3530 • Fax: 514 738-2622

Ձեր տուրք գերծ նուիրատուութիւնը կրնաք կատարել եւ որկել գրուած անունին եւ հասցեին:

KOHAR

Բոլոր ժամանակներու հայկական Սիրուած Երգեր

ԳՈՀԱՐ ԿԸ ԶԳԼԽԵ ՀԱՐԱՒՅՑԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՆ

Ինը համերգներ Որոնք Ամրապնդեցին հայ ոգին ու Անցան Պատմութեան

Հարաւային Ամերիկայի հայերը 25 օրեր ապրեցան ԳՈՀԱՐի մոգական ներկայութիւնը: Մոնթեվիտեոյի, Պուէնոս Այրեսի, Գորտոպայի եւ Սաօ Փառվոյի հայրենաբաղձ հայութեան միտքն ու հոգին մշտապէս դրոշմուած պիտի մնան ԳՈՀԱՐի մատուցած հայ հարազատ երգին հնայինք:

Հոկտեմբեր 23ին եւ 24ին Սոնթեվիտեոյի, 27ին, 28ին եւ 29ին Պուէնոս Այրեսի, Սույնը 3ին Գորտոպայի եւ 9ին, 10ին եւ 11ին Սաօ Փառվոյի մեր տասնեակ հազարաւոր հայրենակիցները դեռ երկարորեն պիտի յիշեն ԳՈՀԱՐի մատուցած բարձրածաշակ ու բժախնդորեն պատրաստուած յայտագիրը, որ բոլորին վկայութեամբ ամնախոնքաց էր եւ անկրկնելի: Հայ հանդիսատեսը յոտնկայս ծափողոյններով կը թնդացներ դահլիճը, պանծացնելով հայ հարազատ երգն ու երաժշտութիւնը եւ արտայայտելով իր սերն ու կարօտը: Իսկ տեղացի ներկաները, ինչպէս Ուրուկուայի հանրապետութեան նախագահ Խոստ Սուխիրան եւ իր տիկինը, ակնյայտօրեն կ'ընթոշինելին համերգներուն իւրաքանչիւր վայրկեանը, հիացումի բացազնութիւններով արտայայտելով իրենց զմայլանքը: Հեռաւոր Գորտոպայի փորբարի բայց ազգային բացարիկ ոգիի տէր գաղութի անդամները հայկական դրոշակներով բաղադրի մուտքին հրապարակաւ դիմաւորեցին ԳՈՀԱՐի անդամները արտայայտելով իրենց սերն ու յարգանքը: Իսկ պրազիլահայերը հրավառութեամբ դիմաւորեցին ԳՈՀԱՐի պատուիրակութիւնը անոնց իշեւանած պանդոկին մուտքին:

Բոլոր ժամանակներու սիրուած հայկական երգերու ԳՈՀԱՐի յայտագիրը յաւելեալ փայլ ստացած էր յատկապէս այս համերգային շրջագայութեան համար նշակուած երգերով, որոնք հանդիսատեսին փոխանցուեցան ԳՈՀԱՐի 170 անդամներուն գերազանց կատարումով: Յայտագիրը կ'ընդգրկէ նաեւ լատին-ամերիկան երգեր, ինչպէս «Սաս Բէ Նատա», «Կարօթա Տէ Իփանեմ» եւ «Ամրուրէ Տօ Պրազիլ»: Յուզումի ու կարօսի արցումները կը փայլատակէին Մոնթեվիտեոյի եւ Պուէնոս Այրեսի մեր հայրենաբաղձ հայրենակիցներուն պայծառ աչքերուն մէջ, երբ Ուրուկուայի ծնունդ «Լա Թոնկարսիթա»ին եւ հայ պանդուստին հարազատ «Քարաւան»ին միաձոյլ նշակունք հարազատ թարգմանը կը հանդիսանար Հարաւային Ամերիկայի մէջ հարիւրամեակտ մը ի վեր կայ հաստատած մեր հարազատներուն ապրումներուն:

Չորս բաղադրութեան մէջ հաստատուած մեր հայրենակիցները երջանկութեան եւ թախիծի, հպարտութեան եւ կարօսի իրենց արտայայտութիւններով կը յայտնէին ոչ միայն իրենց գերազոյն գնահատանքը ԳՈՀԱՐին հանդէպ, այլև իրենց կառչածութիւնը հայկական մշակոյթին ու մանաւանդ երգարութեստին: Բոլոր համերգներուն ամէնէն յիշարժան տեսարաններուն մին, հանդիսատեսներուն պրտանց ու ոգեւորիչ մասնակցութիւնն էր համերգին. դահլիճին դիմաց ու նրբանցներուն մէջ հայու հպարտ ոգիով առցուն երիտասարդ տղաք ու աղջիկներ խորխստ պար կը բռնէին, ուրիշներ մեծ եռանդով կը ծայնակցէին երգչախումբին եւ մեներգիչներուն, եւ բոլորն ալ թնդացող ծափողոյններով կ'արտայայտին իրենց գնահատանք իւրաքանչիւր երգի կատարումն ետք:

Խանդավառութեան գագաբնակետը միշտ «Վերականգնիր Կիլիկիա»ն էր: Իրավանչիլ համերգի, հազարաւոր կիլիկեան դրօշներու ծածանումով մեր չնաղ Կիլիկիան մարմնն ու հոգի կը ստանար Հարաւային Ամերիկայի մէջ: Կորուսեալ մեր դրախտը, երգին իրավանչիլ բարին հետ երաժշտական ամեն մէկ խազին ու մեն մի դոչի փողփողումին հետ տուն կը կանչէր իր հարազատ զաւակները: Հարաւային Ամերիկայի հայահոծ խաղաներուն մէջ, Կիլիկիոյ դրօշներուն փողփողումին ներքոյ, սրահներուն պատերուն վրայ լուսարձակութցան մաքառդ Ա.Բ.Գ.-ին փառապանծ տառերը: Այս համերգներուն իրայատկութիւնն էր իրավանչիլ երգի ընկերակցող բարձրաճաշակ տեսահոլովակներու ցուցադրութիւնը:

ԳՈՒԱՐ կրկին ու կրկին անգամ հրապուրեց սփիւրքահայ հանդիսատեսը, որուն համար հայ երգը գեղարուեստի սովորական արտայայտութիւն նը չէ: Հայ երգը մեր ազգային զգացումներուն ամենեն կատարեալ թարգմանն է, մեր հոգիին հայելին, մեր անցեալին ոգեկոչումը ու հայ մնալու մեր պայքարին շեփորումը: ահաւասիկ այս պատճառով է որ ԳՈՒԱՐի յայտագիրին բոլոր երգերն ու կատարումները, ըլլան անոնք խնճային թէ անհատական, պար թէ երաժշտութիւն, ընդունութցան անօրինակ խանդավառութեամբ եւ կրկնումի անընդհատ խնդրաններով:

ԳՈՒԱՐ բեղուն արգասիին է հայ նշակոյի մեկենաս Յարութ Խաչատուրեանի մտայլացումին, որ 15 տարիներէ ի վեր, իր երայներուն հետ ամբողջովին կը հովանաւորէ ԳՈՒԱՐի բոլոր գործունեութիւնները, ի յիշատակ իր հօր՝ Արած Խաչատուրեանի եւ ի յարգանս իր մօր՝ Գոհար Խաչատուրեանի:

Հարաւ-ամերիկեան համերգներուն փառապանծ աւարտը ապացուցեց, թէ ԳՈՒԱՐ սիմֆոնիֆ նուազախումբին, երգչախումբին ու պարախումբին 2002ին մեկնարկած համերգային շրջագայութիւնները դէպի Սփիւրի հայաշունչ գաղութները, ոգի ու եռամդ ներշնչեցին այն բոլոր գաղութներուն ուր անոնք ելոյթ ունեցան պանծացնելով Կիլիկեան դրօշները, Ա.Բ.Գ.-ը, հայ երգն ու երաժշտութիւնը:

Հայ Մշակոյի շրջուն դեսպանին պանծակի երթը կը շարունակուի:

Հայաստանեան պատկերներ

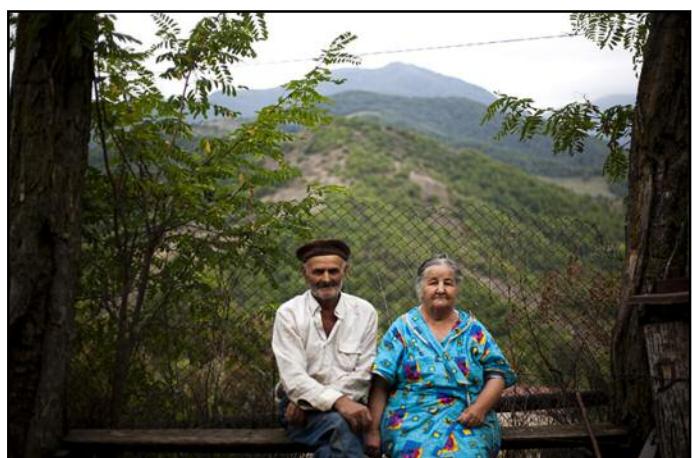
Եռլիա Գրիգորեանցի ուսպնեակով

Այս էջը կը հովանաւորեմ Մեր ու Միք. Դասաւորք եւ Հորի Դասաւորան

Արցախեան պատկերներ

Ինձա Մխիթարեանի ոսպնեակով

Այս էջը կը հովանաւորեմ Ադր ու Ամր. Խեր ու Զիյ Նարզարեան

Սիրելի
ՀՕՄՈՒԹԻՆԵՌ
Ու ԽաչուհինեՌ,
Անգին ՀամակիրնեՌ,
Անհամար ՆորատունեՌ
Ու ԲարերանեՌ, Աշխարհացրի
ՀարազատնեՌ ի Սփիռս Աշխարհի.

ՅԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 2013 ԹԻՒԾ

Կու գայ նշելու ՀՕՄ-ի գործունէութեան 103րդ տարին:
Դամայն մարդկութեան ղիմազրաւած դժուարին այս օրերուն,
ամէն մէկ ցամաքանասի վրայ
ՀՕՄ-ի միաւորներն ու համակիրները,
ինչպէս միշտ, այս տարի եւս կու գան վերանորոգելու իրենց
մարդասեր, ու միանգամայն ազգանուն՝ ուխտը:

Ամանորի եւ Ս. Ծննդեան ուրախ այս օրերուն, յեփադարձ ակնարկով մը կ'երթեանք երկու բասնամեակներ առաջ երբ սկիզբ առաւ Ծնողազորկ երեխաներու հովանաւորման ծրագիրը՝ որուն 20ամեակը փոնեցինք սեպտեմբերին, Երեւանի մէջ:

Այսօր, մեր հոգափար հայեացքը ուղղուած է հասակ նեփած մեր որբերուն բարձրագոյն ուսման վրայ: Վյա կարիքը եւս գրիացնելու նպագակաւ, ՀՕՄ-ը հասպափած է Որբերու ուսման ծրագիրը՝ որը ի գործ կը դրուի խնամափար նուիրագուներու սրբաբուխ աշակցութեամբ:

Նոյն մփասեւեռումով, Սուրբոյ մեր հայ համայնքի դպրոցներն ու հայ դպրութիւնը վառ պահելու համար, Սուրբահայ վարժարաններու օժանդակութեան ֆոնդի ծիրէն ներս ՀՕՄ-ի հանգանակած 100,000 ամերիկեան դրամով բաշխուած է Սուրբոյ մէջ գործող հայկական 27 վարժարաններուն: Ցոյսով ենք, որ սուրբահայ մեր գաղութի բոլո՞ր դասպիտական հասպափութիւնները կը վերադառնան իրենց բնականոն աշխարհանքներուն:

Տօնական օրերու յուսադրիչ քրամադրութեամբ, ՀՕՄ-ի համահայկական ընդունակութեամբ, Ամանորի եւ Ս. Ծննդեան իր լաւագոյն մաղթանքներուն հետ, կը յայգնէ իր սրբագին շնորհակալութիւնն ու երախսպագիպութիւնը բոլո՞ր անոնց, որոնք մասնակցած են ու կը շարունակեն մասնակցիլ ՀՕՄ-ի համահայկական մարդասիրական ծրագիրներուն յաջող եւ ամբողջական իրականացման:

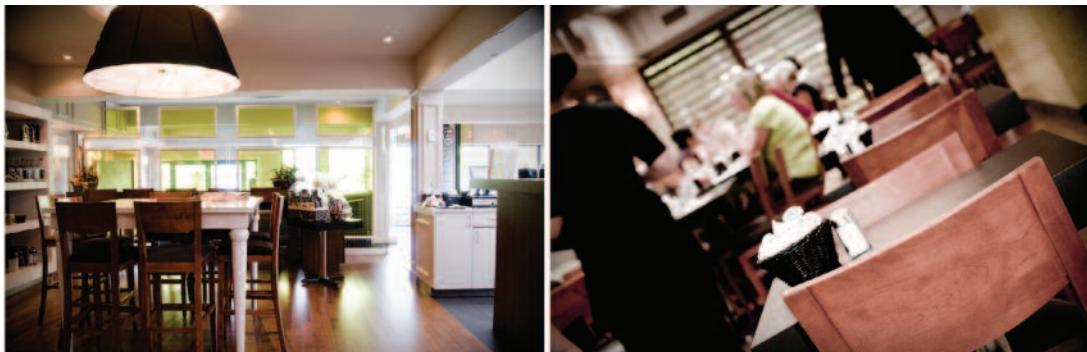
NOR COIF

coiffure | esthétique "elle et lui" |
épilation laser

4550, rue Salaberry
Montréal, Québec
H4S 1H4
514.337.4724

TOI MOI & CAFÉ®

Trois succursales pour mieux vous servir!

TM&C Laurier
244, Laurier Ouest
Montréal (Québec)
H2T 2N8

514-279-9599

TM&C Notre-Dame
2695, Notre-Dame Ouest
Montréal (Québec)
H3J 1N9

514-788-9599

TM&C Rosemère
220, boul. Labelle
Rosemère (Québec)
J7A 2H4

450-433-9599

*Si vous adorez
le café*

www.toimoicafe.com

Alarme
Trans-Canada

SATISFACTION GARANTIE

- réseaux téléphonique et informatique
- systèmes de surveillance par caméras
- feu - vol - gicleurs
- accès par carte
- membre CANASA
- nous opérons notre propre central homologué ULC grade "AAA"

RBQ 1519-8252-12
mikaelian@alarmeatc.com

(514) 274-9446
(888) 274-9446

Հայկական Հաստատութիւն

YOUR PARTY IS OUR PARTY

KHOREN MOURADIAN

KHORENMUSIC.COM

WWW.FACEBOOK.COM/KMOURADIAN

CALL TO BOOK: 519-240-9449

KM

GAREN Kassabian

Barrister and Solicitor

TEL (416) 443-9494

fax (416) 443-0575 • email: garen@bellnet.ca

Փաստաբան Կարեն Գասապեան կը տեղեկացնէ
իր յարգոյ յաճախորդներուն որ իր գրասենեակը
փոխադրուած է հետեւեալ հասցեին՝

Յարգելի հայրենակիցներ.
Եթե կը փափաքիք ձեր առողջութիւնը
յարատեւ, անյապաղ դիմեցեք մեզի:
Մեր նորատեսակ կօշիկները կը սպասեն ձեզի:

PIEDS FATIGUÉS? PLUS JAMAIS!

MEPHISTO vous offre un confort de marche optimal allié à un design moderne. La semelle intercalaire **SOFT-AIR**, extrêmement souple et flexible, réduit les chocs inhérents à la marche à un strict minimum. Ainsi, elle protège les pieds, soulage les disques et les articulations et favorise un climat sain à l'intérieur de la chaussure.

POUR LE CONFORT OPTIMAL
DE VOTRE PIED

MEPHISTO par TF FIRMA

Eaton Center	(514) 288-6006
Les Cours Mont-Royal	(514) 845-3007
Carrefour Laval	(450) 682-9315
Promenades St-Bruno	(450) 461-0400

Magasinez en ligne : www.tffirma.com

PIZZA ARMÉNIENNE
AROUCH
LAHMAJOUN

*Savoureuse,
fraîche et authentique! / Tasty,
Fresh and Authentic!*

*With 4 locations to
serve you better!
Next day delivery across Canada
T: 450-686-1092 / info@arouch.com*

www.arouch.com

917, rue Liège O.
Montréal, QC H3N 1B5
7 jours par semaine
de 9h à 18h

3467 St-Martin O.
Laval, QC H7T 1A2
Avec service au volant!
Lundi au vendredi de 8h à 20h
Samedi et dimanche de 8h à 18h

1600 boul. de Maisonneuve O.
(Guy-Concordia John Molson
School of Business)
Montréal, QC H3H 1J5
Lundi au vendredi de 8h à 22h
Samedi et dimanche de 9h à 21h

5216, chemin Côtes-Des-Neiges
Montréal, QC H3T 1X8
Lundi au Vendredi de 9h à 22h
Samedi et dimanche de 9h à 21h

Genocide Recognition and a Quest for Justice

By Harut Sassounian

In the immediate aftermath of the Armenian Genocide, most of the wretched survivors were scattered throughout the Middle East. They had no food, no shelter, and barely the clothes on their back. The first generation of survivors firmly believed that their nightmare would soon be over and that they would be able to return to their ancestral homeland in Western Armenia, from which they were so brutally uprooted.

On Aug. 10, 1920, the Treaty of Sèvres was signed by more than a dozen countries, including Great Britain, France, Italy, Japan, Turkey, and Armenia. These countries, large and small, committed to restoring justice to the long-suffering Armenian nation. The Treaty of Sèvres recognized Armenia's independence and asked U.S. President Woodrow Wilson to fix the borders between Armenia and Turkey. Unfortunately, this treaty was never ratified; the European powers abandoned their "Little Ally."

The newly established Republic of Armenia lasted only two years before being swallowed up by the Soviet Union and Turkey. The destitute refugees, abandoned to their tragic fate, were forced to settle down in permanent exile. In those early years, their first priority was survival, fending off starvation and disease.

Gradually, they rebuilt their lives, in new homes, churches, and schools. Engaging in lobbying activities or making political demands was the last thing on their minds. Every April 24, they would commemorate the start of the Armenian Genocide by gathering in church halls and offering prayers for the souls of the 1.5 million innocent victims of what was then known as the "Meds Yeghern," or Great Calamity.

President Barack Obama, for reasons of political expediency, revived that old Armenian term in his first two annual April 24 statements, even though, for the past 60 years, ever since Raphael Lemkin coined the term "genocide," Armenians have referred to those mass killings as "tseghasbanoutyoum" (genocide).

The succeeding generation, particularly after 1965—the 50th anniversary of the genocide—tried to break the wall of silence surrounding the greatest tragedy that befell their nation. Tens of thousands of Armenians, in communities throughout the world, held protest marches, wrote letters to government officials, and petitioned international organizations. The Turkish government, along with the rest of the world, initially turned a deaf ear to Armenian pleas for recognition of the long-forgotten genocide. But, as media outlets, world leaders, parliaments of various countries, and international organizations began acknowledging the genocide, Turkish leaders, astonished that the crimes perpetrated by their forefathers were still making headlines after so many decades, began pumping major resources into their campaign of denial, funding foreign scholars to distort the historical facts, engaging the services of powerful lobbying firms, and applying political and economic pressure on countries acknowledging the genocide.

Since 1965, the legislatures of more than 20 countries, including Canada, France, Germany, Italy, Switzerland, Belgium, Greece, Russia, Poland, Argentina, and Uruguay, have recognized the genocide. Even though it is commonly assumed that the United States has not acknowledged the genocide, the U.S. House of Representatives in 1975 and 1984 adopted resolutions commemorating the Armenian

Genocide. On April 22, 1981, President Ronald Reagan issued a presidential proclamation that specifically mentioned the genocide. The legislatures of 42 out of 50 U.S. states have adopted resolutions acknowledging the genocide. In fact, the U.S. government first acknowledged the genocide back in 1951, in a document submitted to the International Court of Justice, commonly known as the World Court. Furthermore, the UN Sub-Commission on Prevention of Discrimination and Protection of Minorities adopted a report in 1985, prepared by special rapporteur Benjamin Whitaker, acknowledging that the Armenian Genocide met the UN criteria for genocide. The European Parliament also adopted a resolution in 1987, recognizing the Armenian Genocide. Hundreds of Holocaust and genocide scholars have issued joint statements confirming the facts of the genocide.

After so many acknowledgments, the Armenian Genocide has become a universally recognized historical fact. Regrettably, despite such worldwide recognition, there are still a few major countries that have not yet recognized it. Those siding with the Turkish denialist state are not doing so due to lack of evidence or conviction, but, sadly, because of political expediency, with the intent of appeasing Turkey.

Armenians no longer need to convince the world that what took place during the years 1915-23 was in fact "the first genocide of the 20th century." However, a simple acknowledgment of what took place and a mere apology would not heal the wounds and undo the consequences of the genocide. Armenians are still waiting for justice to be served with a restoration of their historic rights and the return of their confiscated lands and properties.

In recent years, lawsuits have been filed in U.S. federal courts, securing millions of dollars from New York Life and French AXA insurance companies for unpaid claims to policy-holders who perished in the genocide. Several more lawsuits are pending against other insurance companies and banks to recover funds belonging to victims of the genocide.

In 1915, a centrally planned and executed attempt was made to uproot from its ancestral homeland and decimate an entire nation, depriving the survivors of their cultural heritage, as well as homes, lands, houses of worship, and personal properties. A gross injustice was perpetrated against the Armenian people, which entitles them, as in the case of the Jewish Holocaust, to just compensation for their enormous losses.

Restitution can take many forms. As an initial step, the Republic of Turkey could place under the jurisdiction of the Istanbul-based Armenian Patriarchate all Armenian churches and religious monuments that were expropriated and converted to mosques and warehouses or outright destroyed.

In the absence of any voluntary restitution by Turkey, Armenians could resort to litigation, seeking "restorative justice." In considering legal recourse, one should be mindful of the fact that the Armenian Genocide did neither start nor end in 1915. Large-scale genocidal acts were committed starting with Sultan Abdul Hamid's massacre of 300,000 Armenians from 1894-96; the subsequent killing of 30,000 Armenians in Adana in 1909; and the genocide of 1.5 million Armenians from 1915-23.

After the genocide, the Republic of Turkey continued the forced Turkification and deportation of tens of thousands of Armenians. Most of the early leaders of the Turkish

Սա է պահպանութեալ Արքա Արք. Հայութաւ Վայրի Հիմնական

JERUSALEM RESTAURANT

TAKE OUT
CATERING
BANQUET FACILITIES
416-490-7888

MEDITERRANEAN
BUFFET

Jerusalem Restaurant Leslie
4775 Leslie street,
Toronto, ON M2J 2K8
Tel.: (416) 490-7888

Jerusalem Restaurant Mississauga
1280 Matheson Blvd East
Mississauga, ON L4W 2Z7
Tel.: (416) 490-7888

Jerusalem Restaurant Eglinton
955 Eglinton Ave West
Toronto, ON M5C 2C4
416.783.6494

Murat Armutlu, CPA, C.A.

Vahagn Kapriyel Arapyan, CPA, CGA

*"it's not what you earn,
it's what you keep that counts."*

8009288	-87	600069	000
00000	900968	000	000
009876	-968968	970	000
-0988	980	-879686	000
-948	08980	9	000
-75	7685858	76858949	000
8867776	59	-----	000
0998977	7685888	87990030	000
995	7094048	0000000	000
00078	-879	67585775	000

- Financial Statement
- Management Consulting
- Government Subsidies
- Financial & Tax Consulting
- Bank Financing

Armutlu & Arapyan Inc.

6611 Boul. Thimens, St. Laurent, Qc, H4S 1W2

Tel: 514.855.0012 Fax: 514.855.0004

murat@armutlu.ca vka@arapyan.com

Republic were high-ranking Ottoman officials who had participated in perpetrating the genocide. This unbroken succession in leadership assured the continuity of the Ottomans' anti-Armenian policies. The Republic of Turkey, as the continuation of the Ottoman Empire, could therefore be held responsible for the genocide.

An important document, recently discovered in the U.S. archives, provides irrefutable evidence that the Republic of Turkey continued to uproot and exile the remnants of Armenians well into the 1930s, motivated by purely racist reasons. This document is a "Strictly Confidential" cable, dated March 2, 1934, and sent by U.S. Ambassador Robert P. Skinner from Ankara to the U.S. Secretary of State, reporting the deportation of Armenians from "the interior of Anatolia to Istanbul."

The U.S. ambassador wrote: "It is assumed by most of the deportees that their expulsion from their homes in Anatolia is a part of the Government's program of making Anatolia a pure Turkish district. They relate that the Turkish police, in towns and villages where Armenians lived, attempted to instigate local Moslem people to drive the Armenians away. ... The Armenians were told that they had to leave at once for Istanbul. They sold their possessions receiving for them ruinous prices. I have been told that cattle worth several hundred liras a head had been sold for as little as five liras a head. My informant stated that the Armenians were permitted to sell their property in order that not one of them could say that they were forced to abandon it. However, the sale under these conditions amounted to a practical abandonment."

The U.S. ambassador further reported: "The Armenians were obliged to walk from their villages to the railway and then they were shipped by train to Istanbul. ... The real reason for the deportations is unknown. ... It is likely, though, that their removal is simply one step in the government's avowed policy of making Anatolia purely Turkish."

In the 1920s and 1930s, thousands of Armenian survivors of the genocide were forced out of their homes in Cilicia and Western Armenia and relocated elsewhere in Turkey or neighboring countries. In the 1940s, these racist policies were followed by the Varlik Vergisi, the imposition of an exorbitant wealth tax on Armenians, Greeks, and Jews. And during the 1955 Istanbul pogroms, many Greeks, as well as some Armenians and Jews, were killed and their properties

confiscated. This continuation of massacres, genocide, and deportations highlights the existence of a long-term strategy implemented by successive Turkish regimes from the 1890s to more recent times in order to solve the "Armenian Question" with finality.

Consequently, the Republic of Turkey is legally liable for its own crimes against Armenians, as well as those committed by its Ottoman predecessors. Turkey inherited the assets of the Ottoman Empire and, therefore, must have also inherited its liabilities.

In recent years, Turkish officials, ignoring the verdicts of the 1919 Turkish Military Tribunals, have claimed that the Armenian Genocide could not be considered a genocide since there was not a court verdict to that effect. That argument was taken away from them once and for all on Dec. 12, 2007, when Switzerland's Federal Tribunal, the country's Supreme Court, confirmed a lower court's conviction of Turkish Party leader Dogu Perincek for denying the Armenian Genocide. This is the first time that the highest court of any country passed such a judgment on the Armenian Genocide, setting a precedent for all future legal action on the issue.

Finally, since Armenians often refer to their three sequential demands from Turkey—recognition of the genocide; reparations for their losses; and the return of their lands—Turks have come to believe that by denying the first demand—recognition—they will be blocking the other two demands that are sure to follow. Yet, commemorative resolutions adopted by the legislative bodies of various countries and statements on the genocide made by world leaders have no force of law, and therefore no legal consequence. Armenians, Turks, and others involved in this historical, and yet contemporary, issue must realize that the recognition of the Armenian Genocide, or the lack thereof, will neither enable nor deter its consideration by international legal institutions.

Once Turks realize that recognition by itself cannot and will not lead to other demands, they may no longer persist in their obsessive denial. Armenians, on the other hand, without waiting for any further recognition, can and should pursue their historic rights through legal channels, such as the International Court of Justice (where only states have jurisdiction), the European Court of Human Rights, and U.S. Federal Courts.

Justice, based on international law, must take its course.

Միա լեռ կը հովանապես Ճողժ էր Պարսկա Գալլուղթան

Fleuriste, Bonbonnières & Évènements

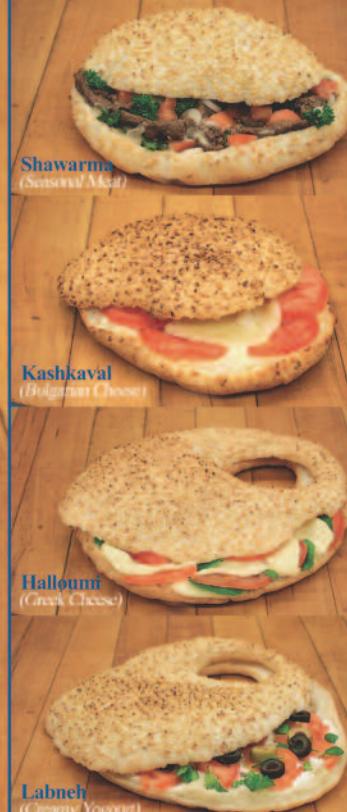

Aura Design est une entreprise familiale qui a débuté il y a 10 ans et qui ne cesse de grandir. Nous prenons soin de tous vos besoins décoratifs, des centres et nappes de tables, chaises, location de meubles et aussi des sacs cadeaux et arrangements de chocolats pour vos invités. Nous nous assurons de faire de votre imaginaire une réalité!

*Ask about our
Catering Specials!*

Falafel
(Ground Chickpeas & Fava Beans)

Haddad's

Mid-East Bakeries Inc.

Since 1994

Artisanal baked goods and catering
in the traditional Lebanese style.

4610 Dufferin Street, Unit 19B T.(416) 661-8998

Shifting the paradigm in Syria

By Mona Yacoubian

The United States must shift the paradigm on Syria. Escalating tensions between Syria and Turkey are the latest indicator that Syria's crisis is spiraling out of control. With Russia now pulled into the fray, the conflict has the potential to escalate significantly. Horrific violence inside Syria has dramatically increased civilian death tolls and sparked an exponential rise in refugee flows. The current policy debate largely focuses on the relative merits of providing (directly or indirectly) more sophisticated weapons to the opposition versus the establishment of a protected safe zone in northern Syria. Yet, these tactical military interventions carry significant downside risks. The deepening crisis between Syria and Turkey amid Syria's worsening civil conflict presents an important opportunity for U.S. leadership and diplomacy. Washington should seize on these latest developments to build a coalition for bringing an end to the violence and establishing a political solution to the Syrian crisis.

Further militarization of the Syrian conflict would exacerbate an already volatile situation on the ground, deepening and protracting Syria's sectarian civil war. Far from providing relief for innocent civilians, fueling the conflict with more arms risks further endangering civilians. The armed opposition's inability to unify and its continued radicalization as well as enduring divisions between key patrons, Qatar and Saudi Arabia, underscore the inherent risks of this option. Differences among Syria's various armed opposition groups, not to mention between Arabs and Kurds, could erupt into open hostilities in Syria's mounting chaos. Meanwhile, jihadist elements, while still a distinct minority, appear to be gaining influence.

Moreover, the arming process could pose a significant threat to U.S. national security interests given the difficulty of ensuring that the arms ultimately do not end up in the wrong hands. The blowback of U.S. interventions in Iraq in the 2000s and Afghanistan in the 1980s is a potent reminder of the risks. Experiences in Iraq and Afghanistan also suggest that arming the opposition will not necessarily confer greater U.S. influence on them should they come to power. Time and again, the United States has been confronted with the limits of its influence if it was garnered solely by supplying arms and in the absence of deeper political and strategic common interests.

Nor does channeling more sophisticated weaponry to the armed rebels guarantee that they will gain a strategic edge over the regime. Iran, Hezbollah, and Russia - the Syrian regime's primary patrons - would likely meet such an escalation with a commensurate upping of the ante. Already, Tehran has doubled down on its support for the regime since mid-July when the rebels mounted a successful attack against key elements of the regime and escalated the battle in Damascus and Aleppo. Likewise, Hezbollah has provided greater support to the Assad regime, reportedly sending fighters to train and possibly fight alongside the shabiha, Syria's sectarian paramilitary forces.

Establishing a safe zone in northern Syria will require a significant U.S. military commitment. The United States will necessarily need to play a leading role in disabling Syria's complex air defense systems, including batteries south of Damascus. Moreover, a safe zone will require a military presence (possibly Turkish or Arab) on the ground to defend the area. U.S. military involvement in Syria, even if limited to air strikes, likely would catalyze jihadist involvement in Syria, drawing more foreign fighters into an arena in which the United States is directly engaged.

Rather than pursue military options, the United States needs to build a broad-based coalition for a peaceful transition in Syria. It should seek to create conditions that will al-

ter the dynamic from militarization to diplomacy. The United States must resist the temptation to join a sectarian battle that threatens to engulf the region. It should tamp down sectarian tensions across the region, not play into them by viewing Syria solely via a sectarian prism that pits the region's Sunni powers against the arc of Shiite influence spearheaded by Iran.

Instead, the United States must rise above the violence and help provide a way out of the crisis. Washington should leverage the latest escalations - both inside Syria and regionally - to assert its leadership via NATO and the United Nations and shift the dynamic regionally and globally. It should seek to turn the real danger of a regional war into an opening for regional and global diplomacy backed by the credible threat of force via Article 5 of the NATO treaty should these efforts fail.

Several developments suggest the Syrian crisis may be at a turning point that translates to an opportunity for diplomacy. Certainly, the ratcheting up of tensions between Turkey, Syria, and Russia is the most prominent element. In addition, hostilities along the Lebanese border are mounting, while Hezbollah has deepened its involvement inside Syria. A recent threat by a Free Syrian Army commander to strike Hezbollah in its Beirut stronghold underscores the potential for broader instability. Hezbollah's recent drone flight over Israel raises the specter of an even wider conflagration. Meanwhile, Iraq has raised concerns that Syria's jihadist elements are invigorating Sunni extremists in Iraq (and vice versa). Jordan is bearing the stress of major refugee flows, stretching an already-taxed infrastructure and adding to the kingdom's mounting internal pressures.

Inside Syria, recent intra-Alawite clashes in the Assads' hometown hint at a possible shift away from the regime within the Alawite community. The internecine fighting among major Alawite clans suggests that the Alawites could be fracturing under pressure of the growing conflict with some key elements opting to abandon the regime. Unconfirmed rumors of Alawite military defections, if proven true, would be another indicator. At the same time, a softening of the opposition Syrian National Council's (with its admittedly minimal relevance in Syria today) position on transition by allowing that regime elements "without blood on their hands" could play a role, could provide the glimmer of an opening to a broader transition process.

The United States, together with its European allies, NATO, and the United Nations, must seize on these developments to work toward reversing the destructive dynamics at play inside Syria and threatening the region. Keying off these threats, Washington should take a leading role in launching a broad international effort, including Russia and China, to cease the violence and work toward a political transition in Syria. The structure and sequencing of this endeavor will no doubt be difficult. The venue might be an international conference alongside a regional forum that leverages the "Islamic Quartet" launched by Egyptian President Mohamed Morsi. Gaining the buy-in of key stakeholders, in the region and globally, will be essential. Standing behind this diplomatic effort is the very real possibility of NATO involvement in the conflict under Article 5 if hostilities between Syria and Turkey accelerate. But if successful, this effort could shift the long and difficult process of Syria's transition from one driven by violence to one driven by politics and diplomacy.

Mona Yacoubian is a Senior Advisor on the Middle East at the Stimson Center.

Մանաւութեան պատճեան Արքա Սույն Արքա առ Եղիսաբեան Առքա

BOULANGERIE SETA

Arménienne & Libanaise

Tél.: 514.333.0173

1555, rue Dudemaine
Montréal, QC H3M 1R2

Մեր յարգելի յաճախորդներուն
շնորհաւոր Ամասոր եւ
լաւագոյն մաղթանքներ

Une pharmacie complète au cœur de votre Loblaws! A complete pharmacy in your Loblaws!

Services offerts :

- Transfert rapide et facile des ordonnances
- Suivi et prise de tension artérielle
- Services aux personnes diabétiques
- Préparation de piluliers
- Livraison gratuite des ordonnances
- Contraception orale d'urgence

Offered services :

Quick and easy prescription transfers • Blood glucose monitoring
Help for diabetic people • Preparation of pill boxes
Free prescription delivery • Urgent oral contraceptives

*Au plaisir de
vous rencontrer!*

Meeting you will be my pleasure!

- Marie Kazarian

Pharmacienne-propriétaire
Pharmacist-owner

Marie Kazarian, Pharmacienne-propriétaire
affiliée à la bannière CENTRE Santé, est
la seule responsable de ces services.

PHARMACIE
MARIE KAZARIAN

Affiliée à la bannière
CENTRE Santé

Située dans le / Located in the Loblaws :
4849, boul. St-Jean, Pierrefonds
514 620-5529

Heures d'ouverture / Opening hours :
Lundi au vendredi / Monday to Friday : 9 h - 21 h
Samedi - dimanche / Saturday - Sunday : 9 h - 17 h

Մարի Գազարեան
Ղեղագործ / Սեփականատէր

Զրի առաքում

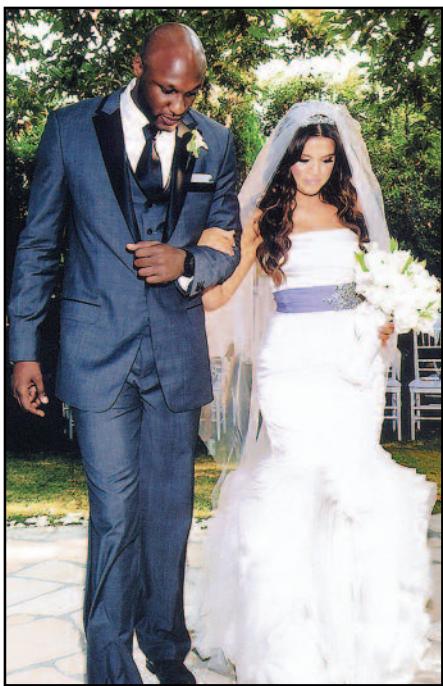
Keeping it Real

*Text Azzie Mekhitarian
Senior editor*

*Photo Courtesy of E! Entertainment
and Kardashian family archives*

*Whether you love them or hate them, when you hear the name Kardashian, chances are you have an opinion about them. The media has fallen under their enchantment, exasperatingly following every move they make. They are given more media coverage than any other celebrity, more magazine covers, more television shows and more interviews, all due to the tremendous response they garner every time they make an appearance. They have become a new type of American royalty. How did they become so successful? After all, they were not heiresses to an enormous fortune, nor do they have any particular talents. But they have managed to masterfully manipulate the all-important PR machine and thus have become ubiquitous in pop culture. Their colossal success says more about the current state of pop culture than about the Kardashian family. The bottom line is the Kardashian brand sells, and the public has been eating it up. But what exactly are they selling, who are these sultry girls, why is the public so interested in their lives and what does their popularity say about us? Well, who better to answer some of these questions than the outspoken sister of the pack - **Khloe Kardashian.***

Մասնակիության մասին պատմություն, կույտ և լավագույն բարեկամություն

Lamar Odom and Khloe on their wedding day, September 27, 2009

The television landscape has changed over the past decade with scripted entertainment being dominated by reality shows. With this new paradigm shift, our understanding of entertainment has been distorted from watching someone's creative vision come to life on television to watching someone's private daily existence displayed for the world. We have become a culture of voyeurs, taking pleasure in watching the mundane exaggerated for the sake of ratings, with each show full of hyper-sexualized, overly-processed personalities that have been spun through the PR machine and spit out as instant celebrities. And although we are far past the point of no return when it comes to reality being twisted into knots and presented as some hybrid type of entertainment, we just can't seem to get enough of the Kardashian girls. When *Keeping Up with the Kardashians* first premiered, it was assumed that it too would have its 15 minutes of fame, make some money and quietly disappear into the abyss of once popular reality shows. No one imagined that seven years later it would become the highest paid reality show with a monumental deal of \$40 million, spawn several spin-offs like *Khloe & Lamar* and *Kim & Kourtney Take New York*, and become an empire with popular product lines spread across the world. The Kardashians seem to have mastered the art of keeping the public interested and the

Khloe age five in a family photo with her father and siblings

much coveted skill of keeping ratings high. They are famous just for being famous. They have truly been a firestorm of unprecedented success, and Khloe Kardashian is at the center of this storm and loving every minute of it. She is known as the say-it-as-you-see-it sister. Viewers seem to respond to her boisterous personality positively and more often than not fans will profess that Khloe is their favorite of the clan. As we chat about fame and the advantages and disadvantage of it, I begin to understand why fans often say they relate most to Khloe. As prepared and scripted as most celebrities are for interviews, Khloe Kardashian comes across as an authentically honest person. "When I first did the show I had no idea anyone was going to like me because I am very blunt and honest or because I have a very big personality. I don't filter myself. I am who I am, and I don't really make apologies for who that is," she says. It appears that her personality comes across so well on television that viewers have begun to separate Khloe as distinct from the rest of the Kardashians, considering her a bit more real, a bit more like them.

Khloe has managed to navigate her fame in a way that makes sure that she appears glamorous yet down to earth and familiar to many of her fans. She does not fit into the stereotypical image of an unrealistically skinny model-type celebrity. On the contrary, she is

considered, for the entertainment world, a big girl. But this big girl who is not shy about talking about her weight was just on the cover of *Cosmopolitan* magazine. "I was floored when I was asked to do the cover of Cosmo. It really was an honor, especially because most people who are on the cover are a size zero or two. When they asked me I was a little surprised. I'm proud to show off my curves. I'm proud to be who I am and stay true to me. With the pressures of this industry it's so easy to fall into that cycle of going on a crazy diet, lose weight really fast, get plastic surgery or basically eat air and drink water. I'm proud of myself for standing up for real women." She continues, "I have such a strong family base. Having a strong heritage, I am Armenian, my father always drove into us that family is first and family is everything. I think knowing that, I always knew no matter what, what size I am or how tall I am, I will always have that family unit that will love me."

In fact, Khloe seems to be speaking to the realities of many young women, whether it is about weight and the pressures of fitting into Hollywood's ideal of beauty or about the recently much-publicized issue of being bullied. The way she addresses these issues shows that she is edgy, sharp, provocative and speaks from the heart. "I was bullied my entire life," she recalls, "I was always compared to my sisters. I was a very thin kid but during

Մի էղ կը հովանարձի Այր ու Ափ. Գրքոր ու Կրպի Շքիլում

the O.J. trial years I got much chubbier, and I think that had to do with the stress in my family, being sent back and forth between parents. There was just so much going on, and I was an emotional eater. I was always teased and tormented and it kind of made me have a thick skin." During the infamous O.J. Simpson trial Khloe was a child, but the lessons of that era have stayed with her into adulthood. Her father, Robert Kardashian, who passed away in 2003, was a close friend and attorney for O.J. Simpson. "When I look back now I would say the one thing I learned would be the foundation of loyalty and true friendship. My father and O.J. went to USC together and they were best friends; they were even roommates at one time. Learning those characteristics about my father that I might not have known because he passed away when I was so young, that's kind of inspiring because that's the kind of person I am. I am loyal until the end, and I really respect that about him," Khloe says. The O.J. Simpson trial really put the Kardashian name onto the public radar. But it was Kim Kardashian's widely viewed video of an intimate moment with her boyfriend that solidified the Kardashian clan as a novelty of posh west coast lifestyle, a novelty that should have passed into oblivion much like other socialites' moments of fame. But the Kardashian's unique looks, not to mention the matriarch's public relations savvy, kept the name in the public long enough for people to find some things to criticize, some things to hate and some things to like about the family. In short, Kris Jenner found a way to keep the public vested in the future of these unconventional beauties. She found a niche market for what they had to offer, the ultimate storyline for a culture of voyeurism – young, exotic, rich and playful women who offered the world a glimpse into the realities of their California lifestyle. The girls represented the epitome of contemporary culture as mixed kids born to an Armenian father and an American mother who grew up in a social circle that was full of very successful and famous people. Although it is clearly Kris Jenner's business sense that has catapulted the Kardashians into reality world fame, Khloe states, "Our business sense started with our father. People definitely perceive us as bratty rich girls, but my dad, from the day that we turned 16, pushed us to get jobs and we had to work on the weekends. We always had curfews; we were never al-

"I'm not saying I moved mountains, but I think that if I have some sort of voice and it's important to me and my culture, I want to help as much as I can," Kardashian says about playing a role in Genocide recognition.

lowed to be out later than 10, maybe 11. If I wanted something and I was under 16, I had to wash the car. We've always had chores, we've always had responsibilities. Kim and I both worked for my dad's company. I was a secretary and I slowly moved up to having other responsibilities and the same with Kim. We've always had jobs. We had a great work ethic, even in the summertime; we were never allowed to sleep in past ten o'clock even if we had nothing to do. Our mother, now that our father is gone, keeps that work ethic. My mom believes in us so much that it makes us believe in ourselves even more. Having your mother as your manager is kind of like a double-edged sword.

Of course you fight or bicker more because it's your mother, but definitely no one would believe in us more than our mom does."

By recently devoting an entire episode of *Khloe & Lamar* to the Armenian Genocide, in a span of half an hour, Khloe was able to draw the attention of millions of viewers to the issue of the Armenian Genocide, garnering responses from Armenians and non-Armenians alike. Clarifying her intentions with that episode she says, "My father was very vocal about it. Even today when an actual event in history is not recognized, the way people do not recognize the Armenian Genocide, it bothers me, and I wanted to do that episode in honor of my father. It was crazy how everything worked out. My husband, Lamar, was offered to play in Turkey, and I understand that the Turkish people of today had nothing to do with it, but still no one is speaking up, and I really had to speak up and give him my concerns. I am a proud Armenian, and I don't want people to think that because Lamar is playing for a Turkish team that I am going against my heritage. I'm really proud that I did it. I did teach a lot of people. People were saying they had never heard about an Armenian Genocide and because of the show they learned about it. I even heard, via

Twitter, that the following week some schools were actually teaching some of their classes about the Armenian Genocide because so many of the students were asking about it. I'm not saying I moved mountains, but I think that if I have some sort of voice and it's important to me and my culture, I want to help as much as I can." With an average of 2.5 million viewers, over seven million Twitter followers and six million Facebook fans, Khloe Kardashian may have moved a great number of people by her episode devoted to the Armenian Genocide. The Kardashians are often criticized for how they became famous, questioned about why they are famous and judged with a harshness reserved for tabloids, but it is clear that they have brought with them, on this ride of a lifetime, their pride in their Armenian heritage and a determination to prove critics and doubters wrong.

Recently, Khloe made some comments about modern womanhood that had talk show hosts in a frenzy about the role of a modern wife. Khloe moved with her husband, NBA star Lamar Odom, to Dallas when he was unexpectedly traded to the Mavericks. Many questioned her decision to give up her highly successful life in California to support Lamar's career. Her response was that she is a modern woman, and she supports her husband. The blogosphere and talk shows lit up with comments about the absurdity of a modern woman giving up her lifestyle to follow her husband's career. When I asked her about this she was clearly ready to answer. "I hold my marriage incredibly high, family to me is number one and will always be number one, and it was never a question; wherever Lamar goes, I am his wife and I will support him. It's just something that is embedded in me." Citing her heritage as a defining factor in her understanding of family and values she continues, explaining, "Those types of things aren't questioned, it's just what you do. Like, I cook for my husband every night. That's not a question, it's just something I do. You just make

Մի էք կը հովանարձե Այդ ու Այս. Կուժե Կայսը Պայմանական

Subscribe today

www.yerevanmagazine.com

or +1 818 507-7057

Surprise your friends and relatives.
Give a gift!

yerevan
A MAGAZINE WITH AN ACCENT

time for it." Without putting much thought into this simple answer, she has redefined who the modern American woman is for popular culture. It has shaken the notion that pop culture is averse to traditional roles and allows for a more lenient understanding of what is considered modern. It may sound like an overstatement, but talk show hosts were fiercely debating the merits of Khloe's comments on modern womanhood and as is common for talk shows, building an artificial narrative – the false dichotomy of either being ultra cold and modern or ultra suffocated and traditional. It put Khloe on the defensive, explaining her support for her husband. Recently, the couple moved back to California where Lamar will be playing for the team he was originally drafted by, the Los Angeles Clippers.

Everybody knows that with fame comes a price. To be constantly judged and criticized can take a toll on even the strongest individual. Khloe has had her share of this twisted part of fame as her husband has been the target of harsh criticisms about his less than stellar basketball season. Lamar Odom's career seemed to be derailed by his reality star-filled life. His performance on the court suffered, and many blamed his life with wife Khloe and the constant presence of camera crews. Khloe is quick to defend her husband. "People like to speculate about anything. Lamar was filming Keeping up with the Kardashians and Khloe & Lamar season one when he won his first two championships for the Lakers, as well as the first to be awarded Sixth Man of the Year in team history. So he did all that while he was filming. Every-

body's entitled to a bad season." Staying away from the barrage of negativity has become a norm for Khloe, who avoids reading tabloids and hearing the gossip about her life. The couple made the decision to not sign on for a third season of their highly successful show *Khloe & Lamar*. Khloe will still be filming Keeping Up with the Kardashians, working on the Sears Kardashian Kollection and will, in collaboration with Lamar, launch a limited edition fragrance for the holiday season called Untouchable Joy. "It's such a blessing that we are able to have this journey together," she says. "We are always appreciative; I think our father instilled that in us. You have to be appreciative because everything can stop in a blink of an eye."

The monumental sensation of the Kardashian brand is telling about what piques the interests of modern society. The Kardashian reality, their popularity and personas, have blurred the line between what is attainable for the average viewer. It is in this grey area that the Kardashians have built their empire. From the moment the public had a vested interest in them, whether that interest included wishing they would fail, watching their lives unfold in front of the world, or taking fashion cues from them, in that moment the Kardashians became a pop culture phenomenon, perhaps saying more about the state of popular culture than about themselves. "As of now, it's just a way of life and as long as we are blessed enough to have people who want to watch our show, we are having fun, and until it's not fun anymore we don't want to stop," she explains. It is undeniable that the

Kardashians have become a brand that sells everything from television shows to nail polish. Every move they make, every place they eat, every outfit they wear suddenly becomes a craze. Executives and product managers are aware of the Kardashian value and are willing to pay hefty sums to tie the name to their products. The money seems to flow with every move they make. Perhaps you can contest the social value of the Kardashians' success, question the reason for their fame, judge their apparent lack of talent, but their popularity and their monetary value cannot be contested. And if in modern society we judge the significance of something by its monetary value, then the Kardashians have most definitely proven they are very significant.

(This article was first published in Yerevan magazine's October 2012 issue)

Building an Empire

- *Keeping Up With the Kardashians* first aired in 2007. According to Neilson ratings, it averages over 3 million viewers per episode.

- It has lead to numerous spin-offs including *Khloe & Lamar*, *Kourtney & Kim Take New York*, *Khloe & Kim Take Miami*, and *The Spin Crowd*. There is another possible spin-off focusing on the two younger sisters, Kendall Jenner and Kylie Jenner, whose personal blogs and modeling careers have increased their popularity along with their chances of getting their own show. In 2012, the family signed a record-break-

ing \$40 million deal with E! for three more seasons of *Keeping Up with the Kardashians*.

- *Keeping Up With the Kardashians* and its spin-offs consistently lead to record numbers of viewers for E!. The network brought in a record-breaking 10.5 million viewers for Kim's wedding special. The season two finale of *Kourtney & Kim Take New York* drew 4.5 million viewers, E!'s third most-watched show in history.

- *Khloe & Lamar* premiered with 2.5 million viewers and remained a ratings favorite for E!.

- Khloe, Kourtney and Kim's book, *Kardashian Konfidential* debuted at number four on the

New York Times Bestseller list.

- The Kardashian's have a list of over 30 products to their names; including skin care products, nail polish, their own designer bathing suit line, clothes, sunless tanning products, shoes, perfumes and workout videos. Kim made *Forbes Magazine's* "The World's Most Powerful Celebrities" list at number seven with \$18 million.

- Kim is paid as much as \$50,000 per appearance. In 2009 she was paid \$25,000 per hour to party at Tao nightclub in Las Vegas. It is rumored that the family was paid \$600,000 to host a 2012 New Year's Eve party at Tao.

VINNIE GAMBINIS

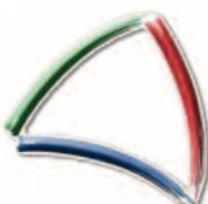
— RISTORANTE • BAR —

FAUBOURG BOISBRIAND

Դաֆֆի Ապրեւան
450.420.5000

3360, av des Grandes Tourelles, Boisbriand, QC J7H 0A2

CARROSSERIE PRISME
Peinture & Débosselage
Garage Agréé

Expert en
Infiniti et Acura

INFINITI

ACURA

Raffi Koushian
Propriétaire

1430 rue Michelin Laval, Qc. H7L 5C2
Tél: 450 967-3948 • Fax : 450 967-1642
carrosserieprisme@bellnet.ca

How to Choose the Right School in Armenia

By Tamar Kabassakalian

Introduction

Education is essential in a human being's life. Therefore, choosing the right school is one of the most important and exigent tasks for parent. In some countries, one has a variety of choices, and in others, one must search more. As a parent and a teacher, I believe it is a strenuous task because a parent's decision will affect the child for the rest of his life. So then, how and where do we start? What are the steps to take in order to find the "right" school in Armenia?

For young families living in Armenia, parents have a hard time searching and finding the right school for their child, since there are many concerns. Parents must look into different aspects, such as the state of the school's building, the proximity, the schools administration's stand on education and discipline, the school's policies and the staff's efficiency.

The purpose of this paper is to guide parents, and especially diasporan parents living in Armenia, to take the necessary steps to choose the right school. It begins with a brief historical background of the school system in Armenia. Then, I will present a little overview of some problems that still hinder the advancement of schools. This background is essential, since in order to take the steps, one must understand the system's parameters. After which, I will show the steps, from different sources, with full descriptions and their benefits and disadvantages that apply in Armenia. Lastly, I will present some solutions that I think would cater best to Yerevan's school system.

Literature Review

According to Perkins (2001), when Armenia was part of the Soviet Union, it excelled in a very high education system and the evolving economic aspect helped for it to grow. However, after the collapse, many features changed and the education system has since suffered. Moreover, there was a dramatic fall in the economy of the new country, which in turn, could not have helped the education system. Therefore, since Armenia's Independence of 1991, little expenditures have been allocated for general education. (Perkins, 2001) Thankfully, high enrol-

ment rates have been maintained and schools continue to operate. However, many problems are at risk for the level of education that is offered to our children. These problems vary from teachers' salaries to the success entailed for the student. According to Perkins, the following setbacks delay the improvement of schools in Armenia:

The non-maintenance of school buildings that are threatening health and safety.

Meagre teaching conditions.

Lack of resources in schools and for the teacher training.

The non-uniformity of school curricula, standards, classroom processes and assessment.

These setbacks and many others rely on budgetary issues. Plus, according to Dr. Haiyan's (2008) report, to these problems another is added: absenteeism. Absenteeism, or school wastage, as stated in the title of his report, has always been and remains a serious problem within the schools of Armenia.

Armenia's school system is in fact well grounded and has a new 10-year plan that was effective as of 2006. In this new structure, new reforms, according to the country's needs, have been put into place. Many changes have been implemented; one of which that education is compulsory until grade nine, instead of grade eight. This covers Elementary and Middle schools. High school is from grade 10 to 12, and the first grade 12 gradu-

ates were in June 2012. This is a big transition that poses a lot of restructuring and challenges. There is also a new curriculum that caters until grade 12. Moreover, World Bank finances teacher-training programs to ensure that teachers will follow and apply the new curriculum standards. Above and beyond these many changes, is added a national standardized assessment system (Haiyan, 2008).

According to Webley (2011) from Time magazine, choosing the right school is the second most important decision; the first being whether to have the child or not. Webley bases her article on Tyre's book "The Good School" by presenting seven factors to consider that effect this important decision. Three of the factors are worth mentioning. (1) The establishment of a good relationship between the Teacher and the child, especially from a young age. (2) The stress put on language, vocabulary building, with stories and books and the importance of math. Lastly, (3) the teachers' efficiency. A great teacher goes beyond the curriculum and can even accelerate the learning process in students. These are signs that make a great school. Moreover, adding to this list, (4) a great teacher passes on the joy of learning, which stimulates the student to learn more. However, evidently, this is not easily evaluated nor detected when searching for the best school. Nevertheless, on this level, a parent can definitely search (5) within the school community in order to find out

Կայուն կողմանութեա Ալք և Արք. Կայուն է Կայունութեա

about the school's reputation. Reading about a school is one thing, however searching deeper is essential (Webley, 2011). And this is done by asking around (How to evaluate and choose a school, 2007). The third factor is also mentioned in another article and is classified under school characteristics; whereby the school's philosophy, approaches, policies, resources and facilities should all be researched by the parent. Needless to say, that (6) a few visits at the school will enlighten the parent on many levels and will aid to collect answers. (How to evaluate and choose a school, 2007). According to this report, this difficult decision is attached to the (7) child, the family and schools. The child's personality and learning methods will affect the choice. With this, already, a parent should distinguish the child's needs as to alternative or traditional school systems. The family's values and the tuition are also important considerations.

The second point mentioned above by Webley (2011) about making sure that the school puts a stress on vocabulary building is very important. "Indeed, language is a critical component of all sound education" and "Schooling plays a critical role in language development because it promotes the development of language skills..." (Cloud, Genesee, & Hamayan, 2000). Since according to Cloud et al, language is of great importance on two facets: success in school and success once graduated, for the outside world. Therefore starting the vocabulary building at a young age is very helpful, not to say essential. Moreover, simply one language is not enough!

Immersion, bilingual or enriched education programs offer the student endless possibilities of advancement and development of the cognitive activity. Cloud, Genesee and Hamayan (2000) believe that strong language skills are essential and learning with two languages has many benefits; such as Educational, Cognitive, Socio-cultural, and even Economic benefits. (8) Parents should also ask about the school's stand on other languages and how they are taught.

As this paper has shown, and as it is obvious to many, choosing the right school in any country is one of the most difficult tasks that a parent needs to go through before the child enters Grade One. And the steps to take in order to complete this task, in any country, are mostly similar. However, since this paper focuses more on the ones that relate to Armenia, it is

important to mention school wastage, or absenteeism (Haiyan, 2008). It is imperative that when searching the right school, a parent asks (9) if this problem is present in that school and how the school deals with it. Are there any consequences for such acts? These types of rules should also be part of their school policy. It is related to disciplinary actions that absolutely need to be taken into consideration.

Proposed Solutions

The Ministry of Education or Policy Makers should hold a School Expo during the school year and invite all the schools (private and public) to participate. This way, parents can have all the options under one roof to start their school selection search. This would be an excellent opportunity for them to understand the school system, search for the right school, ask questions and finally to be able to draft or make a final decision.

As schools in Armenia are governed by the Ministry of Education, I believe that another body of experts must take on this responsibility to structure the schools and maintain the uniformity. Such a system is possible by creating school boards according to their district and sector. These boards must draft the school reforms and work closely with the Ministry of Education who in turn must be an expert in the field. This partnership should entail programs that are to be followed by each school. The schools must answer to their respective boards in developing and maintaining uniformity in their programs, maintaining a competent staff and efficiency in assessing students.

Moreover, these schools should offer options, especially when it concerns advanced programs and languages. The English language, being the international language, should occupy a greater place in their edu-

cation, in order to allow students to have more options once graduated. Furthermore, create bilingual schools; real bilingual schools by international standards. Meaning that the program should reflect the understanding and use of the two languages. Plus, the second language should be English. Or at least give parents a choice between Russian and English. Learning in a bilingual environment increases greatly the development of cognitive activity and broadens one's future. Nonetheless, since these options are not offered at the moment, an immediate solution is finding a good language school or a good tutor to learn the other language.

Conclusion

Lastly, with the new reforms mentioned earlier, there is hope since Policy Makers and the Ministry of Education are trying to implement regulations. Plus there is hope because there is now an emergence of new private schools, with international standards and IB programs.

To conclude, the difficult task in choosing the right school for children is the most important decision since it affects his whole life. But, having a variety of choice is of essence and unfortunately the situation in Armenia does not yet offer it. Since basic education is not enough, especially with the language barrier, many parents seek outside help, pay more, in order for their children's language proficiency in all four skills develops simultaneously. However, the tools are present, since language experts exist, policy makers have worked on a new curriculum and different types of schools, so long as the instruction of the basic subjects are in Armenian, are encouraged. In 20 years of independence, Armenia has been able to make great leaps on many levels. Therefore, enhancing the schools' systems is not utopic and very possible.

References

- Cloud, J. (2010, September 23). How to recruit better teachers. *Time Specials*. Retrieved from: http://www.time.com/time/specials/packages/article/0_28804_2019663_2020590_2020588,00.html
- Cloud, N., Genesee, F., & Hamayan, E. (2000). *Dual Language Instruction: A Handbook for Enriched education*. Boston, MA, USA: Heinle and Heinle Publishers.
- Haiyan, D. H. (2008). *School Wastage Study Focusing on Student Absenteeism*. Yerevan, Armenia.
- How to evaluate and choose a school. (2007, August). *Project Appleseed*. Retrieved from: <http://www.projectappleseed.org/choose.html>
- Perkins, G. Y. (2001). *Armenia: Restructuring to sustain universal general education*. Washington D.C, USA: The World Bank.
- Webley, K. (2011, August 24). 7 things you need to know about a school (before you enroll your kid). *Time U.S.* Retrieved from: <http://www.time.com/time/nation/article/0,8599,2089618,00.html>

Optique Laurier®

FAIRVIEW

- 1 Eye Examinations
- 2 Vast Choice of Glasses
- 3 Contact Lenses

Dr. Shant Donabedian
Optometrist

Fairview Mall
Pointe-Claire **(514) 695-2555**

Fromagerie
MARIE KADÉ

**1921 Lionel-Bertrand
Boisbriand, Qc J7H 1N8
Tel.: (450) 419-4477
Fax: (450) 419-4122**

GS

Auto Body & Repair
used car sales

T.416.755.6578
F.416.755.9751

SARKIS

47 Crockford Blvd. Scarborough Ontario M1R 3B7

MANUFACTURERS AND IMPORTERS
FABRICANT ET IMPORTATEUR

HOVSEP YEMENIDJIAN

Image
Fifth Avenue inc.

- Fine Jewellery
- Diamonds
- Emeralds
- Rubies
- Sapphires
- Bijoux Exclusifs
- Diamants
- Émeraudes
- Rubis
- Saphirs

1255, Pl. Philips Square, Suite 1005, Montreal, QC H3B 3G1
(514) 875-6182

By Appointment
Sur rendez-vous

OPERATION HAYASDAN

By Varak Babian

My story is not unique in circumstances, with parents born in Beirut and deciding that a better future lay for themselves and their children in Toronto. That is the first city I opened my eyes in and the one that shaped my identity, my narrative - steeped on diasporan soil. Like my parents before me, I have been brought up both loving and appreciating my place of birth while knowing it was not of our own happy choosing nor one that came into fruition organically. The fate of forced migration carries with it the faintest whiff of an exhausted psyche, a badge of weakness on your lapel. That weakness can become an element to rally around and turn instead into a badge of honour and pride- show everyone that you have beat the odds, we are still not only alive but flourishing. Burn in hell Talaat.

The oddmaker at the games table would not lay their chips on us- how we have remained Armenian around the world. How we have planted vibrant clusters of school, church and community centre where we learn, worship and perform in our native tongue. Just look at us. We discuss our history in the same language that wove its plotline, sing hymns using ancient, original scores and keep Komitas and Khatchaturian in our arm's reach. We have newspapers and television programs. We are a young and strong voice in our city's upper office, impactful behind the scenes.

We have succeeded to keep our culture alive, our language on our lips and our letters at our fingertips. I myself read, write and speak Armenian with a certain intimate proficiency that I am proud of. Now let the irony waft over as I confess that English would have to be the language that I would need to attempt and express myself eloquently with these few, modest words. I would be sad to admit that I am uncertain that I could do my thoughts justice in my native tongue.

Through calculated decisions, first of my parents and then later my own, I have had every opportunity to be able to practice my command of the Armenian language. I'm doing alright, but how will my children fare? My parents live and breathe, love and think in Armenian. I was lucky through sheer osmosis. How will I be able to pass on to them something that has collected rust in such close to ideal a scenario? That's ok - I justify in my mind - there's our beloved Armenian schools. When the time comes, when there is family and children, I will switch gears and flex the Armenian language skills. I will lead through example with only Armenian at home, dinner talk, small talk, all Armenian. I too, will then live and breathe, love and think in Armenian. It will be a diligent, everlasting struggle. It is the constant presence of this struggle, rather even just the awareness of its existence that has left deep grooves of self-awareness and helped form my identity: a proud Armenian who is equally proud to call Toronto my home.

This all sounds well and cute, but of course I realize that luck is on my side. Being able to live in a city like Toronto has given its Armenian community the chance to co-exist with fellow Canadians, and to be living examples of the multicultural mantra that captures the best that the city offers. The Toronto Armenian community is viewed as a success story, one that mirrors the endearing qualities that Canada has been known for. Tolerance, altruism and gene-

rosity. Our neat efficiency and careful ambition. I am proud to live in a city like Toronto, one with an international reputation for nurturing strong and dynamic community bases. But then I start to wonder about where this is all supposed to go. Is this all temporary? Are we laying down roots or flourishing in flower pots?

Recently, I have started an internal monologue with a battling Armenian narrative. One that sees Armenia not as a beautiful historic piece of land, nestled between apricots and constant Ararat eye candy, a young, independent state, with its population frustrated and ready to explore greener pastures. Armenia is a piece of land, not perfect and sometimes riddled with not so pleasant realities. But it is mine. It is mine as much as the 416 is, as much as maple leaves and Metro Morning. A not so old, but very wise man recently drew a comparison for me - one of an emergency room vs an operating room. He explained that rather than treating our ancestral home with an emergency room approach-patching it up as it comes in under duress, pumping its chest and keeping it breathing in intervals - we need to take constant and pre-emptive measures. Take it off the machines and help it breathe on its own.

Having strong diasporan influences in the world is essential for Armenia's success. I would argue that the country in its present state is not yet ready to walk on its own two feet. Having an Armenian presence, a contemporary and local voice in Paris, New York, Toronto and Venice allows for bridges to be built and for the exchange of ideas and sharing of practice. As all roads once led to Rome, it is vital for all Diasporan roads to lead back to Armenia. We have to gain expertise, gleam expertise and carry it all on our backs - we must all make the pilgrimage to unpack in Armenia. We will meet one another, argue and agree, make deals and deliver upon them.

As our steps cross the bridge, back through Pearson, Heathrow or De Gaulle, we cannot forget the importance of having land under your feet. We cannot make claims on ancient territory or keep hard fought ones without a presence. Can it be here, that we look to fellow Armenians who are not lucky enough to have a place in a multicultural mosaic of their own. For our brethren struggling with governments that do not appreciate them, persecute or punish

Մի լը կը հովանուութե Ալք ւ Ալք. Լուն ւ Ռժ. Վիկ Խաստան

381-0037
9490 boul. L'Acadie

738-3819
Centre Rockland

Your Partner For Financial Success

Integrity, Trust, Respect, Client Focus,
Commitment To Your Success

Paul B. Nahabedian, CIM, APM
Private Wealth Management
RBC Dominion Securities

*Our Mission Is To Help Our Clients
Be And Feel Financially Secure*

paul.nahabedian@rbc.com

(514)-878-5111
www.paulnahabedian.com

Professional Wealth Management Since 1901

RBC
Dominion
Securities

Surviving in the diaspora

By Sevag Haroutunian

A personal moment to reflect is rare to come across in your busy schedule from the moment you leave your bedside in the morning to the minute you plug in your smart phone to recharge itself for another challenging yet monotonous day. This is the diaspora for us Armenians. We are compelled to make decisions being part of the agile cycle, and only decades later, our decisions from the past reflect the fruits of today.

As Armenians surviving in the diaspora, we are constantly in a battle of trading elements of our culture, music, language and a lot more that will only be obvious through time. We trade our mother tongue everytime a non-Armenian marries into our family. We celebrate Halloween with our kids but forget to mention that we have Paregentan, a joyous feast before Lent. We proudly embrace the poppy each November but fail to realize our Religious hero St. Vartan who fought the Persians for our Christian rights in 451 AD.

All cultures in North America have the right to equally celebrate and cherish their cultural treasures. Hindu's proudly celebrate Diwali and invite others to come and learn what their traditions entail. It saddens me to come from the most colourful culture with the longest array of historical dates that can be shared with the world, yet we somehow can't place ours before the others. We often associate our identity with that of Arabs or Persians. Our cuisine, instruments, dances are contrasted, and often concluded that we all have stolen from one another. This is the uneducated understanding that we are gypsies of some sort living under tents, and travelling amidst deserts. The ignorance towards our own identity is only ours to blame for. Why do we know endless information about former US presidents but we can't extend knowledge regarding our recent political history in Armenia. It crushes all morals when a 40 year old mom coming from the middle east can write a blog about American pop culture and TV shows, but can't mention one credible Armenian actor, theatrical play or film. The matter lies not in what you know but why there is no interest to

learn, and better understand our people and share what we genuinely have with the rest of the world.

There is a disconnect somewhere within our people, an implication of indifference. The alarming truth is that we have Armenians who haven't bothered visiting the homeland after its independence since 1991 but religiously attend patriotic evenings at the Armenian club and swear by the name of Antranik. Is it that we don't stop to question our actions or decisions in life ? Or is it that cultural issues aren't pressing enough for us to alter our everyday habits. The notion of I'm not going out of my way to take my kids to school or the in vogue caption of "Why does my kid need to read or write Armenian, when will they use it anyway?" . Being able to read and write is being able to connect. We are fundamentally reducing our readership in Armenian, and forbidding those children to be aware of the richness of their culture. If this lack of dedication and commitment diversifies, as a culture, our music, lyrics, and poetry will be short-lived. Inevitably, we can't have the passion and dedication our parents did, as they were a different generation that made sacrifices to bestow the love for our identity.

It feels as if our people are still struggling to survive, without having a moment to reflect on, what for ? or what was lost today in return for what we gained ? There are glorious realities of the diaspora, such as financial security, job security, personal comfort, and peace of mind that keeps us glazed in the North American system. Adversely, the reality of losing another soul to the diasporan tide should come with moral repugnance. We need to question our reasoning behind the actions made today. Actions start from where we live, who we interact with, what topics we converse about over dinner, what is making headlines in Armenian media. Our days are extremely overloaded that often we forget to include the Armenian content, or sometimes we simply wish to unwind (headache free). Yes, being an Armenian is a full time task, no matter how much you try there is always more to learn about ourselves and much more to be proud of !

them? Can we help them return, give them a chance to succeed in their own home?

What is just as crucial as filling Armenia with its native children is, for those of us who are not lucky enough to call it home- for us to create our own little Armenia's abroad. Our generation needs to feel the urgency of now. If we are unable to go to Armenia, carry bricks over and build our own outpost in the world class cities we are blessed to call home, then we must make the conscious and constant decision to live and breathe, love and think in Armenian. If not, we must be willing to make the decision to complete the cycle - to extend our gaze and return home.

In 20 years, I am hopeful that some of this can become reality. I have every faith in my local Armenian community. We will continue to grow stronger and smarter. We will nurture our Armenian identity and will not only sing and

read, but compose and create in Armenian. We will narrate our second-wave diasporan identity, not only in our learned language - but our mother tongue as well. We will each carry a brick with us and lay down mortar on the bridge that connects us to that same land of apricots and Ararat eye candy. In 20 years, I hope we all take individual ownership in the success and prosperity in the land of our forefathers and commit to a project in Armenia that marries the opportunities and experience we have gained in our diasporan home with a passion and interest we have uncovered in our ancestral home. In 20 years, I hope to have made my contribution to the success of our Toronto community- have it flourish and like its backdrop continue on the path to being first-class. And I also hope to have the ability and awareness to complete my residency in the operating room and build bridges in the process.

Սիսլու կը հովանարձե Այդ ու Այդ. Հայութ ու Ազգա Գաղափառն

Mike Darakjian

Cell: 416-317-2074

Bus: 416-759-5810

Fax: 416-759-5847

mdautobody@on.aibn.com

260 Midwest Road, Units 4 & 5
Scarborough ON M1P 3B4

**Pharmacie
Robert & Tro Pascal Cotchikian**

Affiliées à

JEAN COUTU

5692 avenue du Parc

Montréal, Qc H2V 4H1

Tél.: 514 270-6500

Fax: 514 270-4470

5201 avenue du Parc

Montréal, Qc H2V 4G9

Tél.: 514 279-9191

Fax: 514 279-9197

ՄՈՆԹՐԵԱԼԻ ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՒՆԻ ԽԱՇԱՐԱՀ SALLE À MANGER DU CENTRE COMMUNAUTAIRE ARMÉNIEN DE MONTRÉAL

Réservations: 514.904.0708 • 3401 Olivar-Asselin, Montréal, Qc H4J 1L5

Յայ կեդրունի ճաշասրահը
բաց է Չորեքշաբթի եւ Ուրբաթ
օրերը երեկոյեան ժամը
6:30-էն սկսեալ իսկ
Կիրակի օրերը կեսօրուան
ժամը 12:00-էն սկսեալ

Ճաշասրահը տրամադրելի է նաև
ամեն տեսակի ընդունելութիւններու,
տօնակատարութիւններու եւ
ձեռնարկներու համար:
Ձեր տեղերն ու ձեռնարկներու
թուականները ապահովելու համար
հաճեցեք կապուիլ (514) 904-0708
ճաշասրահի թիվին եւ ձգել
ձեր պատգամը եւ կամ հեռածայնել
պըն. Շաֆֆի Վատոննեանին
(514) 653-8870 թիվին

FRUITERIE ANKA

Fraîcheur et qualité • Freshness and Quality

2880 Barclay, Montréal, QC H3S 1J6

Tel.: (514) 731-5023
Fax: (514) 731-2374

Fallico

Hair & Spa

Hair & Beauty Unisex Salon
by Jack

Professional Hairstylist
&
Colour Technician

- Specializing in:

- UP-DOS • Highlights • Perms • Colours
- Cut & Styles • Esthetic • Weddings
- Special Occasions

- Professional consultation and products

For Appointment Call

416.493.8331 416.499.2873

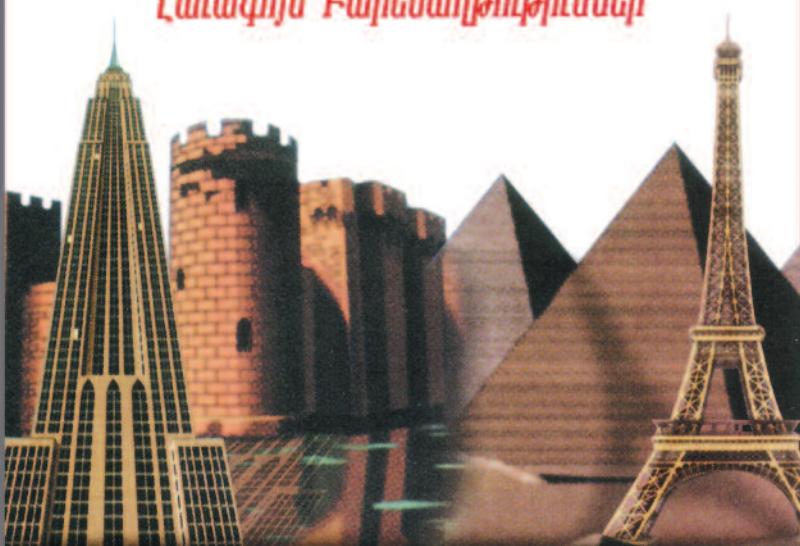
fallicohairandspa@hotmail.com

- Laser Permanent Hair Removal
- Complete Spa Services

2710 Victoria Park Ave., North York, ON M2J 4A7
www.fallicohairandspa.com

Ամանորի և Ս. Ծննդեան
զոյց տօներու առիթով՝
Հայագոյն Բարեմադրութիւններ

3438, Saint-Denis, Suite 201, Montréal (Québec) H2X 3L3
Tél.: (514) 284-7676 • Fax: (514) 284-7677

TRANSMISSION SPECIALISTS

We specialize in the repair & overhaul of
transmissions & more for all types of vehicles

State-Of-The-Art-Equipment

ALIGNEMENT

- Front End • Suspension
- Balancing
- Tires & Brakes

CALL OR STOP BY

9640 Gouin West, Pierrefonds
Next to Sunnybrooke Train Station • Convenient drop-off & pick-up

514-683-0091
www.transmico.com

KLODA

PRODUCTIONS

**One stop shop
for your entertainment needs**

Our amusements division provides
the best in interactive entertainment rentals:

inflatable games • rides • carnival games • video arcade games
casino games • BBQs, tents & team-building activities

Daniel Zakarian **514.343.5000** dannyz@kloda.com
www.kloda.com

ALZAHRAA
Halal Meat & Grocery

Mostafa Elmnnini
President

Արեւելյան թարմ միսերը
կը գտնեք Ալ Զահրայի մոտ

2032 Lawrence Ave. East
Scarborough, Ontario M1R 2Z3

Tel (416) 701-1590 Fax (416) 701-0438

Dr. NADIA INJEEYAN

OPTOMETRIST

(416) 733-4411

1100 Sheppard Ave. East
Suite 7
Willowdale, ON M2K 2W1

TOUBIA - AARON

Maison Funéraire

Թռյլ տուեք որ մեղմացնենք
ձեր սուրբ եւ ձեր սիրելիներուն
բաժանման ցաւը

Notre équipe de professionnels s'occupera de
tout afin de vous soutenir dans les moments
de grandes peines .

Peter Toubia Service 24 heures

55 GINCE St. Laurent - entre l'Acadie et Lebeau /près d'Andalous
Cell.: 514 581 7487 Tél.: 514 284 5440 www.maisonaaron.com

H.V.N.

COLLISION CENTRE LTD.

Specializing in Auto Collision and Refinishing

166 Bullock Dr., Unit 19 & 20, Markham, Ont. L3P 1W2

HRATCH NAJARIAN
(905) 472-3270

MERCEDES-BENZ
SPECIALISTS

CENTRE EXCLUSIF M.B. INC.
MERCEDES SERVICES AT LOWER PRICES

CENTRE EXCLUSIF M.B. INC.

SPECIALISTES DE MERCEDES-BENZ

7342, MOUNTAIN SIGHTS MONTREAL, QUE. H4P-2A6

514.735.6868

info@exclusifmb.com
www.exclusifmb.com

450.505.8181

1114 Curé Labelle
Chomedey, Laval H7V 2V5

514.281.0303

521 Sainte-Catherine O.
Montréal H3B 1B2

514.748.0028

759 Côte-Vertu
Saint-Laurent, QC H4L 1Y6

POSTNET®
CREATE • DUPLICATE • DELIVER

CANADA POST POSTES CANADA
Authorized Business Centre Centre d'affaires autorisé

FedEx®
Authorized ShipCentre

Purolator®
Where business is going

5175 Yonge Street
East side of Yonge
north of Sheppard & Empress
416-733-8000
on113@postnet.ca

Design, Print, Ship

catalogue
poster
business card
flyer
book
logo
label
brochure
letterhead

**Design and
Printing**

араշարութեան սպասարկութիւն
զանազան տպագրական
աշխատանքներու
համար

De la Cilicie au sandjak d'Alexandrette, la double trahison de la France

Suite à des renversements géopolitiques régionaux, la France, en moins de vingt ans (1921 et 1938), va lâcher deux fois les Arméniens dans cette région où en 1915, elle avait écrit l'une des pages les plus glorieuses de l'histoire franco-arménienne.

A la fin de l'Empire ottoman, le sandjak d'Alexandrette, situé entre la Méditerranée et le Taurus, est une sous-section administrative du vaste vilayet (équivalent du département) d'Alep. Dès le début de la Première Guerre mondiale, la Cilicie et le sandjak d'Alexandrette sont sous la direction exclusive de Djemal Pacha, ministre de la Marine et commandant de la IVe armée ottomane. L'importance géostratégique de la région fait craindre aux autorités jeunes-turques un débarquement allié. Les populations civiles, arabes et arméniennes de la région sont soumises à un sévère régime de guerre (mobilisation, réquisitions), aggravé par une invasion de sauterelles suivie d'une terrible famine, par une politique de persécutions anti-arabes et anti-arméniennes, ainsi que par le blocus des flottes anglaise et française en Méditerranée.

Le 15 novembre 1916 est créée la Légion d'Orient, dont le projet a été longuement négocié par Boghos Nubar Pacha. Président de la Délégation nationale arménienne à Paris depuis 1912, il est

persuadé qu'il détient la promesse d'une Cilicie (le Vilayet d'Adana) autonome sous protectorat français lors du règlement de paix. Composée d'engagés volontaires et d'auxiliaires ottomans, en majorité arméniens, dont les réfugiés en âge de porter des armes consignés dans le camp de Port Saïd, elle est placée sous l'autorité d'une mission française dirigée par le commandant Romieu. Mais, parallèlement en 1916, des accords secrets anglo-français se sont conclus par un partage futur de la Turquie d'Asie. L'administration directe de la Zone bleue (la côte syrienne, la Cilicie, l'Arménie, le Kurdistan) a été attribuée à la France.

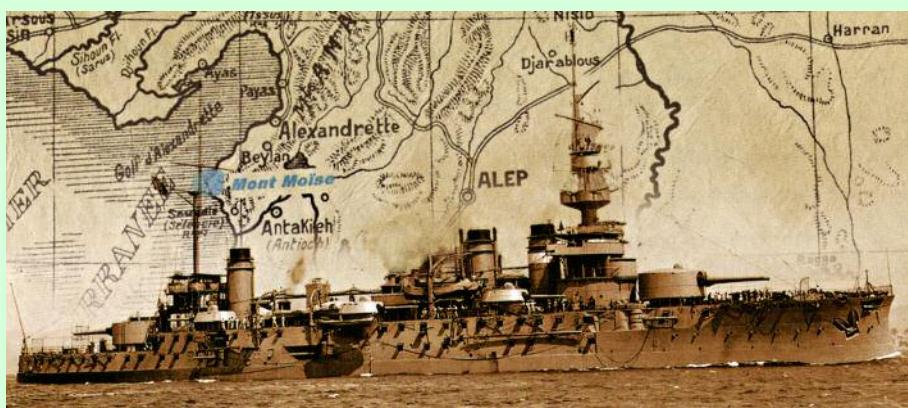
A partir de septembre 1918, la Légion d'Orient participe aux combats menés par les Anglais du général Allenby pour la conquête de la Palestine. Après l'armistice de Moudros (30 octobre 1918), les troupes anglo-françaises, renforcées par les bataillons de la Légion arménienne – détachée en novembre 1918 de la Légion d'Orient –, débarquent à Alexandrette, suivent la retraite des troupes turques dans un pays en plein

chaos. Le rapatriement des milliers de déportés arméniens de Syrie et de Mésopotamie se heurte aux dures réalités du terrain et à la résistance des populations musulmanes. Cependant, malgré d'immenses difficultés, les réfugiés arméniens sont recasés et la vie reprend en Cilicie sous la protection de l'armée française et de la Légion arménienne.

La rébellion de Mustafa Kemal et la montée brutale du nationalisme turc contre les revendications territoriales des Grecs, des Arméniens et des Kurdes, l'installation de la Grande assemblée nationale de Turquie à Ankara, la formation de l'axe Ankara-Moscou, le refus du traité de Sèvres, la défaite de l'armée grecque à Sakarya (août-septembre 1921) amènent la France, empêtrée en Syrie face à l'émir Fayçal, à renoncer à la Cilicie. En dépit de la lutte héroïque des Arméniens de Hadjine et de Aïntab contre les forces kényalistes, par «l'accord Franklin-Bouillon» signé à Ankara le 20 octobre 1921, la France s'engage à évacuer la Cilicie, à l'exception du sandjak

La résistance des Arméniens du Musa Dag

L'épisode de la résistance des Arméniens des villages du Musa Dag (Djebel Musa ou Mont Moïse) est célèbre. Refusant de se soumettre aux ordres de déportation en 1915, les Musadaghtsis, assiégés par l'armée turque, sont sauvés et évacués par des unités de la marine française patrouillant dans la région. Le 12 et 13 septembre 1915, 4 000 hommes, femmes et enfants sont recueillis par les navires de guerre français – le Dessaix, l'Amiral Charner, la Foudre, le Guichen, le D'Estrée – alertés par des fumées de détresse s'élevant de la côte. Ces événements ont inspiré le célèbre roman de l'écrivain autrichien Franz Werfel, *Les Quarante jours de Musa Dag* (1933), traduit en français et édité par Albin Michel en 1936. À cette occasion, les Arméniens de Paris feront un accueil enthousiaste à l'écrivain et à son épouse Alma Mahler, et Haratch consacrera une page entière à Franz Werfel et à la réception

organisée en son honneur (25 février 1936). Mais cette opération humanitaire, à l'honneur des officiers de la marine française, ne fait pas l'unanimité des Alliés et c'est à la suite d'un arrangement temporaire que les autorités britanniques acceptent d'interner dans un camp situé à Port-Saïd, en Egypte,

les 912 hommes, 1 296 femmes et 1 875 enfants arméniens qui ont été recueillis.

Dzovinar Kévonian,
Réfugiés et diplomatie humanitaire,
Paris, Publication de la Sorbonne, 2004.

Մի էք կը հովանուրեմ Մյու ու Միլի. Ախու ու Վարս հասպատակ

Certains des villages du Musa Dagh conservent jusqu'à aujourd'hui des vestiges de leurs anciens habitants arméniens... comme à Yogunoluk, où l'église construite en 1896 a été bizarrement surmontée d'une mosquée

d'Alexandrette, et reconnaît de facto le gouvernement d'Ankara. Les promesses turques de respect «du droit des minorités», comme les paroles lénifiantes du général Gouraud, ne peuvent empêcher le désarroi et la panique des Arméniens et des autres minorités, qu'elles soient chrétiennes ou alaouites. Ils sont plus de 100 000 à fuir et à gagner en quelques mois la Syrie et le Liban, où la position de la France mandataire a été renforcée. Cet exode de réfugiés devenus apatrides est La Passion de la Cilicie, pour reprendre le titre du livre de Paul du Véou (Paris, 1937).

De 1921 à 1936, date du traité franco-syrien par lequel la Syrie accède, en théorie, à l'indépendance, le sandjak d'Alexandrette, le Hatay des Syriens qui y sont majoritaires, connaît un régime administratif spécial. En janvier 1937, des négociations ont lieu à Genève entre la France et la Turquie : désormais, le sandjak jouit de l'autonomie, est englobé dans le système monétaire et économique syrien et des élections doivent y avoir lieu. Mais des incidents graves vont les empêcher et se solder par un nouvel accord militaire franco-turc (juillet 1938), qui irrite les Syriens et les Arméniens du sandjak sans satisfaire les Turcs.

Tandis que l'imminence de la guerre

entre la France et l'Allemagne hitlérienne se précise en Europe, la diplomatie française cherche dans un ultime sursaut à réaliser une alliance défensive tripartite avec l'Angleterre et la Turquie. Pour gagner l'adhésion de la Turquie qui, en définitive, restera neutre durant la Seconde Guerre mondiale, la France lui cède le sandjak d'Alexandrette (28 juin 1938). Ce jeu de dupes au mépris des droits de la Syrie a pour conséquence le dernier exode collectif des Arméniens. Ils sont 14 000, «prêts à s'expatrier», selon les sources françaises, 30 000, selon les sources arméniennes, qui abandonnent leurs terres ancestrales. Une exception notoire est celle du village de Vakif, avec son église devenue en quelque sorte une butte-témoin du passé. Les Musadaghtsis évacuent leurs six villages durement reconquis en 1918. Bon nombre de ces nouveaux réfugiés sont réinstallés sous des tentes, au Liban – à Tyr et à Anjar –, par les Français. Plus tard, le camp d'Anjar deviendra un riche terroir agricole célèbre pour ses pommes. D'autres se répartiront entre Alep, le Caire ou Kessab.

En effet, la nouvelle frontière entre la Turquie et la Syrie a laissé sous administration syrienne le bourg de Kessab et une dizaine de villages, dont la population rurale était exclusivement arménienne jusque dans

les années 1960. Les Arméniens de Kessab, dont la présence est attestée depuis dix siècles, se considèrent comme les héritiers du royaume de Cilicie. Ils ont connu les épreuves successives des massacres de 1909, des déportations en 1915, du retour en 1918 et la brève expérience d'une «petite république de Kessab» de 1918 à 1921. Le nombre des survivants aurait été de 1 500 en 1920. Le mode de vie de cette population rustique et endurante, profondément attachée à sa terre, a été longtemps donné comme l'exemple miraculeusement conservé du village arménien traditionnel. À ce titre, Kessab a mobilisé l'action de l'Organisation Terre et Culture, une association créée en France en 1978, dont le but est le sauvetage du patrimoine arménien dans l'espace de l'Arménie historique. Malheureusement, depuis plusieurs décennies, l'exode rural, l'émigration vers l'Arménie soviétique, le Canada et les Etats-Unis et la mondialisation ont conduit au déclin démographique des Arméniens de Kessab. Un déclin aggravé par la vente des terres des propriétaires arméniens à de nouveaux venus, souvent de riches Arabes des pays du Golfe à la recherche de la douceur et des paysages méditerranéens de la superbe vallée du Karadouran.

Anahide Ter Minassian

Մաս էղ Կը հովանուո՞թի Ք. և Մի. Մկրտչ Դավիթ Ամպայի Մեցյան

Tuesday to Saturday
9:00 a.m. – 7:00 p.m.

Sunday
9:00 a.m. – 5:00 p.m.

Monday
Closed

Prop. Nazem Mahrouse

**1010 Liège O. Montréal Qc. H3N 1B8
(514) 279-1629**

Maestro

UNE ÉQUIPE PROFESSIONNELLE
POUR LE NETTOYAGE ET L'ENTRETIEN!
NETTOYAGE COMMERCIAL ET INDUSTRIEL
NETTOYAGE DE TAPIS, À VAPEUR,
DE VITRES ET APRÈS CONSTRUCTION
DÉCAPAGE ET POLISSAGE DE PLANCHER

514-500-2299
www.netmaestro.ca
ESTIMATION GRATUITE!

D L

DIAB LALEYAN, CA INC.

COMPTABLES PROFESSIONNELS AGRÉÉS

ZAVEN LALEYAN, BAA, CA
CPA auditeur, CA

**1175 Avenue Bernard Ouest, # 300
Outremont, (Québec) Canada H2V 1V5**

**Téléphone : (514) 905-0350
Télécopieur : (514) 842-1797
laleyan@aol.com**

DR. KAREN NAÏRI KASSABIAN BSc., D.D.S

Family and Cosmetic Dentistry

COMPLETE DENTAL CARE

- Crowns, Bridges, Onlays, Root canals
- Dentures, Implants
- Cosmetic Dentistry
 - Porcelain veneers, white fillings
 - Whitening in office or take home
- Dentistry for children
- Nitrous oxide (laughing gas)
- Digital x-rays (reduced radiation exposure)
- Laser Dentistry
- Gentle and friendly environment

Սիրով կ'ընդունինք նոր հիւանդներ
և ստիպողական պարագաներ

New patients and emergencies welcome

Tel: (416) 498-9199

Fax:(416) 498-9298

3430 Finch Avenue East, #202
Scarborough, ON M1W 2R5
(N.E. corner of Warden Ave.)

Musa Dagh: les vestiges d'un passé glorieux

Vahe Ter Minassian (texte)
Christophe Petit-Tesson (photos)

S'il n'en reste qu'un, ce sera celui-là ! Nos envoyés spéciaux se sont rendus dans le village de Vakif, le dernier village arménien de Turquie, pour voir comment s'y organise la vie aujourd'hui, près d'un siècle après 1915. Vakif, ou l'histoire d'un des sept villages du Musa Dagh qui a résisté héroïquement à l'armée turque, avant l'arrivée en septembre 1915 de la flotte française qui sauvera 4 000 Arméniens du Génocide. Cette même France, qui trahira à deux reprises, en moins de vingt ans, les Arméniens de Cilicie et du sandjak d'Alexandrette, sacrifiés sur l'autel de la géopolitique.

Մաս Դաղ կովկասանութեան Ալոց, Մասսաւ Շանդ Կապտեան

Avédis Démirdjian, 96 ans et des poussières, aurait dû faire du théâtre. Le vieillard commence par accueillir l'étranger allongé sur un lit, dans sa véranda. Et joue les séniles le temps pour ses petits-enfants de sonder le visiteur. Mais que la discussion menée en arménien prenne un tour qui ne lui convienne pas, et celui que l'on aurait dit mourant et sourd un peu plus tôt se redresse, l'œil pétillant, pour intervenir avec vigueur dans la conversation ! Devant un visage inconnu, la règle de base n'est-elle pas, après tout, qu'il faut savoir rester sur ses gardes, quitte à se faire passer pour gâteux ?

Difficile d'en vouloir à Avédis Démirdjian : l'homme a de bonnes raisons de se méfier. Il a des responsabilités. En tant que doyen d'âge de Vakif – le très officiel «dernier village arménien de Turquie», accroché à 130 mètres d'altitude aux pentes du Musa Dagh (Musa Lère pour les Arméniens) –, il est naturellement le porte-voix de sa communauté. De plus, l'aïeul a acquis une certaine notoriété après que des journaux et des télévisions lui ont consacré des reportages. Pèlerins d'Istanbul, Arméniens de l'extérieur, officiels turcs, personnels d'ambassades, universitaires, médias nationaux et correspondants de la presse étrangère se refilent son adresse et se relaient à son chevet pour tenter d'arracher quelques bribes de son histoire, intimement liée à cet épisode de la «tragédie arménienne» qui s'est déroulée, d'une Guerre mondiale à l'autre, au cœur de cette région méditerranéenne frontalière de la Syrie, de l'ancien sandjak d'Alexandrette.

Si l'attention portée à cette minuscule bourgade de 130 habitants (250 en été) et de 2,8 km² peut paraître, à juste titre, disproportionnée – et révélatrice, en tout cas, des rapports très affectifs qu'entretiennent l'Occident avec la Turquie –, son existence, rappelée régulièrement et à grand renfort de publicité par les autorités turques, n'en demeure pas moins une curiosité. Alors que de l'Anatolie du sud-est à la Méditerranée, en passant par les côtes de la mer Noire, la Turquie a été totalement vidée de sa population rurale arménienne, comment expliquer le maintien jusqu'à nos jours d'un village composé d'Arméniens, au maire arménien, dans une région connue pour avoir été l'un des hauts lieux de la résistance arménienne au Génocide ?

Maintenant bien réveillé, malgré la chaleur écrasante de cette fin de septembre qui fait pousser des citronniers, des orangers et même des bananiers (!) dans le jardin derrière la maison, Avédis Démirdjian consent, avec l'aide de sa petite-fille, Aïda Abgarian, si ce n'est à éclaircir totalement le mystère, du moins à livrer quelques indices. En 1915, durant les massacres, commence-t-il, Vakif est l'un de ces sept villages qui ont participé à ce fameux épisode romancé par Franz Werfel au cours duquel 4 000 Arméniens trouvèrent refuge sur le Musa Dagh pour échapper aux ordres de

déportation. Lui-même, raconte-t-on, est baptisé dans la montagne, au moment même où les bateaux français qui évacueront plus tard la population sont signalés au loin. D'où l'origine de son prénom, «Avédis» qui signifie «Bonne nouvelle». Après un séjour dans un camp de réfugiés à Port Saïd (Egypte), à la fin de la Première Guerre mondiale, et au début du mandat français sur le sandjak d'Alexandrette, lui et sa famille, comme d'autres, reviennent sur place. Et la vie reprend bientôt son cours, malgré les difficultés occasionnées par cet exil passager. Jusqu'en 1939, en tout cas.

Cette année-là en effet, la France prend une décision qui provoque une vaste panique dans la population : après la brève parenthèse de la «République du Hatay», elle cède, au grand dam de la Syrie, le sandjak d'Alexandrette à la Turquie. Malgré les garanties de sécurité négociées par Paris, ils sont des dizaines de milliers d'Arméniens à choisir la voie de l'exil. «Les autorités nous ont donné 18 mois pour nous déterminer, se souvient Avédis Démirdjian qui n'était alors qu'un jeune homme et n'avait apparemment pas son mot à dire. A Vakif, où la proportion de départs a été pourtant moindre qu'ailleurs, plus d'une soixantaine de familles sont parties. Et une quarantaine dont la mienne sont restées.» Pourquoi ? Difficile, après 70 ans, d'établir les faits avec certitude. Si certains parlent d'attachement à la patrie d'origine et d'engagements financiers, d'autres évoquent de vieilles rivalités entre dachnaks et henchaks (nombreux, semble-t-il, à Vakif), lesquels n'auraient pas réussi à s'entendre sur une position commune...

Une chose est sûre en tout cas : le destin de Vakif (Vakifli köy en Turc) est depuis fermement lié à celui de la Turquie. Si les massacres tant redoutés n'ont pas eu lieu, beaucoup des Arméniens demeurés dans les six autres agglomérations arménienes du Musa Dagh sont tout de même venus, par prudence, s'y installer. Peuplés d'Alévis et de Turkmènes aux yeux étonnamment bridés, ces villages conservent jusqu'à nos jours des traces de cette ancienne occupation. A Yogunoluk et à Bitya, les deux églises – dont l'une a été surmontée d'une mosquée et l'autre, en construction en 1939, n'a en réalité jamais fonctionné – sont encore debout. A Idir Beck, la reproduction d'une photo des villageois prise en 1923 trône sur le grand arbre de la place centrale. Par contre, dans la montagne, les tombes des 18 combattants ayant péri durant les «40 jours» ainsi que la pierre où leurs noms avaient été inscrits ont disparu depuis une bonne trentaine d'années.

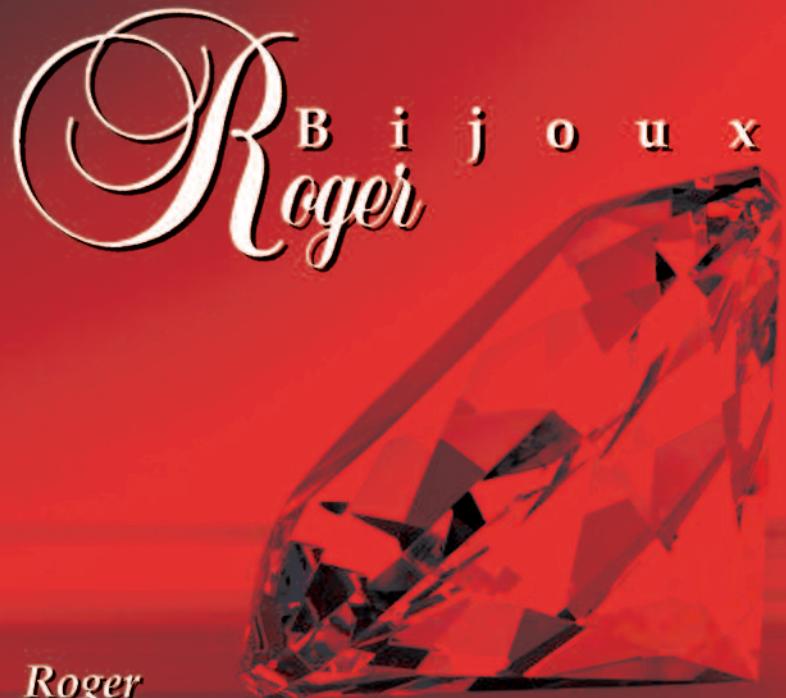
Sous la bannière turque, dans cette région à forte population arabe, les Arméniens de Vakif semblent avoir mené une existence paisible, même si, à l'instar de leurs compatriotes d'Istanbul, ils n'ont pas échappé au traitement réservé aux minorités en Turquie. En tant que chrétien arménien apostolique – un groupe religieux qui,

Berdj Kartoun est le maire de Vakif, le tout dernier village arménien de Turquie.

comme les Grecs orthodoxes et les Juifs, est à l'époque interdit de porter des armes –, Avédis Démirdjian passera, entre 1940 et 1942, tout son service militaire à... creuser un tunnel ! La perpétuation de la culture arménienne a par ailleurs été compliquée à cause du statut de la population de Vakif, différent de celui de la communauté arménienne d'Istanbul. Les écoles arménientes ont fait place à un établissement turc qui a fermé ses portes, voici quelques années, faute d'élèviers en nombre suffisant, obligeant la municipalité à organiser une navette pour emmener les enfants jusqu'à la ville voisine de Samandag. Et si certains jeunes parlent encore ce très savoureux dialecte du Musa Dagh et apprennent quelques chansons à la chorale de Panos Tchakhanian, bien peu savent lire ou écrire en arménien, l'enseignement étant seulement dispensé, en été, par des ecclésiastiques venus d'Istanbul. En revanche, les villageois ont su maintenir avec obstination la pratique de leur religion. Bâtie en 1910 sur les hauteurs et visitée à plusieurs reprises par les différents Patriarches qui se sont succédés, l'église Sainte Mère de Dieu a connu jusqu'en 2002 deux prêtres, natifs de Vakif, à demeure : les pères Ghévant Kartounian (1897-1992) et Sérop Goulian (1917-2002). De 1989 à 1996, elle a fait l'objet d'une longue partie de bras de fer entre la municipalité et l'administration qui refusait, dans la continuité de sa politique de contrainte à l'égard des minorités, d'autoriser sa réfection au motif que le bâtiment n'avait pas été enregistré officiellement comme lieu de culte dans la liste des fondations religieuses. Aujourd'hui, complètement rénovée, elle attend un nouveau prêtre. Et accueille chaque année, vers le 15 août, à l'occasion de l'Assomption et de la bénédiction du raisin,

Մի էք կը հոգաւառողջ Ալր ու Ալի. Կոյս ու Կոյս Գործեան

Roger
Tél.: (450) 491-7217
Cell.: (514) 591-3387

400 rue Hector-Lanthier
7et 8ième avenue (coin Mathers), St-Eustache, Qc.
Heures d'ouverture
Vendredi 11h-21h / Sam-Dim 9h-17h

**WEDDINGS
ENGAGEMENTS
BAPTISMS
SPECIAL OCCASIONS**

www.mikesphotos.com

TEL.: (514) 338-1919

1215 A, QUENNEVILLE, VILLE ST. LAURENT
BY APPOINTMENTS

Carrosserie Pro-Vision

Débosselage et Peinture
Spécialiste de voitures
importées et domestiques
Estimation Gratuite

Tél.: (450) 629-6331
Fax: (450) 629-6380
1871 boul. Industriel
Chomedey, Laval, Qc. H7S 1P5

TOYOTA HONDA NISSAN INFINITI ACURA LEXUS

Սեփականատերեր՝
Յարութ Հացագործեան եւ Վիզէն Հացագործեան

Carrosserie Pro-Vision

Dundas Kipling Pharmacy

Remedy'sRx

The Local Drug Store

- Free prescription pick up & delivery
- Compliance packaging
- Ontario Drug plan and all drug insurances honoured
- Prescription transfer program
- Free consultation about health care needs
- Meds check program
- We don't change seniors \$2 deductible

- Դեղագիրներու անվճար ստանձնում եւ դեղերու առաքում
- Դեղերու շաքարական դասաւորում
- Դեղաանի ստուգում եւ խորհրդատուութիւն
- Դեղագիրներու դրխանցում այլ դեղարաններ
- Կ'ընդունինք բոլոր առողջապահական ապահովագրութիւնները
- Տարեցներու \$2-ը կը գենուի

Դեղագործներ
Յուրի Նամարեան եւ
Սոսի Տերտերեան - Աթիկեան
կը շարունակեն հայ գաղութիւն
եւ շրջապատին մատուցել իրենց
մասնագիտացած ծառայութիւնները
1989-էն սկսեալ

5359 Dundas St. West Etobicoke
Tel: 416-233-2222 Fax: 416-233-4639
dundaskipling@propharm.ca

Զեր դեղերու սպասարկումը
Վսպահեցէք
մեր մասնագիտութեան

une grande fête – où l'on cuit le harissa – à laquelle participent plusieurs centaines de fidèles venus de Kessab, d'Istanbul, du Liban ou d'ailleurs...

C'est que Vakif a sa propre diaspora. En raison des difficultés économiques, la localité a, en effet, connu plusieurs vagues d'émigration massives par le passé. Certains, à l'instar de Bédros Kartoun dont la femme Gohar tient avec ses amies une boutique de produits bio et d'artisanat dans la cour de l'église, sont, entre-temps, revenus. D'autres, comme Arman Stépanian d'Arménie – un élève de Djivan Gasparian spécialisé dans la fabrication des ramichs de doudouk – se sont installés. Mais la plupart des Vakiftsi (les habitants de Vakif) vivent désormais en dehors de leur village : l'Union compatriotique des Vakiftsi d'Istanbul, qui participe chaque année, à Erévan, aux commémorations du sauvetage des Arméniens du Musa Dagh, compte, à elle seule, plus de 400 membres !

Car si ici, la terre est riche et fait pousser des orangers chargés de fruits à profusion, elle n'appartient qu'en partie aux habitants. En effet, depuis le début des années 40, le plus grand propriétaire agricole de l'agglomération est l'Etat. Prenant prétexte du départ d'un pourcentage important de la population, le Directorat général des fondations et d'autres administrations a à l'époque fait main basse sur l'écrasante majorité des terres agricoles (1). De nos jours encore, de nombreux villageois sont ainsi locataires des champs qu'ils cultivent. Quand bien même l'activité de la coopérative agricole a été réorientée en 2004 vers le bio et une chambre d'hôtes ouverte récemment, la vie n'est pas toujours facile sur les pentes du Musa Dagh...

Enfin, comment vote-t-on à Vakif ? Berdj Kartoun, maire du village depuis vingt ans, explique que le 12 septembre dernier, lors du référendum organisé en Turquie, 46 électeurs ont voté «oui» et 31 «non». Et qu'aux législatives précédentes, l'AKP (le parti islamiste au pouvoir) a obtenu 46 voix, contre 31 au CHP d'opposition. A en croire ces chiffres, auxquels quelques grands journaux intéressés par le vote des minorités – comme Vatan – ont consacré des articles, Vakif serait donc un village plutôt neutre et même représentatif des rapports de force au sein de la classe politique turque à l'échelle nationale. Un hasard ? Peut-être pas. Certains évoquent, en effet, de petits arrangements entre les électeurs avant les élections, visant à faire en sorte que le verdict final des urnes soit, à Vakif, en mesure de satisfaire tous les candidats. N'est-on pas, après tout, dans un village arménien isolé au milieu des Turcs ? Avédis Démirdjian peut partir tranquille. Sa leçon a été bien retenue : dans la vie, mieux vaut être prudent !

L'église Sainte mère de Dieu est au centre de la vie culturelle de la petite communauté

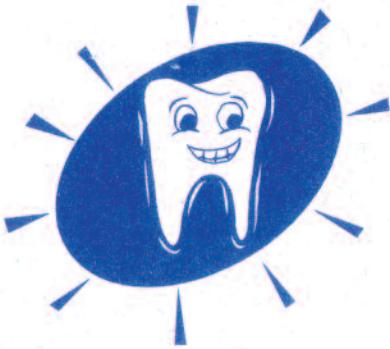

... et travaillent sur des lopins leur appartenant ou loués à l'État

Faute d'école à Vakif, les enfants fréquentent une école turque dans la ville voisine de Samandag

Միա լոյն կողմանաբան Քաջի ու Մասհ Անանեան

Dr. Hayk Danaciyan D.M.D.

Chirurgien Dentiste - Dental Surgeon

395, Curé Labelle, Chomedey Laval, Qc. H7V 2S5
Tél.: (450) 973-1046 Fax: (450) 973-9974

MR. SAKO Shoe Repair

SARKIS ADOURIAN

Take-in & Widen Boots

Excellence in all types of leather repairs

Footwear • Accessories • Dyeing

Key cutting • Skate /Scissors/Knife sharpening

Luggage • Orthopedic Insoles

Bus: 416-491-2351

Home: 416-385-0111

Cell: 416-826-4557

Victoria Park & Vanhorne Plaza

Patisserie Royale

<http://www.patisserieroyale.com>

For the finest Lebanese and Syrian pastries in Toronto,
be sure to visit us or give us a call.
From baklawas to petits four, we have it all and always fresh.

1801, Lawrence Avenue East #9
Scarborough, Ontario
M1R 2X9

Tel: 416-755-6323
Fax: 416-646-1585

Beside the baklawas,
we also make:

- Mammoul
- Karabiges
- Knefeh
- Nammoura
- Nougat
- Barazek
- Bassma

and much more...

Dr. S. Agopian-Baltajian

B.Sc., O.D.

OPTOMÉTRISTE

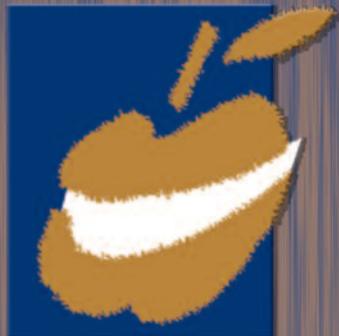
- EYE EXAMS -

- EYE GLASSES -

- CONTACT LENSES -

Tél.: (514) 331-9886

1644, Gouin Ouest
Montréal, Québec H3M 1A9

**Dr. Kevork
Manoukian**
D.M.D., M.B.A.

Centre Dentaire St-Mary

5300, Côte des Neiges,
bureau 300,
Montréal (Québec)
H3T 1Y3

Tel.: 514 734-2632
Fax: 514 734-2744
Cell: 514 862-9474
manoukian@sympatico.ca

Bijouterie Setor

Vente de Bijoux et de Diamants

**6245, boul. Métropolitain Est, #131-133-135,
St-Léonard, Qc. H1P 1X7**
Cell.: (514) 583-2575 Tél.: (514) 329-2575
Fax: (514) 329-0887

ÉLIXIR

CENTRE DE BEAUTÉ

ÉPILATION AU LASER

	POUR FEMME	POUR HOMME
½ Jambes.....	150\$	Aisselles..... 40\$ Dos..... 180\$
Jambes complètes....	200\$	Visage complet..... 100\$ La torse..... 180\$
Bikini régulier.....	60\$	Lèvre supérieure... 25\$ Dos+Torso..... 320\$
Bikini complet.....	120\$	Menton..... 25\$
Avant - bras.....	80\$	Joues..... 50\$
Bras complets.....	150\$	

FORFAITS

Jambes complètes 200\$ + GRATUIT: Aisselle ou Menton ou Lèvre supérieure

Bras complets 150\$ + Aisselles - 20\$ Lèvre supérieure - 20\$

AVEC BIKINI COMPLET LE VENTRE GRATUIT !

ÉLECTROLYSE / MANUCURE / PÉDICURE / CIRE

Nelly Zoboyan, Propriétaire

Centre de beauté ELIXIR
545 St-Martin Ouest, Laval (Qc) H7M 1Y9

(450) 933-3008
(514) 944-5093

www.beaute-elixir.ca

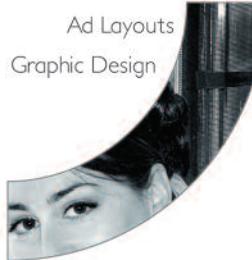

Weddings & Special
Occasions
Photo - Video

Retouching
Image Enhancement
Fine Art Image Effects
Montages
Restoration

Commercial & Industrial
Photography

Ad Layouts
Graphic Design

12291 Laurentian, Suite 200, Montreal, Qc
514 - 386 - 9153

Արուեստագիտ եւ փորձառու նկարիչ

ԺԱԳ ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

Պատրաստ է յիշապակելի նկարներով և վիդիոներով
զոհացնել իր հայրենակիցները

Հարսանիքներու, մկրութիւններու, տարեղարձներու
և այլ առիթներով

Յաղուկ իննամբով եւրոպական վիդիոները կը փոխէ
ամերիկեանի և հակառակը

Վիդիոները կը վերածէ նաև DVD-ի

Տրամարտական և յարմար գիներով

Հեռ. 416-722-9225 բջիջային

ՀՈՐԻԶՈՆ

Վարիչ Խնճագիր՝ Վահագն Գարագաշեան
Վարչական Պատասխանատու՝ Սիլվա Եհրամճեան

Սրբագրիչներ՝ Ելիզա Չագմագճեան

Ծանուցումներու Ձեւաւրում Նենսի Կիրակոսեան
Ձեւայդացք՝ Վիգեն Աբրահամեան

Ծանուցումներ
Մոնթրէալ՝ Սեւան Թասլաքեան
Մարինա Տէր Խաչարուրեան
Թորոնթո՝ Ժագ Վարպետեան

English-French section - Editor: Tina Soulahian
Տպարան՝ TLC Global Impression

«Հորիզոն»ի 12-րդ բացարիկը կը հովանաւորեն՝

Բժ. եւ Տիկ. Վաղարշ եւ Արուս Եհրամճեան
Տէր եւ Տիկ. Արմէն եւ Հերմին Ասլամեան

Գրիգոր Տէր Պազարեան

Տէր եւ Տիկ. Կարօ եւ Հայկ Նահապետեան

Տէր եւ Տիկ. Զաւէն եւ Վարսենիկ Սարգիսեան

Տէր եւ Տիկ. Բիլգանդ եւ Մարի Լախոյեան

Վիգեն, Մարիա եւ Ռաֆֆի Քէսույեան

Տէր եւ Տիկ. Յակոբ եւ Ժիվիկը Ճանպաղեան

Տէր եւ Տիկ. Գէորգ եւ Թալին Գաբարոյեան

Տէր եւ Տիկ. Վահէ եւ լարա Յակոբեան

Տիկ. Արմինէ Մաղաքեան

Բժ. Սարգիս Երեցեան

horizon

HÉBDOMADAIRE ARMÉNIEN
ARMENIAN WEEKLY

Les Publications Arménienes (1991)

Les retours de poste publication
doivent être retournés à:

3401 Olivar-Asselin
Montréal (Québec), Canada H4J 1L5

Administration / Publicité
Sylva Ehramdjian-Bachejian

Tél.: (514) 332-3757

Télécopieur / Fax: (514) 332-4870

E-mail: horizonweekly@bellnet.ca

Courrier de deuxième classe /
No. 40065294 / Second class mail

Dépôt légal:

bibliothèque nationale du Québec et du Canada

ISSN 0708580X

FASHION
BY SAKO

ASK YOUR JEWELER

